

ข้อมูลประกอบการศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก
และการสร้างสรรค์นวัตกรรมสังคมของระบบเศรษฐกิจและสังคมของไทย”

เล่ม 1 - ส่วน 2

ความเป็นไปได้ในการพัฒนาและยกระดับความสามารถขององค์กรชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
สถาบันการเงินชุมชน
กองทุนสวัสดิการชุมชน
กองทุนหมู่บ้าน
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร

YUNUS FOUNDATION, THAILAND

มูลนิธิสัจมาชีพ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย / วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
สมาคมปริญญาก่อสร้างผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

สารบัญ

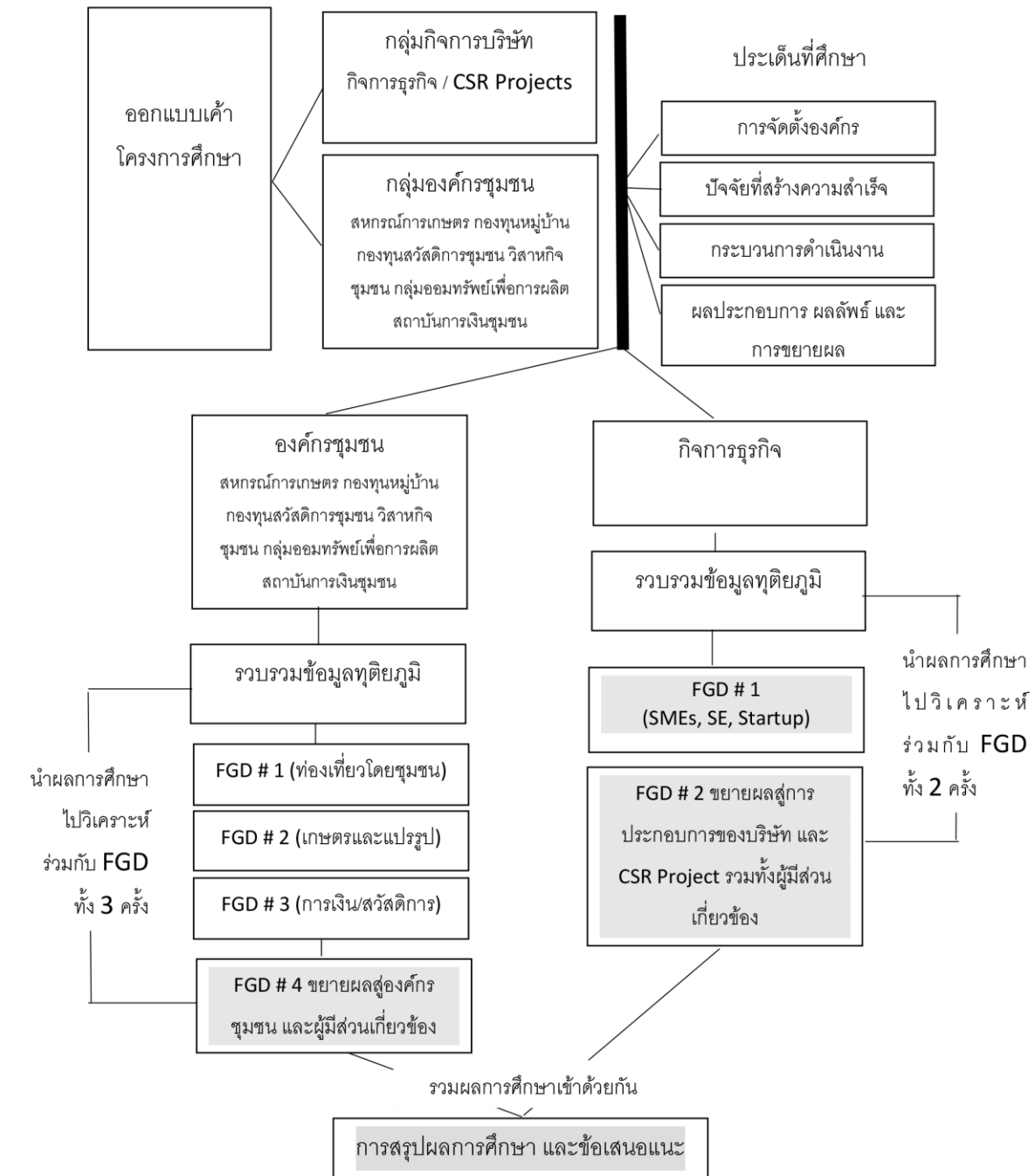
		หน้า
สารบัญ		ก
	ลำดับขั้นตอนการศึกษา	2
บทที่ 7	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	4
	7.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าแดง จังหวัดชลบุรี	4
	7.2 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยทราย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	7
	7.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก จังหวัดตรัง	9
	7.4 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าศรี จังหวัดปัตตานี	11
บทที่ 8	กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	14
	8.1 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด จังหวัดตราด	14
	8.2 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	15
บทที่ 9	สถาบันการเงินชุมชน	18
	9.1 สถาบันการเงินชุมชนบ้านป่าซาง จังหวัดเชียงราย	18
	9.2 สถาบันการเงินชุมชนตำบลวังหิน จังหวัดนครราชสีมา	18
	9.3 สถาบันการเงินชุมชนกองทุนหมู่บ้านถนนหัก จังหวัดบุรีรัมย์	19
	9.4 สถาบันการเงินชุมชนนาสีนวลเหนือ จังหวัดมหาสารคาม	22
	9.5 สถาบันการเงินชุมชนไชยธนาคาร จังหวัดจันทบุรี	24
	9.6 สถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองขนก จังหวัดราชบุรี	25
	9.7 สถาบันการเงินชุมชนบ้านวังไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	26
บทที่ 10	กองทุนสวัสดิการชุมชน	29
	10.1 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู จังหวัดชัยนาท	29
	10.2 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม จังหวัดสิงห์บุรี	31
	10.3 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม	33
	10.4 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยเตย จังหวัดมหาสารคาม	36
	10.5 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพนทอง จังหวัดหนองคาย	38
	10.6 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน จังหวัดสระแก้ว	40
	10.7 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง จังหวัดสระแก้ว	42
	10.8 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดงดินแดง จังหวัดลพบุรี	44
	10.9 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	46
	10.10 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 11 กองทุนหมู่บ้าน	51
11.1 กองทุนหมู่บ้านโป่ง จังหวัดเชียงใหม่	51
11.2 กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสมิตร จังหวัดตาก	53
11.3 กองทุนหมู่บ้านน้ำดำ จังหวัดพิษณุโลก	57
11.4 กองทุนหมู่บ้านดงป่ายูง จังหวัดนครพนม	59
11.5 กองทุนหมู่บ้านโนนสะอาด จังหวัดชัยภูมิ	62
11.6 กองทุนหมู่บ้านโนนพัฒนา จังหวัดอุดรธานี	64
11.7 กองทุนหมู่บ้านโนนสุวรรณพัฒนา จังหวัดนครราชสีมา	67
11.8 กองทุนหมู่บ้านทองสวัสดิ์ จังหวัดอุบลราชธานี	68
11.9 กองทุนหมู่บ้านบ้านวังไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	69
11.10 กองทุนหมู่บ้านบ้านโคตระ จังหวัดพัทลุง	73
บทที่ 12 กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	75
12.1 สหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน	75
12.2 สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด จังหวัดสุพรรณบุรี	80
12.3 สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด จังหวัดร้อยเอ็ด	84
12.4 สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด จังหวัดนครราชสีมา	86
12.5 สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด จังหวัดสระแก้ว	89
12.6 สหกรณ์กองทุนส่วนยางอำเภอปอทอง จำกัด จังหวัดชลบุรี	95
12.7 สหกรณ์โคนมหนองโพธิ์ราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) จังหวัดราชบุรี	98
12.8 สหกรณ์การเกษตรหัวหิน จำกัด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	100
12.9 สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ตรัง จำกัด จังหวัดตรัง	103
12.10 สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สงขลา จำกัด จังหวัดสงขลา	105
บทที่ 13 การประมวลผลความสำเร็จของการดำเนินงาน-องค์กรชุมชนที่ใช้ศึกษา เล่มที่ 2	111
13.1 การจัดตั้งองค์กร	111
13.2 ปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จ	111
13.3 กลไกการดำเนินงาน	112
บทที่ 14 ข้อเสนอแนะสำหรับการขยายผล	113

ลำดับขั้นตอนการศึกษา

เรื่อง ปัจจัย และกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก กับความใหม่และการสร้างสรรค์ของระบบเศรษฐกิจและสังคม
ของไทย

บทที่ 7

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

7.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าแดง จังหวัดชลบุรี

7.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 59 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยสูง อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี 20190 โทรศัพท์ 038168085

7.1.2 ความเป็นมา

จัดตั้งเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองใหญ่ ร่วมกับผู้นำชุมชน เริ่มก่อตั้งมีสมาชิก จำนวน 35 ราย มีเงินฝาก 4,800 บาท มีนายเชิดชาย ชูพงษ์ธเนศ เป็นประธานคนแรก ต่อมา พ.ศ. 2543 ได้ลาออก และมีการเลือกตั้งใหม่ โดยได้นายประชา ธาตาประภากร เป็นประธาน

ในปี 2551 ได้จัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ตำบลห้วยสูง มีนายสมคิด อเนกวงสินชัย เป็นประธาน และเพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้แต่งตั้ง นายสมคิด อเนกวงสินชัย เป็นประธานกลุ่ม ในคราวเดียวกัน (ปี พ.ศ. 2562 ได้รวมกับกลุ่มออมทรัพย์ เป็นเงินฝากสัจจะพิเศษ) มีคำขวัญคือ "สร้างพลัง สามัคคี มีวินัยการออม นำความพอเพียง เทิดทูนพระปณิธาน"

7.1.3 การดำเนินงาน

(1) มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการ 4 ฝ่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ, คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้, คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริม และคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ โดยมีการดำเนินงาน และการบริหารงานของกลุ่ม ยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ต่อกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนร่วม มีความรับผิดชอบร่วมกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีความไว้วางใจ ในการบริหารงานจะเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จะมีการรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกได้รับทราบเป็นรายเดือนหลังจากปิดยอดการดำเนินงานในแต่ละเดือน

(2) มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อความมั่นคงของกลุ่ม จำนวน 3 กองทุน ประกอบด้วย กองทุนออมทรัพย์ เพื่อการผลิต, กองทุนเพื่อการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกองทุนสวัสดิการสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

(3) กิจกรรมของกลุ่มฯ

(3.1) การรับฝากเงิน

- เงินสัจจะสะสม โดยให้สมาชิกส่งเงินทุกวันที่ 5 ของเดือน เดือนละ 100 บาท ไม่เกิน 1,000 บาท (หากเกินวันที่ 5 ให้ถือว่าขาดส่ง จะถูกตัดสิทธิการรับสวัสดิการทุกประเภท) มีการจ่ายเงินปันผลทุกสิ้นปีตาม ผลประกอบการ

- เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ (เฉพาะผู้ที่ เป็นสมาชิกเดิม) ให้คงเงินฝากไว้ไม่รับเพิ่ม สะสมพิเศษสถาบัน ไม่จำกัดจำนวนนับฝากทุกวัน อัตราดอกเบี้ย 2 เดือนแรกของปี ร้อยละ 5.0 ต่อปี

- เงินฝากในนามกลุ่ม (เครือข่าย) ฝากในนามกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเป็นเครือข่ายออมทรัพย์ และการกู้เงิน เพื่อเพิ่มความสามารถในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มนั้น ๆ

(3.2) การกู้เงินสัจจะ มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 2 อัตรา คือร้อยละ 9.0 และร้อยละ 12.0 ต่อปี โดยแบ่งการกู้ออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ กู้ปกติ, กู้พิเศษ (ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน), กู้ฉุกเฉิน, เช่าซื้อรถจักรยานยนต์, กู้เพื่อกลุ่มอาชีพ, กู้ในนามกลุ่มและเครือข่าย, การกู้เงินด้วยเอทีเอ็ม และกู้เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ

(3.3) การจ่ายเงินกู้

- การกู้กรณีปกติ จำนวนเงินสัจจะรวมกับเงินฝากสะสมในบัญชี

*เป็นสมาชิก 7 เดือน จะกู้ได้วงเงิน 20 เท่าของเงินสัจจะรวมกับเงินฝากสะสมในบัญชี

*เป็นสมาชิก 5 ปี กู้ได้วงเงิน 30 เท่าของเงินสัจจะรวมกับเงินฝากสะสมในบัญชี

*เป็นสมาชิก 8 ปี กู้ได้วงเงิน 40 เท่าของเงินสัจจะรวมกับเงินฝากสะสมในบัญชี

*เป็นสมาชิก 10 ปีขึ้นไป กู้ได้วงเงิน 50 เท่าของเงินสัจจะรวมกับเงินฝากสะสมในบัญชี

*อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.0 ต่อปี ระยะเวลาชำระคืน 1 ปี และต้องมีสมาชิกค้ำประกัน 2 คน

- การกู้กรณีพิเศษ ต้องเป็นสมาชิกเกิน 1 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.0 ต่อปี กู้วงเงิน 300,000 บาท ขึ้นไป อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9.0 ต่อปี ระยะเวลาชำระคืนตามความเหมาะสม โดยต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน วงเงินที่ขอกู้ พิจารณาจาก

*โฉนดที่ดิน, นส.3 กู้ได้ร้อยละ 50.0 ของราคาจริง

*ทะเบียนรถยนต์ กู้ได้ร้อยละ 40.0 ของราคาจริง

*เงินฝากกลุ่มออมทรัพย์/สถาบัน

*เครื่องมือ และ/หรือสมาชิกค้ำประกัน

- กู้เพื่อการปลูกบ้าน ต้องเป็นสมาชิก 2 ปี มีโฉนดที่ดินหรือ นส.3 เป็นของตนเองหรือครอบครัวเดียวกัน กู้ได้ร้อยละ 80-90 ของราคาจริงของสิ่งปลูกสร้าง มีสมาชิกและ/หรือญาติค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9.0 ต่อปี

- การกู้ฉุกเฉิน ต้องเป็นสมาชิก 2 ปี กู้เงินตามความเดือดร้อนของสมาชิกผู้ขอกู้ วงเงินไม่เกิน 20,000 บาท สมาชิกค้ำประกัน 2 คน ระยะเวลาสัญญา 2 เดือน

- การเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ ต้องเป็นสมาชิก 2 ปี ต้องชำระหนี้สมทบอย่างน้อยร้อยละ 10-20 ของราคาจริง มีสมาชิกค้ำประกันยานยนต์

(4) การจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

- กรณีเสียชีวิตสะสม ปีละ 5,000 บาท สูงสุด 50,000 บาท

- เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล พักคืนละ 500 บาท คืนต่อไปคืนละ 100 บาท แต่ไม่เกิน 1,500 บาทต่อปี

- คลอดบุตร รับขวัญเด็ก 1,500 บาท

- ผู้สูงอายุ รับเงินขวัญถุง เป็นสมาชิก 5 ปีรับปีละ 500 บาท, เป็นสมาชิก 10 ปีขึ้นไป รับเงินขวัญถุง ปีละ 1,000 บาท

- ทุนการศึกษา ทุนละ 1,000 บาท ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา-ปริญญาตรี

(5) การจัดสวัสดิการชุมชน/สาธารณะประโยชน์ สนับสนุนทุนการศึกษาแก่สถานศึกษา สนับสนุนถุงยังชีพแก่ผู้ทุพพลภาพทั้งตำบล สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ สนับสนุนผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม สนับสนุนกิจกรรมด้านยาเสพติด สนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างเสริมครอบครัวอบอุ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(6) กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ร้านค้าชุมชน จำหน่ายข้าวไรซ์เบอร์รี่จากเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดชัยนาทและสิงห์บุรี ร่วมหุ้นปั้มน้ำมันชุมชน จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง จัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิกที่ไม่มีที่อยู่อาศัยที่เป็นของตนเอง

7.1.4 ผลความสำเร็จ

(1) ปัจจุบันมีสมาชิกรวม 4,583 ราย มีเงินฝากสะสมทั้งสิ้น 372,995,826.93 บาท ยอดเงินในบัญชี 123,783,315 บาท เงินปล่อยกู้ให้กับสมาชิก 216,670,507 บาท

(2) จุดเด่นของกลุ่มคือห้างหุ้นส่วนสามัญศูนย์สาธิตการตลาดบ้านป่าแดง มีการจัดตั้งปั้มน้ำมันชุมชนตำบลห้างสูง เป็นหนึ่งในกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าแดง ตำบลห้างสูง การควบคุมบริหารกิจการจึงดำเนินการโดยคณะกรรมการคณะเดียวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าแดง ตำบลห้างสูง ดำเนินการเปิดขายหุ้นให้สมาชิกในอัตราหุ้นละ 100 บาท รวมระดมทุนครั้งแรกได้ทั้งสิ้น 9,270 หุ้น คิดเป็นเงินหุ้น 927,000 บาท ได้นำเงินมาก่อสร้างต่อเติมอาคารศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่นให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป เปิดบริการครั้งแรก วันที่ 17 กันยายน 2544 ในปี พ.ศ. 2561 ได้รับการสนับสนุนจาก บจก.บางจาก (มหาชน) ปรับปรุงปั้มน้ำมันใหม่ทั้งหมด ปัจจุบันปั้มน้ำมันชุมชนตำบลห้างสูง ได้มีการจดทะเบียนพาณิชย์และเปลี่ยนชื่อเป็น ห้างหุ้นส่วนสามัญ ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านป่าแดง มีผู้ถือหุ้นทั้งสิ้น 375 ราย จำนวนหุ้นทั้งสิ้น 60,601 หุ้น คิดเป็นเงิน 6,060,100 บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ได้นำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในปั้มน้ำมัน

(3) ร้านค้าชุมชน เป็นกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำหน่ายสินค้าธงฟ้าพระราชรัฐสินค้าจากเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สินค้า OTOP จากชุมชน สินค้าเงินผ่อนทุกชนิด และกาแฟสด ดำเนินการเปิดขายหุ้นให้สมาชิก หุ้นละ 100 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 76 ราย จำนวนหุ้น 21,139 หุ้น

(4) แผนการดำเนินงาน ปี 2565-2567 ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้าน-สตรี พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พัฒนาความรู้และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กลุ่มเยาวชน จัดสร้างสถานที่ออกกำลังกายพร้อมทั้งเครื่องออกกำลังกาย จัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย การศึกษาดูงานของคณะกรรมการและสมาชิก การรวมนั้นสมาชิกให้เป็นหนึ่งสัญญาหนึ่งครัวเรือน จัดสวัสดิการเพื่อสังคม-ผู้ยากไร้-ผู้ป่วยติดเตียง ตรวจสอบภายใน จัดตั้งโครงการ "สมุดบันทึกความดี" โครงการจัดสร้างอาคารห้องพัก 1-3 ชั้น แบบโครงการตลาดนัดชุมชน

7.2 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยทราย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

7.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง หมู่ที่ 3 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

7.2.2 ความเป็นมา

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยทราย จัดตั้งเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2541 เริ่มจากสมาชิก 11 คน เงินสัจจะออมทรัพย์ 1,400 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 439 คน มีเงินสัจจะออมทรัพย์ 12,220,800 บาท รวมระยะเวลาตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน 23 ปี

กลุ่มมีปรัชญาในการบริหารกลุ่มโดยยึดหลักคุณธรรม เน้นการใช้ทุนชุมชนให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมผู้ด้อยโอกาสและผู้ว่างงานได้มีอาชีพ พัฒนาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสร้างสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชน

แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยทราย ใช้หลักการบริหารเงินทุนจัดสรรชัดเจน มีการควบคุมอย่างมีระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลัก

7.2.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) โครงสร้างการบริหารงานโดยคณะกรรมการ แบ่งฝ่ายรับผิดชอบ ออกเป็น 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายอำนวยการ, ฝ่ายเงินกู้, ฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายส่งเสริม

(2) การดำเนินงานกิจการ

(2.1) การบริการหลักของกลุ่ม

- การบริการด้านการเงิน การรับฝากเงินออมของสมาชิก การบริการเงินกู้ทั้งบุคคล และกลุ่ม โดยเน้นการส่งเสริมให้สมาชิกกู้เพื่อประกอบอาชีพ

- ด้านสวัสดิการต่าง ๆ กลุ่มจัดสรรผลกำไรของกลุ่มเพื่อจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก และสวัสดิการแก่ชุมชน สังคม โดยสนับสนุนผลผลิตของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น การมอบน้ำดื่มแก่สมาชิกกรณีมีการจัดงาน มอบไข่ไก่สดให้กับสมาชิกที่ร่วมขายน้ำยางสดให้กลุ่ม เป็นต้น

(2.2) การบริการรอง (กิจการในแขนง) ของกลุ่ม ได้แก่ การพัฒนาธุรกิจและสร้างอาชีพ รายได้ของชุมชน โรงสีข้าวชุมชน โรงน้ำดื่มชุมชน กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่สมุนไพร กลุ่มเครื่องแกง และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มเพาะเห็ด และแปรรูปเห็ด กลุ่มรับซื้อน้ำยางสด กลุ่มเพาะเลี้ยงปลาเม็ง กลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรง กลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กลุ่มปุ๋ยสั่งตัด

(2.3) กลุ่มได้มีการวางแผนลงทุนสร้างกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สมาชิกได้มีรายได้ตลอดทั้งปี ออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- รายวัน ได้แก่ กลุ่มน้ำยางสด กลุ่มเย็บไก่ไข่ กลุ่มเพาะเห็ด และกลุ่มสมุนไพร
- รายเดือน ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสัตว์น้ำ ปลาดุก ปลาหมอ กบ
- ราย 6 เดือน ได้แก่ กลุ่มเพาะเลี้ยงปลาเม็ง
- รายปี ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรง

(3) การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก/ชุมชน

- มีกิจกรรมดูแลคนในชุมชน (ผู้ด้อยโอกาส/คนยากจน) เช่น เยี่ยมไข้ผู้ป่วยติดเตียง มอบของขวัญ มอบทุนสงเคราะห์
- มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สวัสดิการ สมทบกองทุนแม่ของแผ่นดิน สนับสนุน กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านและองค์กร มอบเงินซื้อชุด ช.ร.บ. ของหมู่บ้าน กีฬาต้าน สมทบทุนสร้างศาลาคู่ไม่ร้างวัดควนท่าแร่
- สวัสดิการ ผู้สูงอายุ/ผู้ด้อยโอกาส/คนยากจน/คนพิการ
- ถิ่นทุนบริษัทประชารัฐจำกััด
- มีกิจกรรมดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และปล่อยปลาในสระน้ำหมู่บ้าน และร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ในหมู่บ้าน

(4) การดำเนินกิจการช่วงการแพร่ระบาดของสถานการณ์โควิด-19

- พิจารณาพักชำระดอกเบี้ย และเงินต้น รวมถึงการประเมินการงดชำระเงินสัจจะ ตามสถานการณ์ ความรุนแรง และผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดภาระของสมาชิก
- จัดหาช่องทางการตลาด โดยการจัดพื้นที่ให้นำสินค้าทางการเกษตร เช่น ผัก ผลไม้ อาหารแปรรูป เป็นต้น มาจัดจำหน่ายที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิตฯ
- จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิก เช่น การสนับสนุนข้าวสาร 1 กิโลกรัม เพื่อเป็นการให้กำลังใจและ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมาชิก
- วางแผนงานในการดำเนินงานขับเคลื่อนกลุ่มออมทรัพย์ฯ และกิจกรรม หรือกลุ่มอาชีพภายใต้ สถานการณ์ปัจจุบัน โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ สถาบันการศึกษา และองค์กร เอกชนต่าง ๆ ทั้งในด้านงบประมาณ และองค์ความรู้

(5) ผลประกอบการกลุ่ม ปี 2562-2563

	เพิ่มปีละ (บาท)	พ.ศ. 2562 (บาท)	พ.ศ. 2563 (บาท)
เงินสัจจะออมทรัพย์	960,700	11,136,100	12,096,800
การบริการเงินกู้สมาชิก	269,253	2,752,385.00	3,021,638.00
การบริการรอง กิจการวิสาหกิจของกลุ่ม	7,403,536.50	7,256,170	7,547,903
กำไรจากการบริการ	408,622.50	377,070	440,175

7.2.4 ผลความสำเร็จ

- (1) การบริการสมาชิก จำนวน 439 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.3 ของตำบลทรัพย์ทวี หรือคิดเป็นร้อยละ 109 ของจำนวนประชากรหมู่ที่ 3 (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)
- (2) การบริการเงินกู้ คิดแบบกู้ทั้งหมด 439 คน = 6,576.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.6 ของรายจ่ายครัวเรือนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

(3) หากเปรียบเทียบกับรายจ่ายครัวเรือน กลุ่มสามารถสร้างการลดรายจ่ายได้ร้อยละ 2.2 ของรายจ่ายครัวเรือนจังหวัด จากการจัดสวัสดิการกลุ่มเทียบรายจ่ายครัวเรือน ลดรายจ่ายครัวเรือนได้ 930.8 บาท/คน/ปี หรือ 3,165 บาท/ครัวเรือน/ปี (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

(4) เปรียบเทียบการเพิ่มรายได้ครัวเรือนจากการปันผลสมาชิก รายได้จากการปันผลสมาชิก 558บาท/คน/ปี หรือ 1,897 บาท/ครัวเรือน/ปี คิดเป็นร้อยละ 0.9 จากรายได้ครัวเรือนจังหวัด (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

7.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก จังหวัดตรัง

7.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลห้าหิว อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง 92120

7.3.2 ความเป็นมา

โดยลักษณะของพื้นที่ที่มีทั้งคนไทยพุทธและไทยมุสลิมอยู่ร่วมกัน ในส่วนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2523 ขณะนั้นพัฒนาการประจำตำบล คือ ท่านประพันธ์ พรหมสมบูรณ์ ได้จุดประกายแนวคิดเรื่องการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และมีการรวมตัวขึ้น โดยใช้ที่ทำการกลุ่มอยู่ที่โรงเรียนบ้านห้าหิว แต่ในขณะนั้น ด้วยคณะกรรมการยังขาดความเข้าใจในส่วนของบริหารจัดการประกอบกับการสัญจรไปมาไม่สะดวก ทำให้กลุ่มหยุดชะงักลงและมีการมารวมกลุ่มกันใหม่ขึ้นในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2525 มีสมาชิกเริ่มรวมกลุ่มกันขึ้นอีกครั้งจำนวน 45 คน เงินสัจจะสะสมเดือนแรก จำนวน 850 บาท โดยมีนายชม ชุมสกุล เป็นประธานอยู่ในขณะนั้น และใช้ศาลาริมทางเป็นที่ทำการกลุ่ม จากนั้นกลุ่มดำเนินการมาเรื่อย ๆ มีการเติบโต มีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น จึงได้ย้ายไปอยู่ที่ศูนย์เยาวชน ต่อมาคณะกรรมการได้หารือกันว่ากลุ่มควรมีที่ตั้งของที่ทำการกลุ่มอย่างเป็นทางการ จึงได้รับการบริจาคที่ดินจากอดีตกำนัน และได้รับเงินสนับสนุนจากกรมการพัฒนาชุมชนเป็นเงินจำนวน 300,000 บาท สร้างเป็นที่ทำการกลุ่ม ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกสามัญ จำนวน 601 คน สมาชิกวิสามัญ จำนวน 34 กลุ่ม และมีว่าที่ร้อยตรีโชติรัตน์ ชุมสกุล เป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสักคนปัจจุบัน

7.3.3 การดำเนินงาน

(1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก การบริหารจัดการจะมีความแตกต่างกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยส่วนใหญ่ในเรื่องดอกเบี้ย เนื่องจากชาวอิสลามมีกฎระเบียบในส่วนของการห้ามคิดดอกเบี้ย และห้ามรับดอกเบี้ย ทำให้ไม่สามารถให้เหินดอกเบี้ยเงินฝากได้ ไม่สามารถกำหนดได้ว่าฝากเท่านี้ จะได้ผลตอบแทนที่เปอร์เซ็นต์ แต่ทางกลุ่มจะคิดกำไรทั้งหมดมาและจัดสรรเป็นเงินปันผลคืนให้กับสมาชิก สำหรับการฝากธนาคาร การฝากในระบบปกติ ผลตอบแทนได้จากธนาคารก็ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ได้ จึงจำเป็นต้องฝากในรูปแบบของเงินฝากอิสลาม จึงสามารถที่จะนำผลตอบแทนตรงนั้นมาใช้ในกิจการของกลุ่มได้ ในส่วนของการกู้เงิน มีการหารือกันและสรุปว่าค่าบริการในการกู้ยืมเงิน โดยการประชุมสมาชิกและให้สมาชิกกำหนดขึ้นมาว่าในการกู้เงินแต่ละครั้งค่าบริการควรคิดที่เท่าไร ให้สมาชิกกำหนดขึ้นมา สรุปคือกู้เงิน 100 บาท ค่าบริการ 1 บาท ในการคิดค่าบริการตรงนี้อาไปใช้จ่ายในค่าบริการจัดการกลุ่ม ถ้าเหลือมาปันผลคืนให้กับสมาชิกแต่ก่อนจะ

ปีนั้นจะต้องจ่ายชดเชย 2.5 เปอร์เซ็นต์ของกำไรทั้งหมดจ่ายเงินช่วยเหลือให้กับคนยากจน บุคคล 8 ประเภทที่กำหนดไว้ หลังจากจ่ายกะชาตเสร็จก็สามารถนำมาจัดสรรเป็นทุนต่าง ๆ ที่เหลือก็ปันผลคืนให้กับสมาชิก

(2) ในส่วนของกิจกรรมเน้นการให้บริการ การส่งเสริมให้สมาชิกออมเงิน ในกิจกรรมแรก คือการส่งเสริมให้สมาชิกได้ออมเงินไว้เป็นทุน สร้างเป็นกองทุนในชุมชนนั้น ในส่วนของการออมเงิน มีเงินฝากสัจจะ และเงินฝากสัจจะพิเศษ ซึ่งเงินฝากสัจจะไม่สามารถที่จะถอนออกได้เป็นครั้งคราว ซึ่งถ้าจะถอนออกได้มีกรณีเดียวคือลาออก ทางกลุ่มไม่ได้กำหนดว่าสมาชิกจะต้องฝากให้เท่ากันทุกเดือน ซึ่งถ้าฝาก 20 บาทก็ต้องฝากให้เท่ากันทุกเดือน ในส่วนเงินฝากพิเศษก็เป็นเหมือนเงินฝากออมทรัพย์ จะฝากก็ได้ไม่ฝากก็ได้ จะถอนออกมาใช้เมื่อไรก็ได้ การกู้ยืมเงินมีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ (1) การกู้ยืมเงินโดยใช้สมุดค้ำประกัน ไม่ได้กำหนดเพดานยอดไว้ (2) ไม่มีค่าบริการ (3) มีค่าบริการและใช้หลักทรัพย์มาค้ำประกัน แบบที่ 1 เป็นการกู้ยืมเงินปกติ วิธีการคือใช้สมุดเงินฝากของสมาชิกมาค้ำประกัน มีเงินเท่าไรกู้ได้เท่านั้น แต่ถ้าสมาชิกมีเงินอยู่ 10,000 บาท ต้องการกู้ 50,000 บาท ก็ต้องไปหาสมุดเงินฝากของสมาชิกอื่น ๆ มาค้ำประกันให้ครบตามจำนวน ทำให้มีความเสี่ยงน้อยมาก และมีค่าบริการกู้เงิน 100 ค่าบริการ 1 บาท แบบที่ 2 ไม่มีค่าบริการ กู้เท่าไรคืนเท่านั้น หลักทรัพย์ใช้สมุดเงินฝากมาค้ำประกัน ไม่ต้องจ่ายค่าบริการเลยแต่มีข้อกำหนดคือ จะต้องผ่อนชำระ 10 เปอร์เซ็นต์ของยอดที่ได้กู้ไปต่อเดือน และข้อแม้คือ สมาชิกคนที่กู้เงินและค้ำประกันจะไม่ได้เงินปันผลในช่วงสิ้นปี แบบที่ 3 ใช้หลักทรัพย์มาค้ำประกัน

(3) การดำเนินกิจการ

- ศูนย์สาธิตการตลาด นำทุนที่มีของกลุ่มไปลงทุนจำหน่ายสินค้าเครื่องอุปโภคและบริโภคให้กับสมาชิก สมาชิกสามารถใช้เครดิตในการซื้อสินค้าได้ สิ้นเดือนกุมภาพันธ์มาเคลียร์หนึ่งครั้งและสามารถใช้เครดิตต่อได้ ร้านศูนย์สาธิตการตลาด สามารถใช้บัตรสวัสดิการของรัฐ หรือคนละครึ่งได้ หรือถ้าสินค้าไหนไม่มีที่ร้าน ก็สามารถที่จะจัดหาและสั่งซื้อได้ตามใบสั่งหรือสินค้าลอยฟ้า สิ้นปีจะมีการเก็บยอดการซื้อสินค้าของสมาชิก จะมีเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกกลับไป

- การจำหน่ายปุ๋ย ได้รับเลือกให้เป็นจุดกระจายปุ๋ยของอำเภอหาดสำราญ โดยจำหน่ายให้กับสมาชิก ร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย ตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน ให้กับสมาชิกกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง เพราะกลุ่มมีจุดแข็งในการประวานงาน ประชาสัมพันธ์ และการจัดการที่ดี โดยมีราคาขายตามท้องตลาด สมาชิกจะไม่ต้องเสียเวลาออกไปซื้อสินค้าในท้องตลาด ซึ่งประมาณปุ๋ยที่จ่ายให้กับเกษตรกร 700 ตัน มูลค่ากว่า 7 ล้านบาท และในสิ้นปีมีการเฉลี่ยคืนเหมือนศูนย์สาธิตการตลาด

- สวนยางพารา และปาล์มน้ำมัน มาจากกลุ่มมีเงินเหลือฝากจากธนาคารจำนวนมาก คณะกรรมการได้ประชุมหารือกัน ประกอบกับมีสมาชิกเดือดร้อนต้องการขายที่ดินมาเสนอให้กลุ่มซื้อที่ดินไว้ ทางด้านกลุ่มจึงได้ซื้อและทำการปลูกเป็นสวนปาล์มน้ำมันและสวนยางพารา ช่วยสร้างรายได้ให้กับกลุ่มและสร้างงานให้กับสมาชิกที่ไปทำการกรีด ตัดปาล์มน้ำมัน เป็นรายได้อีกทางหนึ่ง

- การจัดสวัสดิการ กลุ่มจะจัดสรรผลกำไรมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกทุกปี ในขณะนั้นกลุ่มมีการตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน ให้สมาชิกสมทบมา 1 บาท รัฐบาลก็จะสมทบมา 1 บาทเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน

เอาเงินของสมาชิกมาตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยกลุ่มสนับสนุนตั้งบางส่วนหนึ่งมาเข้าเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกัน สวัสดิการที่จะได้รับคือ เกิด นอนโรงพยาบาล เสียชีวิต ประสบอุบัติเหตุ ทุนการศึกษา และอื่น ๆ ในปีที่ผ่านมา มีสมาชิกได้รับผลประโยชน์จากกองทุนสวัสดิการทั้งหมด 82 ราย เป็นเงิน 96,300 บาท สะสมแล้วมีสมาชิกกองทุนที่ได้รับประโยชน์ 800 กว่ารายเป็นเงิน 7 แสนกว่าบาท

7.3.4 ผลความสำเร็จ

ปัจจุบัน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก มีเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมด 31,802,676.75 บาท แบ่งออกเป็น

- เงินสัจจะสะสม 11,223,910 บาท
- เงินฝากสัจจะสะสมพิเศษ 16,900,850 บาท
- เงินฝากสัจจะสะสมพิเศษสมาชิกวิสามัญ 1,985,534 บาท
- เงินทุนสำรองกลุ่ม 1,249,792 บาท
- สมาชิกกู้เงิน 226 คน เป็นเงิน 10,054,185 บาท
- เงินฝากธนาคาร เป็นเงิน 6,342,780.02 บาท
- นำเงินไปลงทุนในกิจกรรมกลุ่ม 15,405,711 บาท

โดยสมาชิกมีความเชื่อมั่นและยอมรับในการดำเนินการของกลุ่มยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ ร่วมกันดำเนินงานโดยพี่น้องชาวมุสลิมและไทยพุทธด้วยความสามัคคี มีการดำเนินงานมายาวนานกว่า 30 ปีอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีปัญหาการทุจริต มีการถ่ายทอดให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้กับหน่วยงานราชการในการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิต มีการนำเงินออมของกลุ่มฝากกับธนาคารเพื่อการเกษตรและธนาคารอิสลาม ซึ่งทำให้การดูแล จากสถาบันการเงินที่มีมาตรฐาน และเป็นไปตามแนวทางของศาสนา มีการวิเคราะห์และพัฒนาด้านการเงิน โดยนำเงินลงทุนไปซื้อสังหาริมทรัพย์และกิจกรรมเครือข่าย เกิดการจ้างงานให้กับสมาชิก และเกิดผลกำไรให้กับสมาชิก มีสวัสดิการให้กับสมาชิกในการเกิด แก่ เจ็บ ตาย สร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกและประชาชนในชุมชน ในอนาคตมีการวางแผนพัฒนากลุ่มโดยจัดทำขึ้นเป็น "นาเกาะสักโมเดล" มีการวิเคราะห์จุดด้อยของกลุ่ม เช่น การให้สมาชิกกู้ยืมเงิน สมาชิกเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากนักน้อยแค่ไหน การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ ทำอย่างไรถึงจะมีรายได้เพิ่มขึ้นมา รวมถึงกิจกรรมสวนยาง สวนปาล์มพัฒนาให้เป็นแปลงตัวอย่างให้ชุมชน ชาวบ้านสามารถมาศึกษาดูงานได้ว่าทำอะไร ทำอย่างไรถึงได้ผลผลิตที่คุ้ม ทำอย่างไรถึงประสบความสำเร็จ กิจกรรมปุ๋ย ซึ่งราคาปุ๋ย ณ ปัจจุบันมีราคาแพงมาก และปุ๋ยอินทรีย์ที่จำหน่ายให้กับสมาชิกทำการสั่งมาจากจังหวัดกาญจนบุรี แต่ในอนาคตมีการวางแผนที่จะผลิตเป็นแบรนด์ของกลุ่มเอง

7.4 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปาศรี จังหวัดปัตตานี

7.4.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 93 หมู่ที่ 3 ตำบลตะโล๊ะ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี 94150 โทรศัพท์ 073335249

7.4.2 ความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าศรี เกิดจากการรวมตัวกันของสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุนในการประกอบอาชีพ และมีหน่วยงานราชการเข้ามาส่งเสริมสนับสนุน โดยเริ่มแรกมีสมาชิกจำนวน 25 ราย และจัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าศรีขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2525 มีเงินทุนครั้งแรก 2,500 บาท เพื่อเป็นเงินทุนตั้งต้นในการบริหารจัดการกลุ่ม

พ.ศ. 2549 เกษตรอำเภอยะหริ่ง ได้เข้ามาส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มและให้ตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าศรี จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2549 ระยะเวลาดำเนินงาน 39 ปี ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิก จำนวน 344 คน 159 ครัวเรือน มีสินทรัพย์รวม 34,147,827 บาท

วิสัยทัศน์ “สถาบันรวมกลุ่ม พัฒนาร่วมใจ บริหารเงินทุน ป่าศรีลွ่ง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง”

ต่อมาจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ในปี พ.ศ.2560 เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน” เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการหนี้ของสมาชิก โดยเชื่อมโยงบูรณาการการบริหารจัดการกลุ่มกองทุนชุมชนต่าง ๆ

7.4.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) มีการบริหารงานกลุ่ม โดยคณะกรรมการ 17 คน ประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร, ฝ่ายเงินกู้ เงินฝาก เงินถอน, การเงิน/บัญชี, ฝ่ายตรวจสอบ, ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน, ฝ่ายประชาสัมพันธ์ โดยคณะกรรมการมีบทบาทและภารกิจที่ชัดเจน

(2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าศรี สร้างระบบการดำเนินงานด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มีการประชุมทุกเดือน และมีการประชุมวิสามัญปีละ 2 ครั้ง การประชุมสามัญประจำปี ละ 1 ครั้ง

(3) การบริการของกลุ่ม

(3.1) บริการหลัก

- การบริการเงินฝากสมาชิก ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ รายบุคคล และรายกลุ่ม
- การบริการเงินกู้ รายบุคคล และรายกลุ่ม (กลุ่มอาชีพ) เช่น กลุ่มผลิตน้ำดื่ม กลุ่มทำนา/เลี้ยงสัตว์ กลุ่มผลิตพืชและสมุนไพรปลอดภัย เป็นต้น
- กลุ่มแก้ปัญหานี้สินให้สมาชิกโดยการส่งเสริมโครงการ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา เพื่อลดภาระหนี้สินจากหลายที่ของสมาชิกให้มาเป็นหนี้กลุ่มและจ่ายดอกเบี้ยถูกลง

(3.2) บริการรอง ได้แก่ ร้านค้าจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเกษตร

(4) การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก การจัดการผลกำไรขององค์กรเป็นไปตาม ระเบียบและข้อบังคับ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าศรี” สมาชิกจะได้รับสวัสดิการและผลประโยชน์ ดังนี้

- การจัดสวัสดิการสมาชิก เจ็บ ค่ารักษาพยาบาล ตาย ค่าฌาปนกิจศพ มีโบนัสให้พนักงาน
- กลุ่มช่วยเหลือการปลดหนี้ให้สมาชิก ในรูปแบบ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา เป้าหมายปีละจำนวน 30 คน มีครัวเรือนที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมการบริหารจัดการหนี้ จำนวน 90 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่สามารถปลดหนี้ได้จำนวน 69 ครัวเรือน ของครัวเรือนที่เข้าร่วมการบริหารจัดการหนี้ และมีครัวเรือนที่ปลดหนี้ จำนวน 21 ครัวเรือน ของครัวเรือนที่เข้าร่วมการบริหาร จัดการหนี้ สำหรับครัวเรือน

- ส่งเสริมทุนการศึกษานักเรียนในพื้นที่ 5 ทุน ๆ ละ 500 บาท
- ส่งเสริมศาสนา และด้านประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน
- ส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิก คนมีอาชีพ มีรายได้
- สนับสนุนและลงเยี่ยมครัวเรือนผู้ด้อยโอกาส

(5) ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีการพักชำระหนี้ให้แก่สมาชิก เป็นระยะเวลา 3 เดือน และมีการปรับลดดอกเบี้ยเงินกู้

(6) ผลประกอบการกลุ่ม ปี 2562-2563

	พ.ศ. 2562 (บาท)	พ.ศ. 2563 (บาท)
สัจจะออมทรัพย์สมาชิก (มีเงินออมลดลงในปี 2563=209,074 บาท)	34,356,946.94	34,147,872
การบริการเงินกู้สมาชิก	26,759,318	27,414,584
กำไรจากการบริการ	3,245,033	1,844,767

(7) การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก

- ปันผล จำนวน 18,360 บาท/ครัวเรือน/ปี
- จัดสวัสดิการเกิด เจ็บ ตาย จำนวน 499.8 บาท/ครัวเรือน/ปี
- จัดการหนี้สมาชิก จำนวน 90 ครัวเรือน

7.4.4 ผลความสำเร็จ

(1) การบริการสมาชิก จำนวน 344 คิดเป็นร้อยละ 14.3 ของตำบลตะโละ หรือคิดเป็นร้อยละ 126.4 ของจำนวนประชากรหมู่ที่ 3 (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

(2) การบริการเงินกู้ คิดแบบกู้ทั้งหมด 344 คน= 78,741 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.3 ของรายจ่าย ครัวเรือนจังหวัดปัตตานี (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

(3) หากเปรียบเทียบกับรายจ่ายครัวเรือน กลุ่มสามารถสร้างการลดรายจ่ายได้ร้อยละ 0.3 ของรายจ่าย ครัวเรือนจังหวัดปัตตานี จากการจัดสวัสดิการกลุ่มเทียบรายจ่ายครัวเรือน ลดรายจ่ายครัวเรือนได้ 147 บาท/คน/ปี หรือ 499.8 บาท/ครัวเรือน/ปี (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

(4) เปรียบเทียบการเพิ่มรายได้ครัวเรือนจากการปันผลสมาชิก รายได้จากการปันผลสมาชิก 5,400 บาท/คน/ปี หรือ 18,360 บาท/ครัวเรือน/ปี คิดเป็นร้อยละ 8.4 จากรายได้ครัวเรือนจังหวัด (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

(5) รางวัล/มาตรฐานที่ได้รับ

- ปี 2554 กลุ่มออมทรัพย์ดีเด่นของจังหวัดปัตตานี
- ปี 2563 รางวัลชนะเลิศการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด
- ปี 2563 รางวัลชนะเลิศการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ

บทที่ 8

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

8.1 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด จังหวัดตราด

8.1.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด เป็นองค์กรการเงินชุมชนที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายความร่วมมือ มีกระบวนการในการบริหารจัดการ โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มและมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละกลุ่ม อย่างเหนียวแน่น โดยมีพระอาจารย์สุบิน ปณีโต เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นประธานที่ปรึกษาของกลุ่มทั้งหมดโดยรวม หรือเรียกว่าเป็นศูนย์กลางหรือหัวใจของกลุ่มทุกกลุ่ม ยึดแนวทางการดำเนินการตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ผสมรวมกับแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่มสะสมทรัพย์ของครูชบ ยอดแก้ว ครูใหญ่โรงเรียนบ้านน้ำขาว ตำบลน้ำขาว อำเภอฉะนระ จังหวัดสงขลา และแนวคิดด้านสังคมไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่ของชุมชน สมาชิกในชุมชน รวมทั้งการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นต้น

8.1.2 ความเป็นมา

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราดกลุ่มแรกก่อตั้งขึ้นในวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2533 ที่บ้านเกาะขวาง ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยมีพระสุบิน ปณีโต เป็นผู้นำในการก่อตั้ง การทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นองค์กรที่ทำการแก้ไขปัญหาเรื่องหนี้สินในรูปแบบของสวัสดิการชุมชน ถือได้ว่าเป็นองค์กรภาคประชาชนที่เกิดขึ้นจากการมองที่ปัญหาหลักพื้นฐานของประชาชนในจังหวัดตราดโดยตรง ทำให้ได้รับการตอบรับจากภาคประชาชนในจังหวัดตราดเป็นอย่างดี

พ.ศ.2535 พระครูสังฆรักษ์ทรงวุฒิ อนาวีโล รองเจ้าอาวาสวัดไผ่ล้อม ตำบลบางพระ อำเภอเมืองตราด ได้ชวนมาจำพรรษาที่วัด เพราะเห็นด้วยกับแนวคิดของพระสุบิน ในการสอนควบคู่กับการชวนทำ พระอาจารย์สุบินทำงานเผยแผ่ธรรมะโดยการนำเรื่องการออมทรัพย์เป็นเครื่องมือ โดยใช้ชื่อว่า กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต โดยได้ประยุกต์มาจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตของครูชบ ยอดแก้ว ด้วยการเปลี่ยนจากคำว่า ออม เป็นคำว่า สะสม เพราะสามารถนำธรรมะมาประยุกต์สอนชาวบ้านได้ง่ายกว่า ท่านให้นิยามที่มาของชื่อกลุ่มว่า หมายถึงเงินที่ฝากไว้จะกลับคืนมาดูแลผู้ฝากตั้งแต่เริ่มแรก จวบจนหมดลมหายใจ

8.1.3 การดำเนินกิจการ

การดำเนินงานในระยะเริ่มจัดตั้งกลุ่มเป็นการทำงานแบบชมรมไม่เป็นทางการ ลักษณะของงานอาสาสมัครของชาวบ้านที่มารวมกลุ่มในระยะแรก โดยมีโครงสร้างการทำงานที่คัดเลือกกรรมการมาทำงานตามความถนัด โดยมีคณะกรรมการที่สำคัญได้แก่ ที่ปรึกษากลุ่ม ประธานทำงานฝ่ายลงทะเบียนรายชื่อ ทำใบสมัคร และสัญญา รับค่าหุ้น จัดสรรเงินกู้ รับชำระคืนเงินกู้ จัดสรรสวัสดิการ

นอกจากใช้หลักธรรมในการตั้งกลุ่มแล้ว พระอาจารย์สุบิน ยังให้ชาวบ้านกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ พระสวด ชยันโตก่อนเข้าเป็นสมาชิก เน้นชี้ให้ชาวบ้านเห็นปัญหาของสังคมว่าสังคมหมู่บ้านถูกเอารัดเอาเปรียบ ในทุกด้าน จึงต้องรวมตัวกันจัดการเรื่องการเงินกันเอง

ทุกวันนี้ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ แพร่ขยายไป ทั่วประเทศ และเครือข่ายพระสงฆ์เพื่อการพัฒนา ยังเชื่อมโยงไปสู่การส่งเสริมกิจกรรมชุมชนอีกหลายอย่าง เช่น กิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ, กิจกรรมการปลูกพืช ด้วยปุ๋ยอินทรีย์และน้ำสกัดชีวภาพ, กิจกรรมการค้าปลีกโดยชุมชน เป็นต้น

8.1.4 ผลความสำเร็จ

มีกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งมาแล้ว 166 กลุ่มและมีเงินฝากครบ 1 พันล้านบาท เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2552 (อาคม ภูติภัทร, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2552)

ความสำเร็จในการน้อมนำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในชุมชน สามารถแก้ปัญหาหนี้ในระบบด้วยการบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จากเดิมที่คนในหมู่บ้านเคย ประสบปัญหาการขาดทุนจากการเลี้ยงกุ้ง มีหนี้รวมกว่า 20 ล้านบาท จึงทำให้เกิดความพยายามในการ ร่วมมือกันเพื่อบริหารจัดการกองทุนของชุมชนมาแก้ปัญหาหนี้ที่เกิดจากการประกอบอาชีพ โดยใช้แนวทาง บริหารจัดการหนี้ภายในหมู่บ้าน และนำเอาผลกำไรที่ได้ จัดทำเป็นสวัสดิการดูแลคนในหมู่บ้าน

ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 62,542 คน มีเครือข่ายทั่วประเทศกว่า 500 แห่ง มีงบประมาณหมุนเวียน รวมกว่า 1,097,416,703 บาท (30 มกราคม 2553 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์การมหาชน)

8.2 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

8.2.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี ก่อตั้งขึ้นระหว่าง ปี พ.ศ.2539-2540 จากผลกระทบจากวิกฤตการณ์ ต้มยำกุ้ง ที่ทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบและเดือดร้อนในเรื่องของการเงินเป็นอย่างมาก

8.2.2 ความเป็นมา

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดจันทบุรี เกิดจากคณะทำงานของพระสงฆ์และสามเณร โดยมีพระครู สุวรรณโพธิวรธรรม เป็นผู้นำโดย ยึดแนวทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการใช้ หลักธรรมของพระพุทธเจ้าชี้แนะและสร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล สร้างชุมชนและสังคมให้ เข้มแข็ง

พระครูสุวรรณโพธิวรธรรมจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เนื่องจาก ได้เห็นชาวบ้านถูกเอารัดเอาเปรียบ ในเรื่องการกู้ยืมเงินจากนายทุนนอกระบบหรือพ่อค้าคนกลางที่ขูดรีดราคาสินค้าเกินจริง จึงพยายามหาวิธีช่วยเหลือ ชาวบ้านด้วยการศึกษาการดำเนินงานกลุ่มการออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจร ของครูชูป ยอดแก้ว ที่จังหวัด สงขลา และกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดตราด ซึ่งดำเนินการโดยพระอาจารย์ สุบิน ปณีโต แล้วนำแนวคิดและ วิธีการดำเนินงานของสองกลุ่มนี้มาประยุกต์เป็นแนวคิดในการออมเงินและการกู้ยืมเงินออมในหมู่สมาชิกของ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี

เริ่มจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรีที่ศาลาบ้านพลูยาง ตำบลสีพยา อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2539 ตำบลนาโพธิ์ จังหวัดจันทบุรี ใช้วัดเป็นฐาน ใน 1 วัด จะมี 1 กลุ่ม โดยมีวัดเข้าร่วมทั้งสิ้น 125 วัด ด้วยการหยิบยกเอาหลักขจรวาธรรมและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มาแสดงจนเป็นที่ศรัทธาของพุทธศาสนิกชน และได้เชิญชวนตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นเพื่อสร้างฐานกองทุนการเงินชุมชนที่มีการออม การกักตุน และนำดอกผลที่ได้มาเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกเมื่อเจ็บป่วยและเสียชีวิต เริ่มต้นตั้งกลุ่มมีสมาชิกเริ่มต้นจำนวน 108 คน มีเงินออม 6,810 บาท

8.1.3 การดำเนินการ

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรีเป็นองค์กรการเงินพึ่งตนเองของชุมชนที่มีกลุ่มเป้าหมายคือสมาชิกชุมชน ตั้งแต่เด็กจนกระทั่งผู้สูงอายุ สมาชิกเหล่านี้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มให้บริการออมเงินและกู้ยืมเงินอย่างเป็นระบบของจิตอาสาโดยใช้วัดในชุมชนเป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรม นอกจากกลุ่มเป้าหมายในชุมชนและยังได้เชื่อมโยงเป็นกลุ่มวัดในระดับจังหวัดจันทบุรี กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรีใช้กิจกรรมการออมเงินของสมาชิกเป็นฐานสำคัญของการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกับการออมเงิน เมื่อตั้งกลุ่มได้แล้วแต่ละกลุ่มจะนัดหมายให้สมาชิกกลุ่มมาประชุมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมการออม กู้ยืม และคืนเงินกู้เดือนละครั้ง ครั้งละครึ่งวันหรือหนึ่งวันเพื่อให้ภารกิจไม่เป็นภาระต่อเนื่องเพราะสมาชิกทุกคนต่างมีภารกิจของตนเองและครอบครัว การทำงานส่วนรวมจึงต้องรวดเร็วให้บริการออมเงิน คืนเงินและปล่อยกู้ทั้งหมดอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ภายในวันเดียว

ส่วนใหญ่ของสมาชิกกลุ่มสัจจะมักเป็นชาวนา ชาวนา และการกู้ยืมเงินส่วนใหญ่ก็จะเป็นการนำไปใช้ลงทุนในการทำเกษตร หรือเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนในครอบครัว เมื่อกรรมการกลุ่มสัจจะรวบรวมเงินออมและกู้ส่งคืนได้ครบทั้งหมดแล้วจึงจะพิจารณาให้กู้ยืมตามที่มีรายชื่อของผู้ยื่นกู้รายใหม่ หากจำนวนเงินที่รวบรวมได้ไม่พอกับจำนวนที่ขอกู้ยืมจะเชิญสมาชิกที่ยื่นกู้มาพูดคุยถึงความจำเป็นของแต่ละคน และให้ตกลงกันเองว่าสมาชิกรายใดอาจขอลดจำนวนเงินกู้หรือจะเลื่อนไปกู้เดือนถัดไป แต่ถ้าหากผู้กู้ทุกคนมีความจะเป็นไม่สามารถผ่อนปรนหรือเลื่อนการกู้ได้ กรรมการจะประสานไปยังกลุ่มสัจจะของกลุ่มวัดอื่น ๆ เพื่อขอยืมเงินกู้ข้ามกลุ่มให้

(1) ระเบียบกติกาของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

การออมของสมาชิกทุกคน ต้องฝึกสัจจะและมีวินัยการออมเงินอย่างน้อย 20 บาท สูงสุด 100 บาท ต่อเดือน การออมเงินต้องมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ และมีการได้รับสวัสดิการร่วมกันมีความเท่าเทียมกัน แต่ในระเบียบการออมและการกู้ยืมคนในครอบครัวใดเป็นสมาชิก 1-3 คน กู้ได้ไม่เกิน 1 บัญชี และครอบครัวใดเป็นสมาชิก 4-6 คน กู้ได้ไม่เกิน 2 บัญชี ส่วนในเกณฑ์การปล่อยกู้ให้กับสมาชิก การกู้เงิน ต้องดูเงินออมจากเดือนนั้นที่เก็บ เช่น ถ้าได้เงินออม 100,000 บาท มีคนกู้อยู่ 5 คนก็ต้องหารคนละเท่า ๆ กันและต้องมีคนค้ำประกัน 2 คน ต่อ 1 คนกู้ ส่วนในกิจกรรมของกลุ่มมีอยู่ 2 ประเภท คือ การกู้ยืมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นการกู้ยืมของสมาชิกเพื่อดำเนินการให้เป็นประโยชน์โดยการให้สมาชิกที่มีความจำเป็นกู้ เพื่อไปลงทุนหรือใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต และต้องเสียค่าบำรุงให้กลุ่ม ดอกเบี้ยร้อยละ 2 คณะกรรมการการบริหารกลุ่มจะมีการพิจารณา ร่วมกับสวัสดิการให้เปล่าแก่สมาชิกสวัสดิการแรกเกิดให้กับสมาชิกที่คลอดบุตรกลุ่มสัจจะ

สะสมทรัพย์ เพื่อเป็นขวัญถุงสำหรับเด็กแรกเกิด เป็นจำนวนเงิน 500 บาท เพื่อเป็นหลักประกันให้เด็กได้รับสิทธิ์ในการเป็นสมาชิกของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยปริยาย

(2) กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรีเป็นองค์กรการเงินพึ่งตนเองของชุมชนที่มีกลุ่มเป้าหมายคือสมาชิกชุมชนตั้งแต่เด็กจนกระทั่งผู้สูงอายุ สมาชิกเหล่านี้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มให้บริการออมเงินและกู้ยืมเงินอย่างเป็นระบบของจิตอาสาโดยใช้วัดในชุมชนเป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรม นอกจากกลุ่มเป้าหมายในชุมชนและยังได้เชื่อมโยงเป็นกลุ่มวัดในระดับจังหวัดจันทบุรี

(3) กิจกรรม กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรีใช้กิจกรรมการออมเงินของสมาชิกเป็นฐานสำคัญของการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกับการออมเงิน เมื่อตั้งกลุ่มได้แล้วแต่ละกลุ่มจะนัดหมายให้สมาชิกกลุ่มมาประชุมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมการออม กู้ยืม และคืนเงินกู้เดือนละครึ่ง ครั้งละครึ่งวันหรือหนึ่งวันเพื่อให้ภารกิจไม่เป็นภาระต่อเนื่องเพราะสมาชิกทุกคนต่างมีภารกิจของตนเองและครอบครัว การทำงานส่วนรวมจึงต้องรวดเร็วให้บริการออมเงิน คืนเงินและปล่อยกู้ทั้งหมดอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ภายในวันเดียว

- ธุรกิจชุมชน โดยการจัดจำหน่ายสินค้าจำเป็นในการครองชีพและประกอบอาชีพ ซึ่งมีผลให้เกิดธุรกิจชุมชนในกลุ่มอื่น ๆ ตามมา เช่น ร้านค้าชุมชนสัจจะสะสมทรัพย์วัดแสง กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดโป่งแรด

- กิจกรรมกองทุนพึ่งตนเอง โดยการรวบรวมเงินจากการบริจาคของกลุ่มต่าง ๆ และจากบุคคลภายนอกจากเงินสวัสดิการ และจากการจำหน่ายเอกสาร เข้าเป็นกองทุน เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมจำเป็น เช่น การสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อขยายเครือข่าย ฯลฯ

- กลุ่มสัจจะพัฒนาการเกษตร เป็นการรวมตัวของสมาชิก จำนวน 90 กลุ่มและขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ตั้งแต่ พ.ศ. 2543

- กองทุนจุลินทรีย์เพื่อการพัฒนาเกษตรยั่งยืน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตที่ไร้สารพิษ และสร้างจิตสำนึกดูแลสิ่งแวดล้อมให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนโดยการขยายพื้นที่การผลิตที่ใช้จุลินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี ด้วยการสนับสนุนเงินแก่กลุ่มเกษตรกรนำร่องที่ได้รับคัดเลือก เพื่อทดลองวิธีการดังกล่าว ด้วยการสนับสนุนเงินและคืนทุนพร้อมค่าตอบแทนให้แก่กลุ่ม เมื่อได้ผลผลิตเพื่อขยายงานต่อไปในเขต (อำเภอ) ของตน

8.2.4 ผลความสำเร็จ

บทที่ 9

สถาบันการเงินชุมชน

9.1 สถาบันการเงินชุมชนบ้านป่าซาง จังหวัดเชียงราย

9.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 ตำบลป่าซาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

9.1.2 ความเป็นมา

สถาบันการเงินชุมชนบ้านป่าซางยกฐานะจากกองทุนหมู่บ้าน เมื่อ 26 เมษายน 2554 ความสำเร็จเชิงประจักษ์ของสถาบันการเงินชุมชนบ้านป่าซางน่าจะอยู่ที่คุณภาพชีวิตเศรษฐกิจครัวเรือนของสมาชิก

9.1.3 การดำเนินงาน

- (1) สมาชิกขยายจำนวนจาก 262 คน เมื่อปี 2544 มาเป็น 450 คนในปี 2559
- (2) มีกองทุนหมุนเวียนที่คณะกรรมการบริหารงานจาก 2,500,000 บาท เพิ่มขึ้น 8,600,000 บาท
- (3) สมาชิกมีอาชีพสุจริต มีความมั่นคงจากการรับบริการทางการเงินจากสถาบันการเงินชุมชนบ้านป่าซาง เช่น นำไปเป็นทุนประกอบอาชีพเลี้ยงหมู เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ ปลูกข้าว เพาะเห็ด ซักผ้าหยอดเหรียญ ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของชำ ซ่อมรถ เสริมสวย ซักอบรีด ขายอาหาร ฯลฯ
- (4) มีธนาคารออมสินคอยอำนวยความสะดวกด้านการบริหารจัดการ การจัดระบบ การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
- (5) การบริหารจัดการธุรกรรมด้านการเงินของชุมชนบ้านป่าซาง ซึ่งมีสมาชิกชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกให้เข้ามาบริหารงานสถาบัน จะมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาเพื่อสมาชิกในชุมชนจะได้เข้าถึงแหล่งทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว โดยสมาชิกไม่ต้องเสียเวลาเดินทางเข้าไปในเมืองให้ยุ่งยาก ไม่ต้องหาหลักทรัพย์ค้ำประกัน

9.1.4 ผลความสำเร็จ

มีหน่วยงานพันธมิตรสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ ธนาคารออมสิน, กรมการพัฒนาชุมชน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ร่วมจับมือและทำหน้าที่พี่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด

9.2 สถาบันการเงินชุมชนตำบลวังหิน จังหวัดนครราชสีมา

9.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 62 หมู่ที่ 6 ถนนตำบลวังหิน อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 0821405571

9.2.2 ความเป็นมา

คนในชุมชนเสียเปรียบทางการเงินให้กับแหล่งทุนภายนอกมาโดยตลอด ซึ่งถ้าชุมชนยังบริหารจัดการเงินของตัวเองไม่เป็น ไม่ลุกมาเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่าง ก็ไม่มีทาง “หลุดพ้น” จากปัญหานี้ได้

“เราเสียเปรียบมามาก เลยบอกว่า ถ้าอย่างนั้นเราจะเอาเงินของเรามาออมกันเองเดือนละเท่าไรก็ได้ ตามที่ตัวเองมีกำลังออม จะห้าบาท สิบบาท ห้าสิบบาท ร้อยบาท ใครลำบากก็มาหยิบยืมไป ดอกเบี้ยต่ำ และ ไม่ต้องเดินทางไกล เราจะสร้าง “ทุนทางการเงิน” ให้กับชุมชนของเรา

การชักชวนกันมาสร้างทุนชุมชน นี้เกิดจากการที่ชุมชนมีต้นทุนทางการเงินที่รัฐบาลได้มีนโยบายทางการเงินลงมาให้ชุมชนได้บริหารจัดการกันเองในรูปแบบของ “กองทุนหมู่บ้าน” นั่นเอง

9.2.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) สมาชิกเริ่มแรก 240 คน มีเงินรวมกันแค่หน่วยเดียว จนกลายมาเป็นสถาบันการเงินชุมชน เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2554 และมีสมาชิกเพิ่มขึ้นกว่า 1,200 คน

(2) มีคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน มีลูกจ้างในสถาบันการเงิน 7 คน บทบาทหน้าที่ทั้งผู้จัดการ, รองผู้จัดการ, เภรณิก, การเงิน, บัญชี, เลขานุการ และคณะกรรมการ ต่างมีหน้าที่รับผิดชอบด้วยกันทั้งนั้น ทุกคนมีเงินเดือนพออยู่ได้ในชุมชน ที่ไม่ต่างจากไปทำงานที่กรุงเทพฯ

(3) มีระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งดูแล้วเข้มแข็งพอสมควร

(3) มีเงินหมุนเวียนในสถาบันการเงินแล้วประมาณ 28 ล้านบาท

9.2.4 ผลความสำเร็จ

9.3 สถาบันการเงินชุมชนกองทุนหมู่บ้านถนนหัก จังหวัดบุรีรัมย์

9.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 14 สุขสันต์ ถนนประชาสันติสุข ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110 โทรศัพท์ 044-622-402

9.3.2 ความเป็นมา

ตำบลถนนหัก อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นตำบลที่แยกออกจากตำบลนางรอง เมื่อปี พ.ศ. 2524 ขณะนั้นแบ่งการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2528 ได้มีการขยายเขตเทศบาลเข้าไปในพื้นที่ตำบลถนนหัก จำนวน 6 หมู่บ้าน ปัจจุบันมี 13 หมู่บ้าน ในปีพ.ศ. 2540 ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลถนนหักอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนางรอง ระยะทาง 3.5 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัด 54 กิโลเมตร

มีพื้นที่ทั้งหมด 19,373 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทางการเกษตร จำนวน 13,787 ไร่ และพื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 5,586 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบและที่นา อาชีพของคนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลัก ทำนา และอาชีพเสริม อดสาหกรรมในครัวเรือน

ก่อตั้งตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนจากรัฐบาลเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 1,000,000 บาท มีสมาชิกเริ่มแรกรวม 2,483 คน มีนางสำรวย โกล่นรายณ์ เป็นประธานคณะกรรมการ ต่อมาได้จดทะเบียนนิติบุคคลปี พ.ศ. 2550

และในปีถัดมา ได้รับการอบรมและจัดตั้ง “สถาบันการเงินชุมชนต้นแบบตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระดับ 3A ต่อมาปี พ.ศ. 2552 ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 2 ตามขนาด S M L จำนวน 600,000 บาท และปี พ.ศ. 2556 ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 3 เป็นเงิน 1 ล้านบาท กองทุนชุมชนบ้านถนนหัก ได้รับเงินรัฐบาลจัดสรรให้ทั้งสิ้น 2,700,000 บาท ในปี พ.ศ. 2551 ได้ทำการซื้อที่ดินพร้อมทรัพย์สิน คือ อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น และอาคารพาณิชย์ และอาคารอเนกประสงค์ และที่ดินอีก 5 แปลง ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมมูลค่าของทรัพย์สินประมาณ 11 ล้านบาท ให้เป็นมรดกชุมชนบ้านถนนหักสืบไป กองทุนชุมชนบ้านถนนหัก ได้รับเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ทั้งสิ้น 2,700,000 บาท สำหรับเป็นเงินตั้งต้นการทำงานถนนหักสู่สถาบันการเงินชุมชน/สถาบันการเรียนรู้ด้วยชีวิตที่พอดี อยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

9.3.3 การดำเนินการ

(1) การจัดการองค์กร กองทุนได้กำหนดให้มีการแบ่งสมาชิกเป็น 2 ประเภท คือ

- ประเภทที่ 1 สมาชิกประเภทบุคคล มีทั้ง สมาชิกสามัญ คือ คนในชุมชนบ้านถนนหัก ทุกประเภททุกวัย สามารถเป็นสมาชิกได้ด้วยการฝากเงิน แต่กำหนดการกู้เงินได้ครัวเรือน 1 คน และสมาชิกสมทบ คือ สมาชิก ที่อยู่นอกชุมชนบ้านถนนหัก แต่อยู่ในตำบลถนนหัก และเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 47 หมู่

- ประเภทที่ 2 สมาชิกประเภทกลุ่ม/องค์กร ปัจจุบันมี คณะกรรมการจำนวน 14 คน และพนักงานของสถาบันจำนวน 6 คน อย่างไรก็ตามอำนาจหน้าที่สูงสุดอยู่ที่สมาชิกที่เป็นบุคคลที่มีส่วนได้เสีย โดยการคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเป็นฝ่ายบริหารกองทุน โดยให้รับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ และกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลมาทำหน้าที่บริหารจัดการสถาบันการเงิน และกิจกรรมอื่น ๆ ของกองทุน สุดท้ายก็ส่งอำนาจคืนสู่สมาชิกในตอนประชุมใหญ่สามัญประจำปี

ในการปฏิบัติงาน กองทุนจัดให้คณะกรรมการปฏิบัติงานวันละ 1 คน เพื่อควบคุมดูแลพนักงาน มีการแต่งตั้งกรรมการเป็นผู้ตรวจสอบภายใน และแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายนอกจากการคัดเลือกจากเวทีประชุมใหญ่สามัญประจำปี ระบบเอกสารที่เกี่ยวข้องมีการจัดไว้อย่างเป็นระบบ และผ่านตรวจสอบจากคณะกรรมการ/ผู้จัดการ มีการประชุมประจำเดือน ทั้งฝ่ายพนักงานและคณะกรรมการ

(2) การจัดการระบบการเงิน

- ใช้ระบบโปรแกรมบัญชีสถาบันการเงิน สนับสนุนโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นระบบการเงินที่สมบูรณ์ สามารถทราบสถาบันการดำเนินงานแบบรายวัน

- มีระบบงานทะเบียนคุมการเงินทุกประเภท ทั้งระบบมือและเครื่อง

- มีระบบการทำบัญชี โดยใช้โปรแกรมที่ร่วมกันพัฒนากับ ธ.ก.ส.

- มีใบเสร็จรับเงิน-ใบเสร็จจ่ายเงิน ควบคุมเรียงลำดับเล่มในปัจจุบันใบเสร็จทุกประเภท ระบบโปรแกรมการเงินและพิมพ์ของมาจากระบบ

- มีระบบการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทะเบียนคุมเงินสดรายวัน ทะเบียนคุมเงินใน

- ตู้เซฟ ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุมการชำระคืน ทะเบียนคุมทรัพย์สิน
- มีการเก็บเอกสารด้านการเงินแยกประเภท ตามปีที่ชัดเจน โดยเก็บไว้ในห้องที่มีกล้องวงจรปิด
- มีระบบกล้องวงจรปิด
- เอกสารเผยแพร่จะถูกต้องให้สมาชิกสามารถตรวจสอบได้
- มีสมุดคู่มือเงินฝาก สมุดคู่มือเงินกู้ สมุดคู่มือการชำระคืนเงินกู้ สมุดคู่มือสวัสดิการ
- มีตู้เซฟขนาดใหญ่/เล็ก
- มีเครื่องตรวจนับเงิน เช็คแบงก์ปลอม
- เครื่องนับเงินเหรียญ และแยกเหรียญ
- ปิดงบดุลเป็นรายเดือนและรับรอง
- ป้ายประกาศ 2 ประเภท ติดถาวร และแบบชั่วคราวเปลี่ยนตลอดเวลา

(23) การให้บริการ

- ฝากเงิน-ถอนเงิน มีผลิตภัณฑ์ด้านเงินฝาก 14 ประเภทรายการเพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกฝากได้ตามต้องการ

- ปลอยเงินกู้หรือสินเชื่อ ซึ่งปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกได้เลือกใช้ตามกรอบเวลาและอาชีพของตนได้จำนวน 21 ประเภท มีบริการช่วยเหลือเงินกู้ระยะสั้น และรับชำระคืนเงินกู้

- บริหารจัดการประกันชีวิต และสวัสดิการทั้งรายบุคคล และรายครอบครัว

- เป็นจุดบริการงานต่าง ๆ เช่น เป็น Bank Agent ของ ธ.ก.ส. รับโอนเงินด้วยระบบอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง รับชำระค่าสาธารณูปโภคด้วยระบบ M-pay และระบบ MyMo เติมเงินมือถือ AIS, ดีแทค และทรู รับส่ง Fax ถ่ายเอกสาร

- จำหน่ายสินอุปโภค-บริโภค

- ขึ้นทะเบียนหนี้ในระบบและช่วยเหลือ ขึ้นทะเบียนรับเรื่องราวร้องทุกข์ ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

- ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศูนย์การสอนขององค์กรการศึกษา ห้องประชุม/สัมมนา จำนวน 4 ห้อง และห้องสมุดบริการ ศูนย์ประชาสัมพันธ์งานของชุมชน

- มีลานกีฬาและอุปกรณ์การออกกำลังกาย มีเวทีจัดการแสดงให้ประชาชนทั่วไปใช้จัดกิจกรรม และเป็นศูนย์ประชาสัมพันธ์งานของชุมชน

9.3.4 ผลความสำเร็จ

กองทุนชุมชนบ้านถนนหักเริ่มต้นจากการได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 1 ล้านบาท เมื่อปี พ.ศ. 2544 หลังจากนั้นได้รับการเพิ่มทุน 100,000 บาท จากการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระดับ 3A ต่อมาปี พ.ศ. 2552 ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 2 ตามขนาด S M L จำนวน 600,000 บาท และปี พ.ศ. 2556 ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 3 เป็นเงิน 1 ล้านบาท กองทุนชุมชนบ้านถนนหัก ได้รับเงินรัฐบาลจัดสรรให้ทั้งสิ้น 2,700,000 บาท ในปี พ.ศ. 2551 ได้ทำการซื้อที่ดินพร้อมทรัพย์สิน คือ อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น และอาคารพาณิชย์ และอาคารอเนกประสงค์และที่ดินอีก 5 แปลง ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมมูลค่าของทรัพย์สินประมาณ 11

ล้านบาท ให้เป็นมรดกชุมชนบ้านถนนหักสืบทอด กองทุนชุมชนบ้านถนนหัก ได้รับเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ทั้งสิ้น 2,700,000 บาท สำหรับเป็นเงินตั้งต้นการทำงานถนนหักสู่สถาบันการเงินชุมชน/สถาบันการเรียนรู้ด้วยชีวิต

ที่พอดี อยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักยุทธศาสตร์ 3 ก้าว คือ

ก้าวที่ 1 เป็นกองทุนที่เดินได้ด้วยเงินออมหรือเงินฝากของสมาชิก

ก้าวที่ 2 เป็นสถาบันการเงินชุมชนที่พึ่งพาได้ สำหรับคนเข้ามาพึ่งพาอาศัย มีการทำงานที่คล่องตัว และการขยายโอกาสการเข้าถึงเงินทุนได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ก้าวที่ 3 เป็นสถาบันเรียนรู้เรื่องการสร้างกองทุน สามารถนำประสบการณ์ไปสู่การบอกเล่าและสอนให้ผู้อื่นที่สนใจได้ดำเนินการเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

9.4 สถาบันการเงินชุมชนนาสีนวลเหนือ จังหวัดมหาสารคาม

9.4.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 66 หมู่ที่ 11 ตำบลนาสีนวล อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดมหาสารคาม 44110

9.4.2 ความเป็นมา

สถาบันการเงินชุมชนนาสีนวลเหนือ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2557 มีสมาชิกก่อตั้ง 160 คน เงินฝากสมาชิก 620,000 บาท

วิสัยทัศน์ สามัคคี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ พัฒนา ชุมชนก้าวหน้าพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

พันธกิจ สร้างชุมชนให้มีวินัย พัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน สร้างสรรค์โอกาสให้เท่าเทียมกัน มุ่งมั่นส่งเสริมการออม เตรียมพร้อมบุคลากรให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

9.4.3 การดำเนินงาน

(1) มีการบริหารและโครงสร้างการทำงานโดยชุดคณะกรรมการแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบ

(2) การดำเนินงานหลัก

- บริการหลัก ได้แก่

*การบริการด้านการเงิน การรับฝากเงินออมของสมาชิก การบริการเงินกู้แก่สมาชิก

*การส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลาในกระชัง การสนับสนุนให้สมาชิกเข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 เกษตรทฤษฎีใหม่

- บริการรอง/กิจการในแขนง ประกอบด้วย การร่วมลงทุนสร้างโรงผลิตน้ำดื่มชุมชน ช่วยแก้ปัญหาเงินไหลออกจากชุมชน

(3) มีการนำระบบโปรแกรมบัญชีและคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินงาน โดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารออมสิน

(4) การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก

- จ่ายสวัสดิการวันผู้สูงอายุ วันครอบครัว (13 เมษายน ของทุกปี)

- จ่ายทุนการศึกษาให้บุตรหลานสมาชิกตามผลการเรียน ปีละ 13,500 บาท

- บริการ Free Wifi เพื่อให้เด็กนักเรียนใช้สืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
- สนับสนุนอุปกรณ์กีฬาให้เยาวชน
- ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างพลังงานแสงอาทิตย์ตามถนนภายในหมู่บ้าน
- ติดตั้งระบบประปาหมู่บ้านพลังงานแสงอาทิตย์
- สร้างธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้ง
- บริการน้ำดื่มฟรีให้กับโรงเรียน ทุกวัน ๆ ละ 10 ถัง

9.4.4 ผลความสำเร็จ

(1) ปัจจุบันมีสมาชิก 856 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ของตำบลนาสีนวล หรือคิดเป็นร้อยละ 489.0 ของจำนวนประชากรหมู่ที่ 11

(2) เงินฝากสมาชิก 13,258,248.29 บาท

(3) มีการปันผลให้แก่สมาชิก 2,815 บาท/ครัวเรือน/ปี, จัดสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย 401 บาท/ครัวเรือน/ปี

(4) การบริการเงินกู้ คิดแบบกู้ทั้งหมด 856=17,452.7 คิดเป็นร้อยละ 12.3 ของรายจ่ายครัวเรือน จังหวัดมหาสารคาม (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

- หากเปรียบเทียบกับรายจ่ายครัวเรือน กลุ่มสามารถสร้างการลดรายจ่ายได้ร้อยละ 0.3 ของรายจ่ายครัวเรือนจังหวัด จากการจัดสวัสดิการกลุ่มเทียบรายจ่ายครัวเรือน ลดรายจ่ายครัวเรือนได้ 118 บาท/คน/ปี หรือ 401 บาท/ครัวเรือน/ปี (ข้อมูล จปฐ. ปี 2562)

- เปรียบเทียบการเพิ่มรายได้ครัวเรือนจากการปันผลสมาชิก รายได้จากการปันผลสมาชิก 828 บาท/คน/ปี หรือ 2,815 บาท/ครัวเรือน/ปี คิดเป็นร้อยละ 1.2 จากรายได้ครัวเรือนจังหวัด อ

(5) ระยะเวลาดำเนินการ 7 ปี มีเงินสะสมสะสมรวม ณ ปัจจุบัน 19,926,841.78 บาท

(6) ผลประกอบการกลุ่ม ปี 2562-2563

(6.1) เฉลี่ยเงินสะสมออมทรัพย์สมาชิก (เงินสะสมมียอดลดลงในปี 2563 จำนวน 5,114,272 บาท)

- ปี 2562 จำนวน 25,041,113.25 บาท

- ปี 2563 จำนวน 19,926,841.78 บาท

(6.2) การบริการเงินกู้สมาชิกเฉลี่ยปีละ (ยอดเงินกู้สมาชิกลดลงในปี 2563 จำนวน 1,744,784 บาท)

- ปี 2562 จำนวน 15,811,908 บาท

- ปี 2563 จำนวน 14,067,124 บาท

(6.3) การบริการรอง กิจกรรมวิสาหกิจของกลุ่ม เฉลี่ยปีละ 80,000 บาท

- ปี 2562 จำนวน 80,000 บาท

- ปี 2563 จำนวน 80,000 บาท

(6.4) กำไรจากการบริการเฉลี่ยปีละ 2,027,045 บาท

- ปี 2562 จำนวน 2,506,505.37 บาท

- ปี 2563 จำนวน 1,547,584.72 บาท
- (7) รางวัลและมาตรฐานต่าง ๆ ที่กลุ่มได้รับ
- รางวัลชมเชยการคัดเลือกองค์กรการเงินสีชมพู ปี 2560 ธนาคารออมสิน
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การบริหารจัดการองค์กรการเงินดีเด่น ปี 2558
- รางวัลส่งเสริมการออมดีเด่น กอช. ปี 2561
- รางวัลชนะเลิศโครงการประชารัฐดีเด่น จ.มหาสารคาม ปี 2561

9.5 สถาบันการเงินชุมชนไทยธนาคาร จังหวัดจันทบุรี

9.5.1 ข้อมูลทั่วไป

ตำบลบางกะไชย มีเนื้อที่โดยประมาณ 29.8 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,627 ไร่ มีประชากร 3,823 คน อยู่ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ระยะทางจากท่าเทียบเรือบางกะไชยถึงอำเภอแหลมสิงห์ประมาณ 3 กิโลเมตรโดยทางเรือ เนื่องจากยังไม่มีสะพานข้ามมายังฝั่งอำเภอแหลมสิงห์ได้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มติดปากแม่น้ำ มีป่าชายเลนเป็นแนวยาวประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมง เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา แบงการปกครองเป็น 9 หมู่บ้าน

9.5.2 ความเป็นมา

ป 2539- ป 2543 หน่วยงานรัฐโดยพัฒนาชุมชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 7 กลุ่มใน 6 หมู่บ้าน
 ป 2541 พระอาจารย์มนัส ขันติธรรมโม เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง เป็นผู้มาประสานงานกับ พระครูเกษมคุณากร เจ้าอาวาสวัดบางกะไชย ขอเปิดกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่วัดบางกะไชย เพื่อประโยชน์ของคนในตำบลบางกะไชย พระครูเกษมคุณากร ก็เห็นด้วย จึงเกิดกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดบางกะไชยขึ้น มีสมาชิกครอบคลุมทั้งตำบล

ป 2544 จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐ 9 หมู่บ้านจากกองทุนที่หลากหลาย การจัดการบริหารก็หลากหลาย กติกาของแต่ละกองทุนก็แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่สมาชิก 1คนเป็นสมาชิกมากกว่า 1 กองทุนบางรายเป็นสมาชิกถึง 5 กองทุนใหญ่มุ่งเน้นการออมและให้การสนับสนุนสมาชิกกู้เงินไปประกอบอาชีพ การจัดสรรผลประโยชน์แตกต่างกันไปตามการเติบโตของกองทุน การเข้าหาแหล่งทุนในพื้นที่หลังจากเกิดวิกฤติทุกลาดำจึงมีมากขึ้น การหมุนหนี้จึงเป็นเทคนิคของสมาชิกที่สังกัดอยู่หลายองค์กร

วันที่ 3 มีนาคม 2549 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน ได้มีมติให้ร่วมกันก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชนขึ้น โดยมีธนาคาร ธกส. และธนาคารบางสระแก้ว ช่วยเป็นพี่เลี้ยง โดยมีมติให้ใช้ชื่อว่า “สถาบันการเงินชุมชนไทยธนาคาร (สชช.) มีวิสัยทัศน์ หรือคำขวัญว่า “เสริมสร้างเศรษฐกิจ พิชิตความยากจน” เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ 60 ปครองราชย์ มีพิธีเปิดเป็นทางการ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549 ที่ทำการตั้งอยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย ปัจจุบันมีสมาชิก 618 คน มีทุนหมุนเวียน 2.2 ล้านบาท

9.5.3 การดำเนินงาน

(1) คณะกรรมการทำงานมาจากกลุ่มและกองทุนผู้ถือหุ้นกลุ่มและกองทุนละ 2 คน ปัจจุบันมีกรรมการ 22 คน ระดมเงินทุนจากกลุ่มและกองทุนและประชาชนที่สนใจจากการซื้อหุ้น ๆ ละ 100 บาท มีวันเปิดทำการ คือ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 09.30-14.30 น. กิจกรรมมีการฝากเงินและกู้เงิน โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ทำงาน ประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง กฎระเบียบยังมีการปรับและพัฒนาพร้อมกับการเรียนรู้ไปด้วยกัน เปิดกว้างกลุ่มองค์กรการเงินมาเรียนรู้ร่วมกันการเงิน

(2) ประเภทของการให้กู้ยืม รายกลุ่มที่ถือหุ้นไม่เกิน 700,000 บาท รายบุคคลใช้หลักค้ำประกัน กู้ได้ครึ่งหนึ่งของหลักทรัพย์ หรือไม่เกิน 10,000 บาท สำหรับใหญ่บุคคลเป็นผู้ค้ำ อัตราดอกเบี้ย 12 บาท/ปี

(3) การทำงานร่วมกับหน่วยงาน อปท.

เนื่องจากสถาบันการเงินไทยธนาคาร ขอใช้สถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสถานที่ดำเนินการ จึงมีการเชื่อมโยงงานด้านข้อมูลด้านการเงินพร้อมกับโอนเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการผ่านสถาบันการเงิน เพื่อสะดวกในการเดินทางไปถอนเงินจากภายนอกซึ่งมีระยะทาง 20 กว่ากิโลเมตร ข้อดีที่ค้นพบผู้สูงอายุบางคนถอนเงินไปใช้ในความจำเป็นเท่านั้น (มีเงินติดบัญชี)

9.5.4 ผลความสำเร็จ

9.6 สถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองขนก จังหวัดราชบุรี

9.6.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150

9.6.2 ความเป็นมา

สถาบันการเงินบ้านหนองขนก อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นสถาบันการเงินของชุมชนที่พัฒนามาจากกองทุนหมู่บ้านเงินล้านบ้านหนองขนก ซึ่งได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาล 1 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 จัดตั้งเป็นกองทุนของหมู่บ้าน (กทบ.) เพื่อให้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีความเดือดร้อนในการดำรงชีพและการประกอบอาชีพได้มากู้ยืมไปเพื่อแก้ไขปัญหาระยะสั้น ๆ การดำเนินงานของกองทุนมีการพัฒนาเติบโตขึ้นมาเรื่อย ๆ อีกทั้งได้รับเงินจัดสรรเพิ่มทุนระยะที่ 2 และระยะที่ 3 สมทบเพิ่มเข้ามารวมเป็นเงิน 2,300,000 บาท เงินจำนวนดังกล่าวได้รับความสนใจจากคนในชุมชนบ้านหนองขนกกันมาก จนไม่เพียงพอแก่การกู้ยืมชาวบ้านบางคนที่มีเดือดร้อนต้องไปขอกู้ยืมแหล่งเงินกู้ในระบบ มีการนำบ้านและที่ดินไปจำนอง โอกาสที่บ้านและที่ดินจะหลุดจำนองไปอยู่กับนายทุนก็มีอยู่สูงอันจะทำให้ชาวบ้านขาดที่ดินทำมาหากินได้

จากปัญหาดังกล่าวทำให้กองทุนหมู่บ้านหนองขนก ต้องการที่จะช่วยเหลือคนในหมู่บ้านให้มีแหล่งเงินทุนกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จึงได้ไปขอกู้ยืมเงินเบิกเกินบัญชี (OD) จากธนาคารออมสินมาเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมในระยะสั้น ๆ โดยต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือน

การดำเนินงานของกองทุนฯ ที่ผ่านมามีการบริหารจัดการที่ดีมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีเงินทุนในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น และมีคุณสมบัติได้มาตรฐานที่จะพัฒนาเข้าสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้ ประกอบกับ

ธนาคารออมสินได้เข้ามาเป็นพี่เลี้ยง ช่วยอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ จึงมีการพัฒนาจากกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองนาถอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2556

จากข้อมูลเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557 สถาบันการเงินชุมชนฯ มีสมาชิกทั้งหมด 406 ราย แต่ที่ขอกู้ยืมเงินมีทั้งหมด 188 ราย (กู้จากเงินกองทุนเงินล้าน 105 ราย, กู้จากเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิก 52 ราย, กู้จากเงิน OD ธนาคารออมสิน 31 ราย)

9.6.3 การดำเนินงาน

(1) การจัดการองค์กร มีการวางแผนและดำเนินการ มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกในวาระที่สำคัญ เช่น ประชุมประจำปี คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายและดำเนินงาน

(2) การให้บริการ

- มีการจัดการการบริหารการเงินและบัญชี มีการจัดทำงบการเงิน เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุนได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

- มีระบบป้องกันความเสี่ยงที่จะไม่ให้เกิดหนี้สูญ เช่น หากสมาชิกกู้เงินจำนวนน้อย จะใช้บุคคลค้ำประกัน และหากกู้เงินจำนวนมากต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80.0 ของราคาหลักทรัพย์ หรือหากกู้เงินจากเงินยืมเบิกเกินบัญชีของธนาคารออมสิน นอกจากจะใช้คนค้ำหรือหลักทรัพย์ค้ำประกันแล้ว ทางกองทุนฯ จะบังคับให้สมาชิกที่ขอกู้ต้องทำการฝากเงินแบบสละสิทธิ์ชีวิตและครอบครัวแบบทรัพย์สินคงของธนาคารออมสิน เพื่อว่าภายใน 5 ปี หากสมาชิกที่ขอกู้ยืมเงินไปเสียชีวิต ธนาคารออมสินจะจ่ายเงินชดเชยให้เป็น 2 เท่าของจำนวนเงินที่สมาชิกส่งเป็นเงินสละสิทธิ์ชีวิตและครอบครัวจึงทำให้ครอบครัวของผู้เสียชีวิตได้รับเงินชดเชย และมีเงินมาใช้หนี้เงินยืมของสถาบันการเงินชุมชน วิธีการนี้จะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดหนี้สูญได้ระดับหนึ่ง

9.6.4 ผลความสำเร็จ

ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนฯ ณ วันสิ้นปี พ.ศ. 2556 จากงบกำไร-ขาดทุนของบัญชีชุดที่ 1 (บัญชีจากกองทุนเงินล้าน) พบว่ามีกำไรสุทธิ 83,968.48 บาท มีสินทรัพย์รวมทั้งหมด 2,471,101.08 บาท

9.7 สถาบันการเงินชุมชนบ้านวังไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

9.7.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 3051 ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110 โทรศัพท์ 080868853

9.7.2 ความเป็นมา

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2544 ใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มเกษตรกรเงินทุนหมู่บ้านวังไทร”

มีคณะกรรมการ 13 คน โดยมี ส.ต.ท.อาคม สมนึก เป็นประธานคณะกรรมการ กำหนดเปิดทำการทุกวัน
วันที่ 10 ของเดือน เปิดทำการครั้งแรกเมื่อ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 ที่ศาลาพัฒนาชนบทข้างคลองท่าหลวง
(ปัจจุบันคือโรงทำปุ๋ยหมักของหมู่บ้าน) ปี พ.ศ. 2548 จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน (กทบ.) ได้รับเงินทุนจากรัฐบาล 1
ล้านบาท ต่อมาได้ยกฐานะเป็นสถาบันการเงิน และได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2550
ทะเบียนเลขที่ 0101 กลุ่มเกษตรกรเงินทุนหมุนเวียนบ้านวังไทรจิ่งรวม กทบ. ยกฐานะเป็นสถาบันการเงินชุมชน
บ้านวังไทรเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับรางวัลได้แก่ (1) รางวัลชุมชนอินทรีต้นแบบของจังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2551 (2) ได้รับการประเมินเป็นหมู่บ้านเกรด AAA ของอำเภอทุ่งสงจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2551

ปัจจุบันมีสมาชิกผู้ถือหุ้นรายคน 2,947 ราย รายกลุ่ม 63 กลุ่ม เงินรับฝาก 183 ล้านบาท และเงินกู้ยืม
ธ.ก.ส. 20 ล้านบาท ให้บริการรับฝาก-ถอนเงินเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ ให้บริการสินเชื่อ/รับชำระ

ค่าสาธารณูปโภค และเป็นตัวแทนรับชำระค่าสินค้า เปิดให้บริการทุกวันเวลา 08.30 น.-15.00 น. เว้น
วันหยุดราชการ

9.7.3 การดำเนินงาน

(1) การจัดการองค์กร ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
คือใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท ระบบสมาชิกและหุ้น ระบบเงินให้กู้ และระบบเงินรับฝาก ในการ
ให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การให้บริการ ให้บริการรับฝาก-ถอนเงินเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ ให้บริการสินเชื่อ/รับชำระค่า
สาธารณูปโภค และเป็นตัวแทนรับชำระค่าสินค้า เปิดให้บริการทุกวันเวลา 08.30 น.-15.00 น. เว้นวันหยุด
ราชการ

นอกจากการรับฝาก-ถอนเงิน-ปล่อยสินเชื่อแล้ว ยังมีการขยายกิจการรับซื้อน้ำยางสดจากสมาชิกและ
จากเกษตรกรชาวสวนยางทั่วไปในอำเภอทุ่งสง จุฬารักษ์ และบางขัน โดยตั้งจุดรับซื้อ 80 จุด ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2563 รับซื้อน้ำยางสดกิโลกรัมละ 36 บาท ขี้ยาง (ยางก้อนถ้วย) กิโลกรัมละ 17 บาท นอกจากนี้สถาบัน
การเงินชุมชนบ้านวังไทร ยังได้ก่อสร้างโรงงานผลิตยางแท่ง STR5L ด้วยงบประมาณ 122 ล้านบาท

มีเป้าหมายรับซื้อน้ำยางสด 150 ตันต่อวัน พื้นที่การผลิตประมาณ 60,000 ไร่ ในอำเภอทุ่งสง จุฬารักษ์
และบางขัน และมีแผนการผลิตยางแท่ง 45 ตันต่อวัน หากเปิดดำเนินการ 280 วันต่อปี เติบโต 70.0%
ของกำลังการผลิต ได้ยางแท่ง 31.5 ตันต่อวัน หรือ 8,820 ตันต่อปี ซึ่งจะสามารถเปิดกิจการได้ในเดือน
พฤษภาคม พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ยังมีแผนการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ถูมือยาง
สายนํ้าเกลือและพื้นรองเท้า เป็นต้น

9.7.4 ผลความสำเร็จ

(1) ผลประกอบการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 มีสินทรัพย์รวม 364 ล้านบาท กำไรสุทธิ 12
ล้านบาท ซึ่งกำไรที่ได้ในปัจจุบันส่วนใหญ่มาจากดอกเบี้ย แต่ในอนาคตได้ตั้งเป้าหมายไว้กำไรส่วนใหญ่ต้องมา
จากการประกอบการต่าง ๆ

(2) จากเดิมที่เป็นเพียงองค์กรที่รับฝาก-ถอนเงิน-ปล่อยสินเชื่อ ได้มีการขยายผลไปสร้างเศรษฐกิจในชุมชนโดยการตั้งจุดรับซื้อน้ำยางสด-ขึ้นยางกันถ้วย ทำให้เกิดการจ้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน อีกทั้งยังมีการต่อยอดโดยการตั้งเป็นโรงงานแปรรูปยางพารา (ถุงมือยาง/สายน้ำเกลือ)

บทที่ 10

กองทุนสวัสดิการชุมชน

10.1 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

10.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง พื้นที่เทศบาลตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

10.1.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2554 ปัจจุบันมีสมาชิก 1,388 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ของจำนวนประชากรในตำบลที่มีอยู่จำนวน 5,665 คน เป็นกองทุนที่จัดบริการสวัสดิการชุมชนต่อสมาชิกในเรื่องเกิด แก่ เจ็บ และเสียชีวิต

สำหรับพื้นที่ตำบลห้วยงูมีโครงสร้างประชากรซึ่งประกอบด้วยผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามแนวโน้มของสังคมไทยที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่ของเทศบาลตำบลห้วยงู มีจำนวนผู้สูงอายุจำนวน 1,296 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 5,665 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.9 โดยมีผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ จำนวน 359 คน (หรือคิดเป็นร้อยละ 27.7 ของจำนวนผู้สูงอายุโดยรวมของพื้นที่ แสดงถึงความเป็นปึกแผ่นของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนกับประชากรของเทศบาล)

10.1.3 การดำเนินงาน

(1) พ.ศ. 2560 องค์กรในพื้นที่ 9 เครือข่าย ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชน, กองทุนสุขภาพ, วัด, วัดในตำบลห้วยงู, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.), ชมรมผู้สูงอายุ, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, โรงเรียน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) สร้างองค์กรความร่วมมือทำงานร่วมกันเพื่อจัดการสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุ โดยจัดตั้ง “บริษัทสร้างสุขตำบลห้วยงู” มีการประสานกับสภาองค์กรชุมชน และสถานีตำรวจ และเครือข่ายอื่นทั้งในและนอกตำบล มีการจัดประชุมทุกเดือน

(2) พ.ศ. 2561 บริษัทสร้างสุขตำบลห้วยงู ได้มีการจัดวางยุทธศาสตร์ 5 ด้าน คือ 1) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านสุขภาพ โดยให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพตนเองและคนในครอบครัวและแนะนำคนในชุมชนได้ 2) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านสังคม มีการส่งเสริมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุหรือศูนย์บวรและในโรงเรียนผู้สูงอายุ 3) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการปรับสภาพแวดล้อมในบ้านให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำ แสงสว่าง และความสะอาด(4) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการออม และ 5) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านสวัสดิการ โดยจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุนอกเหนือจากสวัสดิการของรัฐ

(3) เฉพาะบทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชน ก็ยังคงทำงานไปตามกรอบงานที่มีอยู่ คือ ให้ความ

สำคัญต่อการวางแผนการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ด้วยการมีแนวทางการดำเนินงานที่เน้นให้สมาชิกและคนในชุมชนทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันและสามารถมีส่วนร่วมได้ในทุกขั้นตอน

(4) ในปี พ.ศ. 2562 มีการนำร่องใช้เทคโนโลยี “หุ่นยนต์ดินสอ” ตอบโจทย์ผู้ป่วยติดเตียง โดยบทบาทของกองทุนระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care: LTC) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ที่ทำงานร่วมกับเทศบาลตำบลห้วยงู

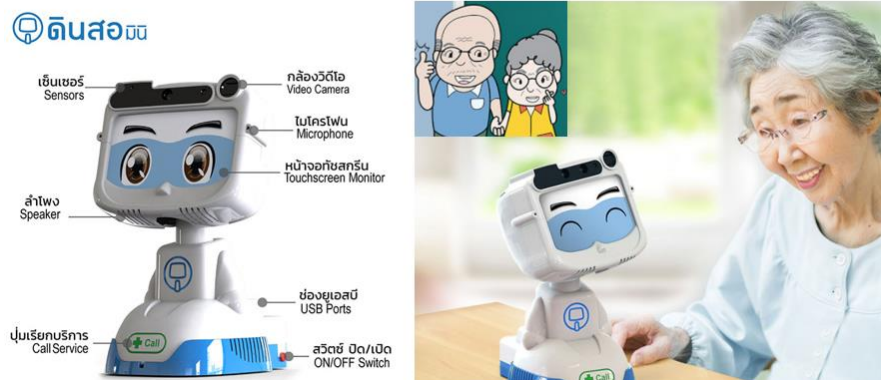
- หุ่นยนต์ในกิจการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

หุ่นยนต์ดินสอ — ช่วยทำงานคัดกรอง แนะนำข้อมูลเบื้องต้น

- หุ่นยนต์ช่วยลดภาระคนดูแล

หุ่นยนต์ดินสอ — ช่วยงานคนดูแล (ดูแลแทนคนดูแล)

ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู มีการนำหุ่นยนต์ดินสอ (ตัวลูก) มาให้บริการกับผู้ป่วยติดเตียง จำนวน 5 ราย (และเป็นสมาชิกของกองทุนฯ) โดยจะมีหุ่นยนต์ดินสอ (ตัวแม่) อยู่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยงู ระบบการทำงาน/การส่งข้อมูลต่าง ๆ ของตัวแม่และตัวลูกจะทำงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถตั้งโปรแกรมการทำงานแต่ละวันได้ เช่น การวัดความดัน การแจ้งเตือนยา หรือโปรแกรมสนทนาการ เช่น ฟังธรรมะ นอกจากนี้หุ่นยนต์ดินสอยังช่วยเฝ้าระวัง หากผู้ป่วยไม่อยู่ในรัศมี การทำงานของหุ่นยนต์ดินสอก็จะมีสัญญาณแจ้งเตือนไปยัง รพ.สต.

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือหุ่นยนต์ดินสอมาใช้ทำให้ช่วยแบ่งเบาการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ของ รพ.สต. เช่น กรณีที่เจ้าหน้าที่จะต้องลงพื้นที่ไปทำความสะอาดแผลกดทับให้ผู้ป่วยทุก ๆ วัน ก็เปลี่ยนเป็นการสั่งการผ่านแอปพลิเคชันโดยมองผ่านจอและให้ญาติทำความสะอาดแทน หรือญาติสามารถปรึกษาปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยได้โดยไม่ต้องเดินทางมาที่ รพ.สต.

10.1.4 ผลความสำเร็จ

(1) ความสำเร็จจากการทดลองใช้งานหุ่นยนต์ดินสอ เป็นกรณีนำร่องตามโครงการความร่วมมือนี้ ได้ทำให้เทศบาลตำบลห้วยงู ได้รับอนุมัติงบประมาณในปี พ.ศ. 2564 จัดซื้อหุ่นยนต์ดินสอเพื่อนำมาใช้งานเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่แล้ว 6 ตัวเป็น 62 ตัว เป็นหุ่นยนต์ตัวใหญ่ 1 ตัว สามารถเคลื่อนที่ได้ จะใช้สำหรับดูแลผู้ป่วยที่อยู่นานเป็นกลุ่ม ในโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อบริการเสริมฟันน้ำ เสริมฟัน ฯลฯ ส่วนตัวเล็ก 61 ตัว (หุ่นยนต์ดินสอแบบเดิมจำนวน 50 ตัว และหุ่นยนต์ดินสอที่เพิ่มระบบวัดไข้ จำนวน 11 ตัว) สำหรับผู้ป่วยติดเตียงที่อยู่ที่บ้าน

(2) ความใหม่-ความสามารถ

- ความสำเร็จอันเนื่องมาจากการทำงานตามความร่วมมือที่ริเริ่มขององค์กรในระดับชุมชน 9 เครือข่าย เป็นการสะท้อนถึงการสร้างความสามารถขึ้นใหม่ จากความร่วมมือที่ร่วมทำงานระหว่างองค์กรของภาครัฐ (เทศบาลตำบล ซึ่งเป็นกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ รพ.สต. ซึ่งเป็นกลไกของรัฐบาลส่วนกลาง/ภูมิภาค) กับองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยชุมชน (หมายความว่า หากมีแต่เพียงองค์กรองค์กรหนึ่ง หรือภาคส่วนใดส่วนหนึ่งทำงานตามลำพัง ความสำเร็จเช่นข้างต้น ย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้)

- ความสำเร็จของการบริการที่แสดงถึงควมมีประสิทธิภาพของการบริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทั้งในเรื่องของการลดจำนวนกำลังคน ประสิทธิภาพของการดูแล และความแม่นยำของการรายงานและบันทึกข้อมูล เป็นผลมาจากการทำงานนำเอาสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี (Technology) เข้ามาร่วมใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน รวมทั้งเป็นการนำเอาความรู้ และทักษะต่าง ๆ ของภาคเอกชน ซึ่งเป็นเจ้าของเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนประกอบในการร่วมงาน ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมอีกแบบหนึ่งของการทำงานเพื่อจัดการแก้ปัญหาของสังคม

10.2 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

10.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง หมู่ที่ 3 ตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

10.2.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2551 มีสมาชิกครอบคลุมทั้ง 11 หมู่บ้าน จากสมาชิกเริ่มต้น 379 คน (ปี พ.ศ. 2563) มีสมาชิกคงเหลือทั้งหมด 1,524 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ของประชากรตำบลซึ่งมีอยู่จริงจำนวน 4,230 คน มีเงินกองทุนสะสมรวมทั้งสิ้น 11,252,304.57 บาท

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม มีการจัดบริการสวัสดิการต่อสมาชิกด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเกิด แก่ เจ็บ และการเสียชีวิต เป็นกองทุนที่มีแหล่งรายได้มาจากการระดมเงินจากสมาชิก การสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และการสนับสนุนจากภาคเอกชน เป็นกองทุนที่มีการริเริ่มขยายกรอบการดำเนินงานจากงานบริการสังคมไปสู่การจัดการงานด้านเศรษฐกิจชุมชนในกิจการต่าง ๆ เช่น สวัสดิการกู้ยืมเพื่อการเกษตรกรรม การทำธุรกิจน้ำดื่ม ธุรกิจร้านกาแฟ

10.2.3 การดำเนินกิจการ

(1) สวัสดิการกู้ยืมทางเกษตรกรรม เป็นกองทุนร่วมกันระหว่างกองทุนสวัสดิการฯ ด้วยเงิน 250,000 บาท กับกองทุนใบหยกเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติตำบลท่างาม ซึ่งเป็นธุรกิจภาคเอกชนในวงเงิน 1,300,000 บาท จัดตั้งเป็นกองทุนหมุนเวียนเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ. 2554 ในตำบลท่างาม เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ ด้วยการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชในราคาถูก โดยให้สมาชิกได้กู้ยืมรายละไม่เกิน 50,000 บาทต่อคน คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.25 บาทต่อเดือน นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการประกอบอาชีพในโครงการ “เกษตรกรรมยุคใหม่” ให้กับสมาชิก ในการปลูกมะนาว กลัวย พืชผักสวนครัว อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 50 สตางค์ต่อเดือน (ปลอดดอกเบี้ย 12 เดือน)

(2) การประสานกองทุนใบหยกเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติตำบลท่างาม ของตำบลท่างาม เป็นกองทุนย่อยของกองทุนสวัสดิการฯ ที่บริการให้กู้ยืมเงินเพื่อเจาะบ่อบาดาล อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 50 สตางค์ต่อเดือน (ปลอดดอกเบี้ย 12 เดือน) จัดซื้อเครื่องสีข้าวชุมชน เพื่อให้บริการสีข้าวในราคาถูก และยังได้มีการทำความร่วมมือกับกลุ่มใบหยก ร้านค้า ร้านอาหารในพื้นที่ตำบลท่างาม ทำหน้าที่เป็นกลไกทางการตลาดเพื่อรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร (กลัวย มะนาว ผักสวนครัว ฯลฯ) ของสมาชิก

(3) การลงทุนธุรกิจเพื่อสังคมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ในการผลิตน้ำดื่ม ในวงเงิน 750,000 บาท (เงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม สนับสนุนในเรื่องของสถานที่ และค่าสาธารณูปโภค ภายใต้ชื่อ “น้ำดื่มท่างาม” มีการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน ในค่าจ้างวันละ 300 บาท/คน/ต่อวัน กำไรจากการประกอบการของธุรกิจน้ำดื่มจะนำไปใช้จ่ายสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นกิจการที่จัดให้คนในชุมชนเข้าถึงน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัย และหาซื้อได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาด รวมทั้งเป็นผลิตภัณฑ์แจกน้ำดื่ม “ท่างาม” ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ตำบลท่างาม หรือยามเกิดภัยพิบัติ

(4) การลงทุนธุรกิจเพื่อสังคมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม คือ ร้านกาแฟ โดยจัดงบลงทุน 200,000 บาท จัดตั้งร้านกาแฟ เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนตำบลท่างาม โดยจัดระบบการจ้างงาน 2 อัตราจากส่วนแบ่งของรายได้จากการขายร้อยละ 20 กำไรจากการประกอบการจะเป็นรายได้สมทบเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม

10.2.4 ความสำเร็จ

(1) นับตั้งแต่จัดให้มีบริการสวัสดิการกู้ยืมทางเกษตรกรรมจนถึงปัจจุบัน ได้จัดให้บริการกู้ยืมต่อสมาชิกไปจำนวน 1,200,000 บาท เป็นการให้การช่วยเหลือต่อสมาชิก ทำให้สมาชิกเหล่านั้นมีทุนสำหรับการ

ประกอบการในกิจการต่าง ๆ การบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อเจาะบ่อบาดาล มีสมาชิกได้รับบริการนี้ไปจำนวน 17ครัวเรือน เพื่อเป็นการจัดหาแหล่งน้ำสนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ธุรกิจน้ำดื่ม สามารถส่งมอบให้กับกองทุนได้ทั้งสิ้น 160,000 บาท (ตั้งแต่จัดตั้งจนถึงปัจจุบัน) เฉลี่ยปีละ 20,000 บาท เช่นเดียวกับร้านกาแฟได้สร้างรายได้สมทบให้กับกองทุนได้ทั้งสิ้น 100,000 บาท (ตั้งแต่จัดตั้งจนถึงปัจจุบัน) เฉลี่ยปีละ 12,500 บาท

(2) ความสำเร็จจากการริเริ่มบริการงานของกองทุนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามทั้ง 1) บริการสวัสดิการการกู้ยืมทางการเงิน 2) การเจาะบ่อบาดาล 3) ธุรกิจน้ำดื่ม 4) ร้านกาแฟ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการขยายบริการสวัสดิการชุมชนจากงานเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นบริการสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ โดย 2 เรื่องแรก เป็นผลประโยชน์โดยตรงสำหรับสมาชิกที่มีความประสงค์กู้ยืม และ 2 เรื่องหลังเป็นการเพิ่มช่องทางสร้างรายได้สมทบกองทุนสวัสดิการแบบพึ่งพารายได้จากการประกอบการแบบวิสาหกิจ

กรณีกองทุนไอบหยก เป็นความใหม่-ความสามารถของการทำงานร่วมกันแบบ 3 ภาคส่วน คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (ภาครัฐ) บริษัทไอบหยก (ภาคเอกชน) และกองทุนสวัสดิการชุมชน (ภาคชุมชน) ที่ร่วมพัฒนาการกู้ยืมไปเพิ่มความสามารถในการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการประสบภัยและการพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับงานด้านเกษตรกรรม กรณีของการริเริ่มธุรกิจน้ำดื่มและร้านกาแฟ เป็นความใหม่-ความสามารถที่สร้างรายได้ ให้กับกองทุน เป็นช่องทางของรายได้เพิ่มจาก 1) การสมทบของภาครัฐ 2) การระดมของสมาชิก และ 3) การประกอบวิสาหกิจชุมชน (และยังมีการจ้างงานขึ้นในชุมชนอีกด้วย)

(4) การทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ได้สร้างนวัตกรรมสังคมในด้านการบริหารจัดการขึ้นเป็นตัวอย่างของการริเริ่ม และเป็นกลไกที่นำไปสู่การจัดการประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นตัวอย่างของผลของการทำงานแบบรวมกลุ่มของกองทุนสวัสดิการชุมชน การขยายกรอบการบริการจากเงินแบบเชิงรับ (จากบริการแบบช่วยเหลือกรณีเกิด แก่ เจ็บ ตาย) ไปสู่กิจการเชิงรุกการบริการด้านเศรษฐกิจ และเป็นบริการที่ร่วมดำเนินงานกับภาคเอกชน เป็นความสำเร็จที่เติมทุนจากภาคเอกชนไปสนับสนุนการทำงานที่เข้มแข็งขององค์กรภาคประชาชน (องค์กรร่วมของ อบต.และองค์กรชุมชน) ในขณะที่การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนทั้งธุรกิจน้ำดื่มและร้านกาแฟ ก็เป็นการสร้างรายได้สมทบเข้ากองทุนจากการริเริ่มงานของตัวกองทุนเอง

10.3 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม

10.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม

10.3.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกุดรัง จัดตั้งขึ้นเมื่อ 20 เมษายน 2550 ขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.) ปัจจุบัน (สิงหาคม พ.ศ. 2563) มีสมาชิกจำนวน 2,521 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ของประชากรตำบล ซึ่งมีอยู่จำนวน 6,844 คน สมาชิกที่มีอยู่แบ่งเป็นบุคคลทั่วไป 1,009 คน, เด็ก/เยาวชน อายุไม่เกิน 25 ปี 291 คน, ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) 972 คน, ผู้ด้อยโอกาส 86 คน, ผู้พิการ 60 คน และอื่น ๆ 3 คน มี

กองทุนสะสมจนถึงปัจจุบัน 14,030,650.77 บาท เป็นกองทุนที่จัดบริการทุกประเภท ทั้ง 14 ประเภท คือ เกิดเจ็บ เสียชีวิต ผู้ด้อยโอกาส การพัฒนาอาชีพ การจัดสวัสดิการ อปพร. การสนับสนุนด้านการศึกษา การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ การส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนการทำเกษตร และการสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรม

ประเด็นปัญหาสำคัญของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกุดรัง คือ เรื่องการจัดการที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย จำนวน 800 ครัวเรือน ที่ไปทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 707 ราย ที่อาศัยอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ 74 ครัวเรือน อาศัยที่ราชพัสดุ 13 ครัวเรือน และอาศัยที่สาธารณะ 6 ครัวเรือน โดยที่สาธารณะแต่ละประเภท ก็มีกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่ทำให้สมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความต้องการที่จะได้รับการจัดการช่วยเหลือแก้ไข

10.3.3 การดำเนินการ

(1) เริ่มแรก ในปี พ.ศ. 2550-2551 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกุดรัง ได้ประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชน แล้วจัดตั้งองค์กรร่วมขึ้นเป็น “สภาผู้นำตำบลจัดการตนเอง” ในปี พ.ศ. 2553 ต่อมาได้เพิ่มองค์กรภาครัฐโดยอำเภอ กุดรัง เข้ามาร่วมงานอีกภาคส่วนหนึ่งแล้วปรับองค์กรเป็น “สภา กุดรัง” เป็นพื้นที่กลางในการแสวงหาความร่วมมือ แลกเปลี่ยน ปรัชญาหารือ และกำหนดทิศทางร่วมของภาคีความร่วมมือ พร้อมกันนั้นก็ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามในการพัฒนางานบัญชีและการเงินของกองทุนสวัสดิการ ซึ่งทำหน้าที่รองรับทั้งการบริการสวัสดิการ และการแก้ปัญหาที่ดินทำกิน

(2) กรณีการใช้ประโยชน์พื้นที่ น.ส.ล. 2,525 ไร่

การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ซึ่งเป็นที่ที่เป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐที่แสดงสิทธิในความเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน แทนการขับไล่/ยึดที่ทำกินที่ทำอยู่ แต่ทางราชการก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อการใด (และไม่มีโครงการที่จะใช้งานเพื่อการใด) โดยกองทุนสวัสดิการกองทุนชุมชนตำบลกุดรัง ได้ประสานงานให้มีการจัดการใช้ประโยชน์สำหรับครัวเรือนของสมาชิกที่ไม่มีที่ทำกินจำนวน 184 ครัวเรือน ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ แต่ก็ไม่น้อยกว่า 5 ไร่ โดยจัดสรรเป็นขนาดต่าง ๆ จำนวน 227 แปลง ภายใต้การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามตามยุทธศาสตร์นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน

(3) การจัดการแบบสิทธิทำกิน 53 ไร่

พื้นที่อีกประเภทหนึ่งสร้างปัญหาให้กับชุมชนจำนวน 43 ราย เป็นที่ที่ถูกประกาศเป็นพื้นที่สาธารณะประเภทป่าสงวนแห่งชาติ แต่เป็นประกาศที่ไปทับซ้อนกับที่ที่ชุมชนใช้เป็นที่ทำมาหากินมาก่อน จำนวน 53 ไร่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2556-2558 องค์การบริหารส่วนตำบลกุดรัง ได้อาศัยแนวปฏิบัติว่าด้วยที่ดินตามสิทธิทำกิน (สทก.) ชุมชน หรือ สทก.ชุมชน ตามนโยบายจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในระหว่างดำเนินงานนี้ พื้นที่แปลงใดสามารถพิสูจน์สิทธิได้ ก็ให้มีการออกเอกสารสิทธิไปตามระบบของการจัดการที่ดิน พื้นที่ส่วนที่อยู่ในความขัดแย้ง ก็จะเป็นไปตามกระบวนการจัดการแบบสิทธิทำกินโดยการจัดการกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดรัง

(4) กรณีป่าปิด/ป่าเปิด 70 ไร่

ปี พ.ศ. 2556 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกุดรัง ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดมหาสารคาม จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์อภัยกุดรัง จำนวน 70 ไร่ แบ่งเป็นป่าปิด 40 ไร่ ป่าเปิด 10 ไร่ และอีกจำนวน 20 ไร่ เป็นศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช ในพื้นที่จำนวนเหล่านี้ โครงการจะพัฒนาเป็น 1. ป่าปิด 40 ไร่ ปลุกป่าให้เป็นป่าต้นน้ำ ป่าเปิด 10 ไร่ ให้เป็นป่าที่ชุมชนสามารถปลูกไม้ผล เช่น กล้วย อ้อย มะพร้าว มะนาว และเข้าไปเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้ พื้นที่ส่วนที่เหลือ 20 ไร่ เป็นแปลงพันธุ์กรรมพืช ที่สร้างความมั่นคงเรื่องพันธุ์กรรมพืชผักให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน มีการจัดแบ่งเป็น 80-90 แปลง พร้อมจัดระบบน้ำ ให้ชุมชนเข้ามาร่วมงานผลิตและใช้ประโยชน์จากการจำหน่ายพันธุ์พืช

ต่อมา มีการจัดตั้ง “วิสาหกิจชุมชนแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรอำเภอภูพาน” ในปี 2558 มีสมาชิก จำนวน 107 คน มาทำการต่าง ๆ ในการสร้างอาชีพโดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่บางส่วนของป่าเปิดในโครงการพัฒนาพื้นที่อภัยกุดรัง คือ 1) เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ (ตามโครงการ 1 ตำบล, 1000 ครัวเรือน เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่) 2) ปลูกพืชสวนครัว เช่น ผักบุ้ง มะเขือ ถั่วลิสง แตงกวา ข้าวโพด ตะไคร้ กล้วย อ้อย มะพร้าว และมะนาว 3) น้ำดื่มอภัยกุดรัง และ 4) น้ายาล้างจาน

10.3.4 ผลความสำเร็จ

(1) การดำเนินงานจัดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า ทั้ง 3 กรณี เป็นความสำเร็จของการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับรัฐเกี่ยวกับที่ดินทำกิน (รวมทั้งการอยู่อาศัย) ที่มุ่งต่อการใช้ประโยชน์สูงสุด มากกว่าที่จะเป็นการมุ่งพิสูจน์สิทธิของความเป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายตามลายลักษณ์อักษร ยกเว้นกรณีเดียวที่ประชาชนที่มีหลักฐานการครอบครองมาก่อนที่ทางราชการจะประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ (กรณี 53 ไร่) ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีของที่ น.ส.ล. จำนวน 2,525 ไร่ ยังเป็นการจัดระบบและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ เช่นเดียวกับกรณีของป่าปิด/ป่าเปิด ที่ชุมชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าเปิดโดยการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนฯ ที่มีสมาชิกร่วมงานจำนวน 107 คน ไปใช้ประโยชน์ปลูกผักชนิดเพื่อขายส่งตลาด และสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก เฉลี่ย 3,000 บาท/เดือน/ครัวเรือน พร้อม ๆ กับลดรายจ่ายในการซื้อผักเหล่านี้เป็นอาหาร 500 บาท/เดือน/ครัวเรือน

(2) ความใหม่-ความสามารถ การจัดการที่ดินแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยไม่มุ่งสู่การจัดการตามหลักกฎหมายว่าด้วยการถือครองกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของ เป็นความใหม่-ความสามารถ และเป็นนวัตกรรมสังคม ที่สร้างสรรค์จากการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐกับ “ประชาชนผู้เกี่ยวข้องโดยตรง” (Direct Stakeholder) ในขณะที่ความเป็นเจ้าของยังเป็นของรัฐอยู่ หรือเป็นไปตามหลักข้อพิพาทอยู่ แต่ชุมชนสามารถสร้างประโยชน์ได้ และได้มากกว่าเดิม

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ผลของการแก้ไขปัญหาข้างต้น ทั้งด้วยความพยายามขององค์กรชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน และสภาอภัยกุดรัง (ซึ่งในกรณีหลังนี้มีตัวแทนของภาครัฐเข้าร่วมในองค์ประกอบ) บทบาทองค์กรบริหารส่วนตำบล รวมทั้งนโยบายว่าด้วยเรื่อง สทก. ต่างเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่ การจัดปัญหาที่ซับซ้อน แก้ไขแบบทีละเปลาะ ไม่มุ่งไปสู่การครอบครองกรรมสิทธิ์

แต่มุ่งไปยังการใช้ประโยชน์สูงสุดร่วมกัน ในขณะเดียวกันด้วยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องของการระดมสรรพกำลัง เป็นการทำงานแบบร่วมระหว่างภาคส่วน (Co-production) คือ ระหว่างองค์กรภาครัฐกับองค์กรจัดตั้งของชุมชน แบบ 3 ภาคส่วน คือ อำเภอ-ภาครัฐส่วนภูมิภาค (ในฐานะที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง) อบต-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรจัดตั้งของชุมชน ซึ่งกล่าวได้อีกแบบหนึ่งว่า เป็นความร่วมมือระหว่างภาคส่วน (Cross-sector Collaboration)

10.4 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยเตย อำเภอภูตรัง จังหวัดมหาสารคาม

10.4.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง บ้านวังทอง หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยเตย อำเภอภูตรัง จังหวัดมหาสารคาม

10.4.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยเตย อำเภอภูตรัง จังหวัดมหาสารคาม จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2549 ปัจจุบันมีสมาชิก 1,325 คน (ประชากรในตำบล 4,658 คน) มีเงินกองทุนสะสมจนถึงปัจจุบัน 2,042,162 บาท เป็นกองทุนที่จัดบริการสวัสดิการ 9 ประเภท ได้แก่ (1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร (2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล (3) สวัสดิการผู้สูงอายุ (4) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต (5) สวัสดิการเพื่อการศึกษา (6) สวัสดิการคนด้อยโอกาส/คนพิการ (7) สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ (8) สวัสดิการประเพณีวัฒนธรรม และ (9) สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

จากการทำงานของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ และผู้นำท้องถิ่น มักจะพบปัญหาของการจัดข้อมูลทะเบียนประชาชนเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนจน หรือบุคคลเป้าหมายที่ภาครัฐจะมุ่งแก้ไขช่วยเหลือ เพราะมักจะมีประชาชนจำนวนหนึ่ง ที่แม้จะมีชื่ออยู่ทะเบียนราษฎร์อยู่ในพื้นที่ของตำบล แต่ตัวจริงจะย้ายไปทำงานในเมืองต่างจังหวัด บางรายจากไปมากกว่า 10 ปี จึงทำให้ข้อมูลจากการสำรวจมักจะมองข้ามข้อเท็จจริงเหล่านี้ไป และมีบ่อยครั้งเมื่อผู้นำส่งทะเบียนการสำรวจไปยังส่วนราชการเจ้าของโครงการต่าง ๆ แล้ว บุคคลเหล่านี้จะกลับบ้าน และมาขอรับการช่วยเหลือ โดยส่วนใหญ่จะไม่สามารถเพิ่มข้อมูลการสำรวจเข้าไปได้อีก ทำให้ผู้คนเหล่านี้เข้าไม่ถึงซึ่งโอกาสของการร่วมงานตามโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายและแผนงานของภาครัฐ กองทุนสวัสดิการชุมชนห้วยเตย จึงสำรวจและจัดทำโครงการเพื่อคนเหล่านี้โดยตรง ทั้งเพื่อให้คงสภาพสิทธิ โอกาส และการดำรงอยู่เชิงประจักษ์ ด้วยการประสานความร่วมมือให้มีการจ้างงาน

10.4.3 การดำเนินงาน

(1) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยเตย ประสานความร่วมมือไปยังผู้นำท้องที่ (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน) ขอสำรวจขึ้นทะเบียนเพื่อจัดทำโครงการคนจน หรือผู้ที่อยู่เกณฑ์สำรวจว่าด้วยคนว่างงาน คนตกงาน ที่ตกหล่นจากการสำรวจ และย้ายถิ่นไปทำมาหาเลี้ยงชีพในต่างถิ่น แต่ยังมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์ และมีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการทำงานในชุมชนและเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ผลของการสำรวจพบว่า มีผู้ประสงค์จะเข้าร่วมงานตามโครงการนี้ 12 ครั้วเรือน

(2) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยเตย ประสานความร่วมมือในการจัดหางานกับวิสาหกิจชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่น ๆ ที่มีตำแหน่งงานที่เหมาะสมและสามารถจ้างแรงงาน (คนใดคนหนึ่งหรือในครัวเรือน 12 ครัวเรือน) โดยในเบื้องต้นได้รับความร่วมมือจาก 1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจรตำบลห้วยเตย 2) โรงงานผลิตน้ำดื่มห้วยเตย 3) โครงการร้านค้าประชารัฐ 4) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตมันสำปะหลัง บ้านวังทอง 5) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรตำบลห้วยเตย เพื่อจ้างงานคนในครัวเรือนเหล่านี้ให้ทำงานในพื้นที่ สร้างรายได้พอที่จะอาศัยบ้านและที่ทำกินต่อไปได้ ในขณะเดียวกันก็ประสานกับหน่วยงานผู้ว่าจ้างหักเงินจากค่าจ้างเดือนละ 30 บาท สมทบเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้มีสิทธิรับการช่วยเหลือจากสวัสดิการและงานอื่น ๆ เช่นเดียวกับสมาชิกอื่นของชุมชน

10.4.4 ผลความสำเร็จ

(1) จากการดำเนินงานตามโครงการนี้ ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 มีการจ้างงานไปแล้วจำนวน 12 ครัวเรือน ในองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจรตำบลห้วยเตย จำนวน 4 คน, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตมันสำปะหลัง บ้านวังทอง จำนวน 5 คน, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรตำบลห้วยเตย จำนวน 1 คน, โรงงานน้ำดื่ม จำนวน 1 คน และ โครงการร้านค้าประชารัฐ จำนวน 1 คน โดยมีค่าจ้างเฉลี่ยคนละ 7,500 บาท/เดือน และทุกรายเป็นสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนห้วยเตย

(2) ความสำเร็จของการช่วยเหลือผู้ตกหล่นจากการสำรวจข้างต้น เป็นผลของ “ความเกื้อกูล” (Solidarity) ที่ดำรงอยู่ในความเป็นชุมชน ผู้นำชุมชน และกรรมการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยเตย และนำเอาทุนและความสามารถต่าง ๆ ขององค์กรชุมชน วิสาหกิจชุมชน ร้านค้าชุมชน และโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมาใช้เป็นทุนร่วมในการแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเจาะจงไปยังปัญหาข้อมูลตกหล่นในทางปฏิบัติที่สามารถจัดการแก้ไขได้ด้วยความยั่งยืน ด้วยการโยงไปถึงการจ้างงานให้คนสามารถทำงานในชุมชนได้ ไม่ระหกระเหิน เคลื่อนย้ายไปกับการจ้างงานจร ในขณะที่ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ไม่เปลี่ยนแปลงตาม

การจัดการที่เกิดขึ้นเป็นผลสำเร็จได้ทั้งการจ้างงาน และการจัดสวัสดิการ เป็นผลงานร่วมขององค์กรในชุมชน ผู้นำชุมชน และการรวมสรรพกำลังที่มีของชุมชนเข้าด้วยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ถือได้ว่าเป็นความใหม่-ความสามารถที่เป็นนวัตกรรมสังคมในระดับชุมชนโดยพลังของชุมชน ตามแนวคิดและทฤษฎีทางวิชาการที่เรียกว่า เป็น “นวัตกรรมภาคพลเมือง” (Civic Innovation)

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมฤทธิ์ผลของการเจาะจงต่อการจัดการปัญหาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะการเจาะจงที่จะแก้ไขปัญหาที่มีรายละเอียดเฉพาะ เช่น ความยากจนของผู้มีรายได้น้อยกว่าเส้นแบ่งความยากจน หรือคนไม่มีงานทำ กรณีดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสรรค์กระบวนการทำงานขึ้นใหม่ ไม่ใช่แนวปฏิบัติแบบทั่วไป และตัวอย่างจากการแก้ปัญหาผู้ตกหล่นจากการสำรวจของกองทุนสวัสดิการตำบลห้วยเตยข้างต้น เป็นสิ่งบ่งชี้ได้ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพึงพากลไกการทำงานในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน หรือกล่าวในทางกลับกันได้ว่า ไม่สามารถจะพึงพากลไกการทำงานตามลำพังของระบบราชการไม่ว่าจะเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

10.5 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพหนอง อำเภอโศก จังหวัดหนองคาย

10.5.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลโพหนอง อำเภอโศก จังหวัดหนองคาย

10.5.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพหนอง อำเภอโศก จังหวัดหนองคาย เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เดือนกันยายน 2552 ขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) รหัส 100178765 ปัจจุบันมีสมาชิก 1,978 คน (คิดเป็นร้อยละ 30.5 ของประชากรในตำบลที่มีอยู่ 6,483 คน) แบ่งเป็นบุคคลทั่วไป 1,330 คน, เด็ก/เยาวชน (อายุไม่เกิน 25 ปี) 329 คน, ผู้สูงอายุ 625 คน, ผู้ด้อยโอกาส 170 คน และผู้พิการ 25 คน เป็นกองทุนที่ให้บริการสวัสดิการในด้านสังคม (เด็กแรกเกิด คลอดบุตร เจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล คนด้อยโอกาส พิกุล ผู้สูงอายุ การศึกษา และเสียชีวิต) ด้านเศรษฐกิจ (การพัฒนาอาชีพ) ด้านสนับสนุนชุมชน (สาธารณประโยชน์ ประเพณี/วัฒนธรรม) และด้านอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

จากการสำรวจข้อมูลปี 2558 พบว่า ประชาชนในชุมชนตำบลโพหนอง มีภาระหนี้สินจากการกู้เงินนอกระบบ จำนวน 293 ครัวเรือน (คิดเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ตำบล ซึ่งมีอยู่จำนวน 1,480 ครัวเรือน) คิดเป็นเงิน 29,300,000 บาท หนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เพื่อการบริโภค สนับสนุนการประกอบอาชีพ ค่าเล่าเรียนหนังสือของบุตร และการใช้จ่ายในการใช้ชีวิตประจำวัน (รวมไปถึงการใช้จ่ายตามอิทธิพลของสังคมบริโภคนิยม) ในจำนวนนี้ร้อยละ 30.0 เป็นผู้ที่ไม่เข้าถึงบริการของกองทุนในชุมชนที่มีดอกเบี้ยต่ำ และมีรายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มีรายได้ผันผวนไปตามภาวะของการผันผวนของราคาทางการตลาด และร้อยละ 20.0 เป็นคนรับจ้างรายวัน และคนตกงาน รวมถึงคนไม่มีงานเป็นอาชีพ ในจำนวนนี้มีสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพหนองอยู่ 76 ครัวเรือน เป็นหนี้อยู่จำนวน 17,500,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 59.7 ของหนี้ที่สำรวจ)

10.5.3 การดำเนินงาน

คณะกรรมการสวัสดิการกองทุนชุมชนตำบลโพหนอง ได้ประสานหารือร่วมกับสภาองค์กรชุมชนตำบลโพหนองเพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการหนี้ของสมาชิก โดยยึดหลักเร่งรัดจัดการผู้ที่มีความเดือดร้อนมากก่อนเป็นลำดับแรก ภายใต้การจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสมาชิกกับองค์กรการเงินชุมชน ซึ่งมีองค์กรการเงินชุมชนที่มาร่วมในโครงการ ประกอบด้วย (1) สถาบันการเงินชุมชนบ้านโพหนอง (2) สถาบันการเงินชุมชนบ้านไร่ (หมู่ที่ 5) (3) สถาบันการเงินชุมชน (หมู่ที่ 4) (4) สถาบันการเงินชุมชน (หมู่ 6) (5) ธนาคารหมู่บ้าน (หมู่ 5) และ (6) ธนาคารหมู่บ้าน (หมู่ 6) โดยให้องค์กรการเงินของชุมชนเหล่านี้ประสานความร่วมมือและทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งขอรับการสนับสนุนจากธนาคารออมสินสาขาศรีเชียงใหม่ เพื่อซื้อหนี้และไถ่ถอนโฉนดที่ดินจำนวน 76 ใบ ในวงเงินที่เป็นหนี้ 17,500,000 บาท มาไว้ที่องค์กรการเงินชุมชน แล้วให้สมาชิกที่เป็นหนี้ผ่อนชำระต่อองค์กรการเงินชุมชน (ในอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 15.0 ต่อปี) อีกลำดับหนึ่ง

การจัดการหนี้ข้างต้น เป็นการจัดการหนี้ของระบบ หนี้ที่ทำให้ชุมชนมีความเดือดร้อนมาก แต่ในการดำเนินงานโครงการจัดการหนี้นี้ ยังรวมเอาหนี้ของระบบรายย่อย ที่มีวงเงิน ไม่เกิน 10,000 บาท เข้ามาร่วม

ในโครงการด้วย ซึ่งมีสมาชิกที่ร่วมในการจัดการตามโครงการนี้ 126 ราย คิดเป็นหนี้ร่วมจัดการทั้งสิ้น 4,500,000 บาท การจัดการหนี้จำนวนนี้ให้องค์กรทางการเงินชุมชนเข้ามาแบกรับภาระเป็นเจ้าหนี้แทนนายทุนเงินกู้ยืมระบบ โดยมีเงื่อนไขว่าสมาชิกรายนั้น ๆ จะต้องเป็นผู้ค้ำประกัน 3 คน

ในขณะเดียวกัน ก็จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้สมาชิก (โดยเฉพาะผู้ที่มีหนี้สิน) สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจเพิ่มเติม โดยประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล, เกษตรอำเภอ, เกษตรจังหวัด, พัฒนาที่ดิน, ประมง, กรมการข้าว, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.), สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.), สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ซึ่งเป็นองค์กรสนับสนุนงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของภาครัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นเพื่อร่วมกันสร้างรายได้เพิ่ม ลดรายจ่าย และคำนึงถึงการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพยั่งยืน

10.5.4 ผลความสำเร็จ

(1) จากการร่วมกันจัดการหนี้ระบบโดยความร่วมมือของกองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน และสภาองค์กรชุมชนที่ร่วมกันดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2560 สามารถไถ่ถอนหนี้จากแหล่งเงินกู้ของนายทุนระบบมาเป็นองค์กรทางการเงินของชุมชน ได้ทั้ง 76 ราย (ไถ่ถอนโฉนดมาได้ทั้ง 76 ใบ) ในจำนวนนี้นับจนถึงปัจจุบัน สมาชิกที่เป็นหนี้สามารถไถ่ถอนโฉนดไปจากองค์กรการเงินชุมชนแล้ว 53 ราย คิดเป็นมูลหนี้ที่จัดการได้แล้ว 12,500,000 บาท เหลือที่อยู่ในระหว่างผ่อนชำระ 23 ราย

ขณะเดียวกัน ผลจากการส่งเสริมการเริ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าประชาชนในชุมชน (รวมทั้งสมาชิกของกองทุนฯ) ได้สร้างกิจกรรมอาชีพแบบรายย่อย และแบบรวมกลุ่ม เป็นแขนงอาชีพที่เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างหลากหลาย เช่น กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมือง กลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์ กลุ่มปลูกผักอินทรีย์ (ปลอดสารเคมี) รวมทั้งการแปรรูปผลผลิต เช่น ปลาส้ม ปลาแดดเดียว ข้าวกล้องอินทรีย์ และการริเริ่มสร้างรายได้เพิ่มรวมทั้งริเริ่มการจัดการตลาดแบบเครือข่าย

(2) การสร้างความสามารถ ความสำเร็จของการจัดการหนี้ระบบของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพหนอง เป็นผลมาจากการระดมทุนทางสังคม (Social Capital) ที่มีอยู่ ทั้งในความหมายของ “ทุนทางการเงินขององค์กรการเงินชุมชน” และการประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน องค์กรทางการเงินชุมชน (ซึ่งมีทั้งธนาคารหมู่บ้าน และสถาบันการเงินชุมชนในระดับหมู่บ้าน) เพื่อร่วมกันเป็นกลไกสำคัญในการจัดการหนี้ระบบที่สร้างความเดือดร้อนให้กับสมาชิก (และประชาชนที่เป็นผู้กู้รายอื่น ๆ ในตำบล) รวมทั้งการประสานการขอรับการสนับสนุนทางการเงินกับธนาคารออมสิน เพื่อซื้อหนี้และไถ่ถอนโฉนดมาไว้ที่องค์กรการเงินชุมชน (ปรับเปลี่ยนเจ้าหนี้) จำนวน 17,500,000 บาท (โฉนด 76 ใบ) ซึ่งเป็น “ความใหม่” ของการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิก (ประชาชนในชุมชน) และของระบบการบริหารจัดการในระดับชุมชน (หมู่บ้าน) ตำบล และท้องถิ่น ที่ไม่เคยมีมาก่อน และเป็นการริเริ่มขึ้นจากการทำงานในองคาพยพของกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็น “องค์กรจัดตั้งของชุมชน” (Community-based Organizations: CBOs) ซึ่งไม่ใช่องค์กรหรือองคาพยพของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือท้องถิ่น

(3) กิจการเชิงรุกของกองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดการหนี้ในระบบของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลโพหนอง เป็นตัวอย่างของการขยายกิจการของการดูแลสวัสดิการต่อสมาชิกของชุมชน จาก “งานเชิงรับ” ที่มีต่อการดูแลเป็นบริการตามกรอบกิจการ แต่ละประเภทที่มีโดยบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสวัสดิการชุมชน ไปสู่ “กิจการเชิงรุก” ที่จัดการต่อประเด็นความเดือดร้อนของสมาชิก ที่ไม่ใช่เรื่องของสวัสดิการสังคม แต่เป็นเรื่องของการจัดการเศรษฐกิจ-การเงิน-คุณภาพชีวิตโดยรวม ด้วยการริเริ่มสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ทั้งในระดับชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น และองค์กรสนับสนุนของภาครัฐ (รวมทั้งธนาคารของรัฐ)

(4) ความสามารถในการจัดการขององค์กรชุมชน การจัดการหนี้ในระบบตามโครงการความร่วมมือ ข้างต้น คิดเป็นผลความสำเร็จเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 60.0 ของหนี้ในระบบที่มีอยู่ในพื้นที่ตำบล (จากข้อมูล การสำรวจ ปี พ.ศ. 2558) นอกจากนั้นเมื่อไถ่ถอนหนี้มาไว้ที่องค์กรการเงินชุมชนแล้วให้สมาชิกผ่อนชำระหนี้ ต่อ ปรากฏว่าสามารถไถ่ถอนโฉนดได้ (ปลดหนี้ได้) 53 ราย (ในจำนวน 76 ราย) คิดเป็นร้อยละ 69.7 ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่าการจัดการตนเองโดยระบบชุมชน เป็นเครื่องมือที่สร้างความสำเร็จในการจัดการหนี้ได้ดีกว่า การปล่อยให้ชุมชนไปก่อหนี้ของตนเองกับแหล่งเงินทุนตามลำพัง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเงินกู้แบบทุนเอกชน หรือแหล่งเงินกู้ในระบบ) และเป็นกระบวนการที่ควรจะได้มีการพัฒนาเป็นเครื่องมือและเป็นส่วนหนึ่งของ ยุทธศาสตร์ในการจัดการปัญหาหนี้สิน เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับชุมชนฐานรากต่อไป

(5) การจัดการหนี้แบบ “กึ่งระบบ” กรณีความสำเร็จของการจัดการหนี้ในระบบของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพหนอง ที่ไถ่ถอนหนี้จากที่เป็นหนี้กับนายทุนเงินกู้เอกชน (เงินกู้ในระบบ) มาจัดการโดยองค์กรการเงินชุมชน (ซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงินที่บริหารงานโดยธนาคาร) ร่วมกับธนาคารของรัฐในที่นี้ คือ ธนาคารออมสิน ถือได้ว่าเป็นการจัดการแบบ “กึ่งระบบ” ระหว่างกลไกของระบบธนาคารกับระบบงานขององค์กรการเงินชุมชน (ปัจจุบันมีการตรากฎหมายขึ้นรองรับ แต่มีแบบแผนการจัดการแบบองค์กรชุมชน)

(6) การปรับวิถีของการก่อหนี้ การจัดการหนี้ในระบบสำหรับหนี้รายย่อยจำนวน 126 ราย ที่เปลี่ยนจากการกู้แบบเอกชน ไม่มีผู้ค้ำประกัน มาเป็นการกู้เงินขององค์กรการเงินชุมชน โดยมีผู้ค้ำประกัน 3 คน เป็นผลสำเร็จได้นั้น กล่าวได้ว่าเป็นการจัดระบบการก่อหนี้ที่มีคุณภาพมากขึ้น เป็นการเปลี่ยนระบบจากการก่อหนี้ที่เป็นไปตามอิสระของผู้กู้ เป็นการหารือ แสดงเหตุผลถึงความจำเป็น และความเป็นไปได้ของการผ่อนชำระคืนต่อผู้ค้ำประกัน ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือกลั่นกรองความจำเป็น หรือความเหมาะสมในการก่อหนี้ของผู้กู้ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนี้ที่เป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ไม่ใช่หนี้สินที่เกิดจากการลงทุนทางเศรษฐกิจ) ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกจะคำนึงถึงความจำเป็นที่จะใช้จ่าย (ไปก่อน) โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญ/ความเป็นไปได้ในการชำระคืน

10.6 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

10.6.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

10.6.2 ความเป็นมา

จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2551 มีสมาชิก 3,500 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 ของประชากรที่มีอยู่จำนวน 6,717 คน และครอบคลุมจำนวนหมู่บ้าน 16 หมู่บ้าน

ประเด็นปัญหาเศรษฐกิจและสังคมโดยพื้นฐานประการสำคัญของตำบลคลองหินปูน ที่กองทุนสวัสดิการชุมชนได้นำเอาความเป็นองค์กรชุมชนเข้าไปช่วยแก้ไข คือ ความเป็นผู้เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกิน 731 ครอบครัว และที่อยู่อาศัย 202 ครอบครัว รวม 920 ครอบครัว

10.6.3 การดำเนินกิจการ

(1) ก่อนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

- ปี พ.ศ. 2547 ชาวบ้านหมู่ 6 ของตำบลคลองหินปูน ได้รวมตัวกันจัดทำข้อมูลชุมชน (ศูนย์ข้อมูลชุมชน) จึงทำให้รู้ว่ามีประชาชนจำนวน 48 ครัวเรือนที่มีความเดือดร้อนเรื่องที่ทำกิน จึงได้จัดตั้งกองทุนแก้ปัญหาที่ดินตำบลคลองหินปูนขึ้น

- พ.ศ. 2548 แกนนารวบรวมชาวบ้าน 20 ราย เพื่อขอเจรจาต่อรองเช่าที่ดินกับนายทุน มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (หน่อไม้ฝรั่ง) เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของตนเอง

- พ.ศ. 2549-2550 มีการพัฒนาพื้นที่แก้ไขปัญหาที่เข้มข้นมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการระดมการออมทรัพย์เพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรทางการเงินชุมชน และพัฒนาเป็นสถาบันการเงินของชุมชนในปัจจุบัน ซึ่งมีสมาชิกกว่า 800 คน มีเงินทุนสะสมมากกว่า 6 ล้านบาท มีการเจรจาเจ้าของที่ดินที่ครอบครองสิทธิ์ที่ดินตามเอกสารสิทธิ์ สปก.4-01ก เพื่อขอซื้อที่ดินกลับคืนมาสู่เกษตรกร

(2) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

- พ.ศ. 2551 จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล โดยเริ่มแรก 9 หมู่บ้าน จำนวน 385 คน พร้อมกันนั้นก็มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ซึ่งทำให้มีการรวมกลุ่มองค์กรของชุมชนเข้าร่วม 44 กลุ่ม 16 หมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชนจึงเป็นกลไกเชื่อมโยงชุมชนหมู่บ้าน โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นกลไกในงานด้านสวัสดิการ จึงทำให้การจัดการปัญหาที่ดินทำกินทั้งตำบล 16 หมู่บ้าน มีการเชื่อมโยงกับปัญหาในที่อื่น ๆ รวมเป็นภาพรวมของปัญหาจังหวัด

- พ.ศ. 2552 แก้ไขปัญหาที่ดินในทางปฏิบัติ อีก 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 2, 4, 11 รวมกับพื้นที่เดิมคือ หมู่ที่ 6 รวมเป็น 4 หมู่บ้าน และเริ่มนำระบบ GIS (Geographic Information System) มาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ดิน

- พ.ศ. 2553-2554 แก้ไขปัญหาที่ดินทั้งตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำหนังสือขอใช้ที่ดินกับ สปก. และเจรจากับหัวหน้าปฎิรูปที่ดิน จัดตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่ดินตำบล จัดตั้ง “กองทุนที่ดิน” เป็นทุนภายในในการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินของตนเอง จัดตั้ง “สหกรณ์การเกษตร” เพื่อเช่าที่ดินกับเจ้าของที่ดิน มีแผนการรังวัดแปลงที่ดินทุกหมู่บ้าน และลงระบบ GIS

10.6.4 ผลความสำเร็จ

(1) ผลของการจัดตั้งองค์กรชุมชนเป็นกลไกการทำงานที่ต่อเนื่องภายใต้การทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน กองทุนที่ดิน/ ที่อยู่อาศัย กองทุนหมู่บ้าน ประชารัฐ 9 และหมู่บ้านพอเพียง ร่วมเป็นพันธมิตรแบบหุ้นส่วนในการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการนำเอาเครื่องมือ เทคโนโลยี การจัดตั้งกองทุนที่ดิน และสหกรณ์การเกษตร ทำให้มีการแก้ปัญหาที่ดินทำกินและการอยู่อาศัยโดย (1) แบ่งปันที่ดินขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มาให้ชุมชนใช้ประโยชน์จำนวนกว่า 300 ไร่ จากที่ดิน 800 ไร่ (2) เช่าที่ดินธนารักษ์ จำนวน 22 ไร่ เป็นการแก้ไขปัญหาที่ทำกินให้กับสมาชิกจำนวน 28 ครอบครัว และพัฒนาที่อยู่อาศัย 60 ครอบครัว

(2) ความใหม่-นวัตกรรม ความสำเร็จของการแก้ปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน เป็นความสำเร็จของการทำงานร่วมกันเป็น “การทำงานแบบกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในระดับชุมชน” (Community-based Organization) และเป็นการทำงานที่มีแบบแผนเชิงการจัดการแบบเครือข่ายพันธมิตรที่รวมองค์กรที่มีปัญหาเดียวกัน ใกล้เคียงกัน มีความเกี่ยวข้องกัน มาร่วมจัดการร่วมกัน ซึ่งเป็นผลของการมี “สภาองค์กรชุมชน” ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือเป็น “องค์กรแบบแกนประสานการจัดการ” (Backbone Organization) ที่ทำให้เกิดการทำงานแบบขบวนเครือข่าย และนำมาซึ่งข้อมูล ความรู้ และการใช้ประโยชน์ของเครื่องมือและเทคโนโลยีในการรองรับการแก้ปัญหา เช่น GIS การจัดตั้งกองทุนที่ดิน การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร การแบ่งเช่าพื้นที่ และการใช้ประโยชน์พื้นที่ ฯลฯ

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลง ผลของการรวมตัวกันเป็นกลุ่มองค์กร แสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งก่อตั้งองค์กรขึ้นเป็นเครื่องมือระหว่างการทำงาน ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นขบวนของสภาองค์กรชุมชนและเครือข่าย ที่ทำให้การแก้ปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของตำบลคลองหินปูนประสบความสำเร็จ ได้ส่งผลทำให้เป็นตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่ได้รับการยอมรับส่วนราชการทั้งจังหวัด ที่ดิน และป่าไม้ (การจัดสรรที่ดิน สปก.) ทำให้มีความตื่นตัวจากประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง และนำไปสู่ขยายพื้นที่ไปอีก 23 ตำบล ในจังหวัดสระแก้ว

10.7 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

10.7.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

10.7.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2551 ปัจจุบันมีสมาชิก 6,020 คน จาก 14 หมู่บ้าน ด้วยสภาพทางภูมิณีเวชของตำบลหนองม่วงมีสภาพเป็นที่ราบลาดเทไปทางทิศตะวันออกสู่ประเทศกัมพูชา สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย ไม่อุ้มน้ำ มีปริมาณน้ำฝนน้อย ส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตรและรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ

10.7.3 การดำเนินกิจการ

ปี พ.ศ. 2558 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง จึงได้ริเริ่มงานการพัฒนากลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมให้ครัวเรือนของสมาชิก โดยการลงทุน “ร้านค้าชุมชน” เพื่อให้สมาชิกนำผลิตผลต่าง ๆ ทั้งผลิต

ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และอาหารสำเร็จรูป ฯลฯ มาวางจำหน่าย โดยคิดค่าเช่าในราคาถูก โดยกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นองค์กรชุมชนได้ลงทุนสร้างร้านค้าชุมชน โดยเงินลงทุน 200,000 บาท แบ่งเป็น “แผงค้า” จำนวน 15 แผง โดยคิดค่าเช่าวันละ 10 บาท/แผง เปิดให้บริการทุกวัน ยกเว้นวันอังคาร (กองทุนฯ นำรายได้นี้เป็นรายได้สมทบของกองทุนฯ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงซ่อมแซมแผง และใช้จ่ายในงานพัฒนาด้านอื่น ๆ) ต่อมาสภาองค์กรชุมชนได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดทำซุ้มขายสินค้าอีกเป็นเงิน 80,000 บาท

จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ร้านค้าชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง มีสมาชิกมาเช่าขายของจำนวน 40 ราย (ครัวเรือน) จากการประเมินเบื้องต้น แต่ละแผงสามารถขายสินค้าได้ประมาณ 500 บาทต่อแผง และคิดเป็นยอดขายของร้านค้าชุมชนโดยรวมประมาณ 520,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจ และสร้างรายได้ขึ้นในชุมชน

พร้อมกันนี้เมื่อผลผลิตของเกษตรกร มีช่องทางในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง จึงได้ส่งเสริมเรื่องการสร้างอาชีพให้กับสมาชิกจำนวน 20 ครัวเรือน ในเรื่องการเลี้ยงสุกร ไก่ ปลา และจิ้งหรีด โดยมีเงินกองทุนสนับสนุนกู้ยืมไปสร้างอาชีพในวงเงิน 3,000-30,000 บาทต่อราย ซึ่งมีสมาชิกได้รับการสนับสนุนเพื่องานในการสร้างอาชีพนี้ไปแล้วจำนวน 128 ราย คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 380,000 บาท

10.7.4 ผลความสำเร็จ

(1) จากการริเริ่มงานร้านค้าชุมชนทั้ง 40 แผงข้างต้น ได้ทำให้เกิดการไหลเวียนของการใช้จ่ายและวงจรเศรษฐกิจในชุมชนขึ้น โดยร้านค้าชุมชนจะสร้างยอดขายประมาณ 520,000 บาท/เดือน (หรือ 6,240,000 บาทต่อปี) ในจำนวนนี้จะเป็นรายได้ของแต่ละครอบครัวที่เช่าแผง ประมาณ 13,000 บาทต่อเดือน และยังเป็นช่องทางของการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเจ้าของผลผลิต (โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกบางส่วนที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพและมาร่วมกิจกรรมในโครงการนี้) อีกลำดับหนึ่ง ในขณะเดียวกันกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง ก็มีรายได้จากการเช่าแผงค้าจำนวน 40 ร้านในราคาวันละ 10 บาท คิดเป็นรายได้ 10,400 บาทต่อเดือน (124,800 บาทต่อปี)

(2) ความใหม่-ความสามารถ การริเริ่มการจัดการเศรษฐกิจด้วยการลงทุนสร้างร้านค้าชุมชนและแบ่งเป็นแผงค้าให้สมาชิกใช้เป็นช่องทางการตลาดของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง เป็นนวัตกรรมสังคมที่สร้างสรรค์เป็นความใหม่-ความสามารถที่สร้างความสำเร็จในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจ ทั้งสร้างเศรษฐกิจขึ้นใหม่ของชุมชนและสร้างรายได้ขึ้นใหม่ของสมาชิก ด้วยการจัดการขององค์กรจัดตั้งของชุมชน เป็นมิติของนวัตกรรมสังคมที่ขยายกรอบการจัดการงานสวัสดิการจากงานแบบช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน การแนะนำ ข้อมูล ทักษะ และความรู้ ไปสู่การสร้างร้านค้าชุมชน ให้เป็นสายพานของการจัดการสนับสนุนงานเศรษฐกิจ และสร้างรายได้

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลง การสร้างสายพานของการจัดการเศรษฐกิจที่ครบวงจรตั้งแต่การสนับสนุน ข้อมูล ทักษะ และความรู้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร สนับสนุนทางการเงินทั้งในรูปแบบของเงินช่วยเหลือ เงินกู้ยืม และการให้เช่าแผงค้าในราคาถูก เป็น “ตัวแบบของกระบวนการจัดการ” (Process Model) ที่ริเริ่มขึ้นเป็นการริเริ่มเบื้องต้นของการจัดการสวัสดิการเชิงรุกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองม่วง

10.8 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดงดินแดง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

10.8.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลดงดินแดง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

10.8.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดงดินแดง รหัสกองทุนที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) คือ 100154400 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2551 (ณ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2563) มีสมาชิกจำนวน 608 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ของจำนวนประชากรตำบล (ที่มีอยู่จำนวน 4,653 คน) แบ่งเป็นบุคคลทั่วไป 271 คน, เด็ก/เยาวชน (อายุไม่เกิน 25 ปี) 136 คน, ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) 190 คน, ผู้ด้อยโอกาส 3 คน, ผู้พิการ 5 คน และอื่น ๆ 3 คน เป็นกองทุนที่บริการงานสวัสดิการชุมชนทุกประเภท ยกเว้น หมวดที่อยู่อาศัย มีตัวเลขของเงินกองทุนสะสม จำนวน 2,776,329.89 บาท

ตำบลดงดินแดงอยู่ห่างจากตัวอำเภอ 15-30 กิโลเมตร และการสัญจรยังลำบากเนื่องจากถนนส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรัง เป็นพื้นที่ขาดแคลนแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งสมาชิกทำอาชีพเกษตร ประกอบกับไม่มีเงินทุนในการลงทุนทางการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้มีปัญหาเรื่องหนี้สินภาคครัวเรือนและเป็นหนี้นอกระบบ จากการกู้เงินเอกชนจากแหล่งภายนอกชุมชน และเป็นที่มาของการริเริ่มงานสร้างอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

10.8.3 การดำเนินงาน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดงดินแดง ประสานงานกับกลุ่มองค์กรในชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกัน โดยเบื้องต้นได้นำเงินของกองทุนฯ ไปฝากกับ “วิสาหกิจธนาคารหมู่บ้านหน่วยประคอง” (นำเอาธนาคารหมู่บ้านไปจดทะเบียนวิสาหกิจ) และดำเนินการตามแนวพระราชดำริบ้านหน่วยประคอง โดยให้วิสาหกิจชุมชน ธนาคารหมู่บ้าน ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิก เป็นโครงการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 มาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ไม่ว่าจะเป็น การเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร การเกษตรแบบระบบน้ำหยดเพื่อเป็นการประหยัดน้ำ การใช้พลังงานทดแทน การใช้อยู่อินทรีย์และฮอร์โมน ในขณะเดียวกันก็ประสานให้มีบริการเงินกู้ยืมเพื่อไปจัดการงานเศรษฐกิจ-อาชีพต่าง ๆ ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี เช่น (1) ลงทุนสร้างระบบน้ำด้วยการเจาะบ่อบาดาล 56 ราย 87 บ่อ เป็นเงิน 4,350,000 บาท (2) ลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น ปลูกอ้อย, ปลูกสับปะรด 54 ราย เป็นเงิน 4,960,000 บาท ค้าขาย 15 ราย เป็นเงิน 450,000 บาท ปลูกพืชระยะสั้น 11 ราย เป็นเงิน 290,000 บาท เลี้ยงสัตว์ (หมู, ไก่, จิ้งหรีด) 4 ราย เป็นเงิน 60,000 บาท อยู่ซ่อมรถ 1 ราย เป็นเงิน 500,000 บาท เฟอร์นิเจอร์ไม้ 1 ราย เป็นเงิน 50,000 บาท (3) การกู้เพื่อการศึกษา 1 ราย เป็นเงิน 50,000 บาท (4) การกู้ยืมเพื่ออยู่อาศัย-สร้างบ้าน 28 ราย เป็นเงิน 2,055,000 บาท

การส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกสามารถใช้หนี้นอกระบบ (เป็นส่วนใหญ่) ได้ ในการนี้สมาชิกจะต้องสมทบเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นรายปี ปีละ 365 บาท (กองทุนฯ นำไปฝากยังวิสาหกิจ และ/หรือธนาคารหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับกู้ยืมต่อ) พร้อมกันนั้น สมาชิกผู้กู้ยืมในการ

ลงทุนด้านเศรษฐกิจ จะต้องเข้าโครงการออมเงินวันละ 10 บาทกับธนาคารหมู่บ้าน (เดือนละ 300 บาท) เพื่อสร้างเป็นหลักประกันในการชำระคืนเงินกู้

10.8.4 ผลความสำเร็จ

(1) การดำเนินงานตามโครงการร่วมมือข้างต้น ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกในโครงการดีขึ้นกว่าเดิม อันเนื่องมาจากการจัดการระบบน้ำ ทำให้สมาชิกจำนวน 53 ครัวเรือน (ที่มีการจัดเก็บข้อมูล) มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรดีขึ้นกว่าเดิม มีรายได้เฉลี่ย 20,000 บาท/ครัวเรือนโดยประมาณในจำนวนนี้มีสมาชิกของกองทุนสวัสดิการจำนวน 14 ราย สามารถปลดหนี้จากการกู้เงินเอกชนนอกพื้นที่ (เงินกู้นอกระบบ) เป็นเงิน 1,412,500 บาท

(2) ความใหม่-ความสามารถ ความสำเร็จของการดำเนินงานที่สร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้ของครัวเรือนข้างต้นที่ดีขึ้นกว่าเดิม (เฉพาะจำนวน 53 รายที่มีการเก็บข้อมูลที่มีรายได้ต่อครัวเรือน 20,000 บาทต่อเดือนโดยประมาณ) นั้น เป็นรายได้ที่มากกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของตำบลหนองม่วง (จากข้อมูลของจปฐ. โดยกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2562) ที่อยู่ในระดับ 14,768 บาทต่อเดือน และหากเปรียบเทียบจากการผลิตที่ต้องเผชิญกับสภาวะความแล้ง ไม่มีน้ำ และผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่มีเสถียรภาพก่อนหน้านี้ รวมทั้งความสามารถปลดหนี้ไปได้อีก 14 ราย ก็ถือได้ว่าเป็นผลงานที่สามารถแก้ปัญหารายได้ทางเศรษฐกิจให้ลุล่วงไปได้อย่างชัดเจน

ความสำเร็จ-ความสามารถที่แก้ปัญหาได้ข้างต้น ถือได้ว่าเป็นผลงานของการทำงานแบบรวมกลุ่ม เป็นผลงานของการดำเนินงานขององค์กรชุมชนในระดับฐานรากที่แสดงความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เป็นความสามารถและเกิดการพึ่งพาตนเองที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนกับธนาคารหมู่บ้าน ที่รวมสรรพกำลัง รวมทรัพยากรทางการเงิน-การงานเข้าด้วยกัน รวมการจัดหลายแบบที่เป็นแนวนโยบายของภาครัฐ ไปรวมศูนย์จัดการเพื่อมุ่งสู่การแก้ปัญหาของสมาชิก-ตัวอย่างของการนำเอาธนาคารหมู่บ้านไปจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน การนำเอาเงินสะสมของกองทุนสวัสดิการชุมชนไปฝากเป็นเงินทุนสำหรับปล่อยกู้สมาชิกให้กับวิสาหกิจธนาคารหมู่บ้าน รวมทั้งการนำเอากลไกการออมเงินมาช่วยเป็นเครื่องมือในการสร้างหลักประกันการชำระคืน

เป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่มาจากทั้ง (1) การบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรขององค์กรชุมชน (ระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนกับกองทุนหมู่บ้าน) (2) การปรับใช้ทรัพยากรทางการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่โดยหลักการจะเป็นทรัพยากรที่ใช้จ่ายแบบเชิงรับ (จ่ายต่อเมื่อมีการเจ็บป่วยหรือตาย ในรูปแบบของค่าใช้จ่ายสวัสดิการเพื่อการต่าง ๆ) ไปรวมเป็นทรัพยากรทางการเงินเพื่อนำไปใช้สำหรับการลงทุนในการประกอบอาชีพโดยผ่านการบริการของวิสาหกิจธนาคารหมู่บ้าน ไปใช้เป็นปัจจัยสำหรับการผลิตทางเศรษฐกิจพร้อม ๆ กับปรับปรุงระบบน้ำเพื่อการเกษตรในชุมชน (จากตัวเลขของการปล่อยกู้เพื่อการต่าง ๆ ข้างต้น คิดเฉพาะรายการใน 2 กรณีนี้ จะเป็นเงินทั้งสิ้น 10,570,000 บาท จากวงเงินที่ปล่อยกู้ทั้งสิ้น 12,675,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 83.4 ของวงเงินปล่อยกู้โดยรวมของชุมชน) ซึ่งเป็นการกู้ยืมเพื่อการลงทุนทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยตรง ไม่ใช่การกู้ยืมไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยทั่วไป

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความสำเร็จ-ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการริเริ่มดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดงดินแดง และ/หรือวิสาหกิจธนาคารหมู่บ้านหน่วยประกอบข้างต้น เป็นตัวอย่างของการสร้างสรรค์นวัตกรรมสังคมในระดับชุมชน ที่สร้างสรรค์ความใหม่หรือนวัตกรรมสังคมทั้งในเรื่องของ (1) การแก้ปัญหารายได้ทางเศรษฐกิจ และหนี้สินภาคครัวเรือน (2) การทำงานแบบบูรณาการขององค์กรชุมชน และการรวมสรรพกำลังและทรัพยากรเข้าด้วยกันของชุมชน การจัดการงานส่งเสริมอาชีพกับงานแหล่งน้ำ การให้กู้กับการออมเพื่อเป็นหลักประกันชำระคืน ฯลฯ นับได้ว่า “ต้นแบบ” ที่ควรขยายไปสู่การจัดการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่อื่น ๆ

การสร้างมิติของการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญของผลงานนี้ คือ เรื่องของการจัดการเงินกองทุนของชุมชน ให้เป็นการกักเก็บเพื่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ของชุมชนโดยตรงของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลดงดินแดง และวิสาหกิจธนาคารหมู่บ้าน ซึ่งเป็นมิติที่ต่างไปจากการจัดการเงินของกองทุนสนับสนุนภาครัฐโดยทั่วไป (โดยเฉพาะกรณีของกองทุนหมู่บ้านและพัฒนาชุมชนเมือง) ที่ไม่ทำให้ครัวเรือนนำไปใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงธุรกิจ และการผลิตเศรษฐกิจที่มีอยู่ แต่จะไปใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ซึ่งไม่ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างเศรษฐกิจในระดับชุมชน

10.9 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

10.9.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

10.9.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2553 ปัจจุบัน มีสมาชิก 4,118 คน (ประชากรในตำบล 17,539 คน) มีเงินกองทุนสะสมจนถึงปัจจุบัน 14,328,280.76 บาท เป็นกองทุนที่จัดบริการสวัสดิการ 9 ประเภท ได้แก่ (1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร (2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย/รักษาพยาบาล (3) สวัสดิการผู้สูงอายุ (4) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต (5) สวัสดิการเพื่อการศึกษา (6) สวัสดิการคนด้อยโอกาส/ คนพิการ (7) สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ (8) สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และ (9) สวัสดิการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ความเป็นมาของการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง ด้านหนึ่ง เป็นผลมาจากการริเริ่มของแกนนำอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติดบ้านส้องที่มีผลงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยรวบรวมอาสาสมัครในชุมชน จำนวน 150 คน เป็นจิตอาสาไปทำงานร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 เมื่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสมาคมกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รณรงค์ให้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน แกนนำอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติดบ้านส้อง และกองทุนเกษตรตำบลบ้านส้อง จึงได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง พร้อมกับได้รับการสมทบเงิน จำนวน

54,750 บาท จากการระดมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลต่าง ๆ โดยการประสานงานของสมาคมกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2554

10.9.3 การดำเนินงาน

การริเริ่มการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งจากทุนของการรวมกลุ่มที่มีอยู่แล้ว เช่น แกนนำอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติด กองทุนการเกษตร และการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนจากภายนอกพื้นที่ตำบลบ้านส้อง จึงทำให้แหล่งรายได้ของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง มีที่มาแบบการสมทบ 4 ขา ประกอบด้วย (1) การสมทบจากสมาชิก (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ (4) องค์กรและเครือข่ายสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน เช่น บุคคลทั่วไป บริษัท ร้านค้า องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่ตำบลบ้านส้อง ซึ่งมีมากถึง 137 ราย โดยที่รายการสมทบของขาที่สี่นี้ยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากสัดส่วนของแหล่งที่มาของกองทุนฯ ตามตัวเลขของปี 2562 ประกอบไปด้วย

- การสมทบจากสมาชิก	จำนวน 1,312,175 บาท
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 500,000 บาท
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)	จำนวน 1,008,384 บาท
- องค์กรและเครือข่ายสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน	จำนวน 348,200 บาท

ด้วยการนำเอาทุนจากภาคส่วนอื่นทั้งในและนอกพื้นที่ชุมชนของเทศบาลตำบลเข้ามาร่วมเป็นรายได้หรือเป็นทุนสำหรับการจัดการสวัสดิการข้างต้น จึงนำไปสู่การประสานงานการดำเนินงานความร่วมมือในการบริหารงานสวัสดิการชุมชน ที่เป็นการบูรณาการงานตามหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งในการเรียกขานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง จะเรียกว่า เป็น “ทฤษฎีขาทั้งสี่” ประกอบด้วย ขาทั้งสี่ส่วนที่ 1 การระดมเงินทุนจากบริษัท ห้างร้าน เครือข่ายภาคประชาชน และการเปิดรับการบริจาค ปีละ 1 ครั้ง เพื่อจัดหารายได้สมทบ ขาทั้งสี่ส่วนที่ 2 ประสานความร่วมมือจากภาครัฐ และองค์กรสนับสนุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มาร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวสมทบรายได้ให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเวียงสระพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พัฒนาการจัดการทางการตลาดสินค้าชุมชน และขาทั้งสี่ส่วนที่ 3 เป็นการดำเนินงานตามกลไกบริการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง ที่จะร่วมมือกับแกนนำชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ดูแล ติดตาม ประสานงานการบริการต่าง ๆ ให้สมาชิกผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส โดยประสานร่วมกับผู้นำท้องที่

10.9.4 ผลความสำเร็จ

(1) ด้วยแหล่งที่มาของรายได้ที่มีส่วนผสมของขาที่ 4 ตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้น จึงทำให้ลักษณะของการดำเนินงานต่าง ๆ ของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้องมีความต่างไปจากกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยทั่วไป ที่จะมีส่วนผสมของรายได้เพียง 2 หรือ 3 ขา จึงเป็นความสำเร็จในเชิงคุณภาพที่นำไปสู่ความ

มันคงในแหล่งรายได้ที่จะนำไปใช้จ่ายบริการสวัสดิการ ยิ่งไปกว่านั้นยังได้มีการพัฒนากระบวนการของการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชนในด้านการจัดการเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการจัดการด้านสวัสดิการ

(2) ความใหม่-ความสามารถ ความสำเร็จจากการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้องข้างต้นได้สร้างความใหม่-ความสามารถ หรือนวัตกรรมสังคม เป็นนวัตกรรมการจัดการ (Process Innovation) 2 เรื่องด้วยกัน คือ 1) การพัฒนาแหล่งรายได้ที่เป็นแหล่งอื่นให้เป็นขาที่ 4 ของการสมทบ และสร้างสรรค์ให้เป็นกิจกรรมสร้างรายได้แบบเป็นงานประจำปี ด้วยการปรับกิจกรรมเป็นการรับบริจาคเพื่อการกุศล เช่นเดียวกับงานทำบุญบริจาค ถูฐิน ผ้าป่า ที่ชุมชนมีความคุ้นเคยในทางปฏิบัติ 2) การประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น เพื่อร่วมพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ให้มีรายได้เพิ่มจากการประกอบการวิสาหกิจเพื่อการต่าง ๆ และสามารถจะสมทบเป็นแหล่งรายได้ให้กับกองทุนฯ

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้องข้างต้นเป็นตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่จะส่งผลในเชิงบวกต่อการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างภาครัฐ (ส่วนกลาง-ภูมิภาค) รัฐในระดับท้องถิ่น (เทศบาลตำบลบ้านส้อง) และองค์กรชุมชน (กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบ้านส้อง) ทั้งนี้ก็เพราะว่า ความสำเร็จที่บรรลุในการบริการสวัสดิการ และรายได้ที่เพิ่มขึ้นการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจต่อสมาชิกของกองทุนฯ แท้ที่จริงก็คือ การบรรลุในการบริการสวัสดิการและการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในปกครองของเทศบาลตำบลบ้านส้อง และเป็นบุคคลในเป้าหมายของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านส้อง

ดังนั้น ความสำเร็จในผลผลิตและผลลัพธ์ของการดำเนินงานข้างต้น จะมีผลต่อการประสานงานและบูรณาการงานร่วมกันขององค์กรต่าง ๆ ในระดับชุมชนและท้องถิ่นให้มีความชัดเจน มีความร่วมมือที่แนบแน่นมากขึ้นในลำดับต่อไป

10.10 กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

10.10.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง เทศบาลตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

10.10.2 ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2554 (ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563) มีสมาชิก 1,859 คน มีเงินกองทุนสะสม 5,687,822.40 บาท จัดบริการสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย อุดหนุน/ภัยพิบัติ สนับสนุนชุมชน และการบริหารจัดการ โดยมีรายการต่าง ๆ 13 ประเภท ได้แก่ สวัสดิการคลอดบุตร, สวัสดิการเจ็บป่วย, สวัสดิการเสียชีวิต, สวัสดิการผู้สูงอายุ, สวัสดิการการศึกษา, สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส, สวัสดิการพัฒนาอาชีพ, สวัสดิการประเพณีวัฒนธรรม, สวัสดิการสาธารณประโยชน์, สวัสดิการภัยพิบัติ, สวัสดิการที่อยู่อาศัย, สวัสดิการคนทำงาน, และสวัสดิการฝากเงินออมครบ 5 ปี

ประเด็นปัญหาที่กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง ได้นำมาพิจารณา ร่วมในการจัดการสวัสดิการ คือ ประชากรส่วนใหญ่ (และสมาชิกของกองทุนฯ) มีอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป มีรายได้น้อยและไม่มั่นคง ไม่สามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการของรัฐ และหลักประกันอื่น ๆ ได้ครบถ้วน ประกอบกับในพื้นที่ของเทศบาลตำบลฉวาง มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านวังม่วง เพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อีกส่วนหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถจัดสวัสดิการได้ครอบคลุมให้กับประชากรในชุมชนได้ครบถ้วน จึงพัฒนางานร่วมกันเป็นความร่วมมือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านวังม่วง เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง ขยายงานบริการให้กว้างออกไป

10.10.3 การดำเนินงาน

(1) การพัฒนาระบบประสิทธิภาพการทำงาน การบริหารงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวาง มุ่งเน้นการยึดหลักธรรมาภิบาล มีการบริหารโปร่งใส ตรวจสอบได้ เปิดเผยต่อสาธารณะ มีช่องทางรับฟังความเห็น มีการจัดทำรายรับ-รายจ่าย การจ่ายสวัสดิการแต่ละประเภท เงินคงเหลือของกองทุน แสดงเอกสาร รายงาน และกราฟข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงระบบบัญชีของกองทุน เพื่อสร้างความเชื่อถือให้มีความเชื่อมั่นต่อระบบการทำงานขององค์กรชุมชน รวมทั้งเพิ่มกำลังคนจากคนรุ่นใหม่เข้าไปสานต่อการทำงาน

(2) การพัฒนาสร้างความร่วมมือเพื่อระดมรายได้ ทรัพยากร และการบริการสวัสดิการ การขยายความร่วมมือเพื่อสร้างรายได้ และเป็นทุนสมทบให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลฉวาง (เพิ่มเติมจากการออมวันละบาทของสมาชิก) ประกอบไปด้วย

- พ.ศ. 2554 ได้รับสมทบจากเทศบาลตำบลฉวาง จำนวน 63,145 บาท และได้รับการสนับสนุนเป็นงบประมาณสมทบจากเทศบาลตำบลฉวาง ทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ปีละ 100,000 บาท จนถึง พ.ศ. 2562 มีงบประมาณสมทบรวม 663,145 บาท

- พ.ศ. 2556 ได้รับการสมทบจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) รอบที่ 5 เป็นเงิน 1,219,831 บาท

- พ.ศ. 2559 ได้สร้างความร่วมมือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านวังม่วง เพื่อรับผิดชอบดูแลสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่เป็นสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งมีจำนวน 520 ราย โดยกลุ่มออมทรัพย์ฯ จะเป็นผู้รับผิดชอบในเงินออมวันละบาทของสมาชิกจำนวนนี้ (เป็นความร่วมมือ เรื่องที่ 1) ในกรณีที่มีการจัดสวัสดิการด้านเจ็บป่วยของสมาชิกจำนวนนี้ กลุ่มออมทรัพย์ฯ ก็ยังจะร่วมรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสวัสดิการเพื่อการนั้น ร้อยละ 50.0 ของวงเงินที่กองทุนสวัสดิการต้องรับผิดชอบ (เป็นความร่วมมือ เรื่องที่ 2) ซึ่งนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน กลุ่มออมทรัพย์ได้ร่วมจ่ายเงินเพื่อการดังกล่าวสำหรับสมาชิกร่วมผู้รับบริการ เป็นเงิน 43,870 บาท

- พ.ศ. 2560 ได้รับการสมทบจาก “กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม” เป็นเงิน 106,500 บาท

- นอกจากตัวเงินที่สมทบจาก 4 รายการข้างต้น ในปี พ.ศ. 2559 ได้รับอนุเคราะห์จากวัดวังม่วง ให้ใช้อาคารอเนกประสงค์ เป็นที่ทำงาน

10.10.4 ผลความสำเร็จ

(1) ความสำเร็จจากการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวางเป็นทุนสำคัญในการระดมการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในท้องถิ่นและส่วนกลาง ประสบความสำเร็จทั้งการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พอช. และกองทุนส่งเสริมการจัดการสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านวังม่วง (ในความร่วมมือทั้ง 2 เรื่อง) และการได้รับการอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ของวัดเป็นที่ทำการของกองทุนฯ

(2) ความใหม่-ความสามารถ การสร้างความร่วมมือระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวางกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการร่วมรับผิดชอบต่อการจัดสวัสดิการต่อผู้ที่เป็นสมาชิกร่วมของทั้ง 2 องค์กร เป็นการริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นนวัตกรรมสังคมด้านการบูรณาการกลไกการทำงานขององค์กรชุมชนด้วยกัน โดยความร่วมมือเรื่องหนึ่ง เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีต่อสมาชิก (ของเขา) แต่กองทุนสวัสดิการฯ ก็ได้รับประโยชน์ในเชิงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการนำส่งเงินออมของสมาชิกจำนวน 520 ราย ที่เป็นไปโดยพร้อมเพรียง ในขณะที่การร่วมจ่ายค่าบริการสวัสดิการ ร้อยละ 50 โดยความร่วมมือเรื่องที่สอง จะเท่ากับว่ากลุ่มออมทรัพย์ฯ ร่วมสมทบเพื่อการบริการของกองทุนสวัสดิการ (เพียงแค่ x ตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์)

(3) ผลต่อการเปลี่ยนแปลง การบูรณาการการทำงานเพื่อร่วมรับผิดชอบต่อสมาชิกที่เป็นสมาชิกร่วมของทั้ง 2 องค์กร ระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลฉวางกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านวังม่วง ข้างต้น เป็นกรณีที่สะท้อนถึงการรับผิดชอบร่วมขององค์กรชุมชน ลดความซ้ำซ้อน และร่วมสร้างประสิทธิภาพการทำงานในพื้นที่ระดับชุมชนร่วมกัน ถือได้ว่าหากกลุ่มออมทรัพย์ฯ ไม่ร่วมมือกับกองทุนสวัสดิการ ก็จะต้องไปจัดให้มีบริการสวัสดิการขึ้นอีกกองหนึ่ง จะต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายทั้ง 100% ในกรณีที่มีการกำหนดอัตราค่าบริการเท่ากัน แต่เมื่อร่วมมือกัน ก็จ่ายเพียง 50% ย่อมจะทำให้กลุ่มออมทรัพย์ฯ นำเงินที่ประหยัดไปนั้นไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นที่มีประโยชน์ต่อสมาชิกได้มากขึ้นกว่าเดิม กรณีของกองทุนสวัสดิการ ก็จะประหยัดค่าใช้จ่ายลงและสามารถนำเงินส่วนที่เหลือไปบริการต่อสมาชิกรายอื่นและเรื่องอื่น

บทที่ 11

กองทุนหมู่บ้าน

11.1 กองทุนหมู่บ้านโป่ง หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านโป่ง อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

11.1.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง หมู่บ้านโป่ง หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านโป่ง อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่
- (2) ประธานกองทุน นายเกษม ทองจันทร์

11.1.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้านโป่ง หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านโป่ง ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโป่ง บ้านสันตันม่วง บ้านดงหลวง บ้านป่าฮีน บ้านป่าสัน บ้านทุ่งน้อย บ้านหนองไฮ และบ้านดงป่าแดง กองทุนหมู่บ้านโป่ง ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา เกษตรกร เริ่มก่อตั้งในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีสมาชิกเริ่มต้น 160 ราย ได้รับการโอนเงินล้านแรกจากรัฐบาล วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2544 เริ่มจดทะเบียนนิติบุคคล พ.ศ. 2557

กองทุนหมู่บ้านโป่งได้รับการยกระดับเป็นสถาบันการเงิน บริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2552) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555) และระเบียบกองทุนหมู่บ้านโป่ง แก้ไขเพิ่มเติมล่าสุด พ.ศ. 2560

11.1.3 การดำเนินงาน

- (1) วิสัยทัศน์ สถาบันการเงินชุมชน มั่นคง โปร่งใส บริหารงานแบบมีส่วนร่วม เอื้ออาทรผู้ด้อยโอกาส
- (2) พันธกิจ ส่งเสริมการออมทุกรูปแบบ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางการเงินและการบริหารจัดการด้วยระบบที่ไม่อิงตัวบุคคล
- (3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย กรรมการกองทุน 9 คน (ประธาน, รองประธาน, เลขานุการ, เภรณญิก, ผู้ช่วยเภรณญิก, ตรวจสอบติดตาม 2 คน, พิจารณาเงินกู้ และประชาสัมพันธ์)
- (4) การจัดประชุม
 - มีการประชุมคณะกรรมการทุกวัน ที่ 10 ของเดือน
 - การประชุมใหญ่สามัญประจำปี สมาชิก ปีละ 2 ครั้ง
- (5) กองทุนหมู่บ้านโป่ง เปิดเป็นสถาบันการเงินชุมชนให้บริการแก่สมาชิก ทั้งฝาก-ถอน ให้กู้เงินและชำระเงินกู้ ในวันทำการคือวันอาทิตย์ อังคาร และพฤหัสบดี เวลา 08.30-16.00 น.
- (6) มีการปันผลหุ้น และจัดสรรกำไรตามระเบียบกำหนดพร้อมแจกของรางวัลทุกปี
- (7) มีระเบียบการจ่ายเงิน จากการจัดสรรกำไรที่ชัดเจน
- (8) การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ได้แก่

- การเกิด กรณีคลอดบุตร จะได้รับเงินขวัญถุงเป็นบัญชีเงินฝาก 500 บาท ได้ทั้งพ่อและแม่หากเป็นสมาชิกกองทุน จะได้ 1,000 บาท สมาชิกรุ่นแรก 71 รายมีสิทธิ์ได้ 2 เท่า ใช้เอกสารสำเนาสูติบัตรมารับในวันทำการ

- การเจ็บป่วย กรณีป่วยนอนโรงพยาบาล จ่ายให้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 3 คืนต่อครั้งและไม่เกิน 4 ครั้งต่อปี สมาชิกรุ่นแรก 71 รายมีสิทธิ์ได้ 2 เท่า ใช้ใบรับรองแพทย์จากโรงพยาบาลที่เข้ารักษามารับเงินในวันทำการ

- เสียชีวิต กรณี พ่อ แม่ ลูก สมาชิก ภรรยา ของสมาชิกเสียชีวิตจะได้รับเงินค่าข่าวสาร 1,000 บาทและหากสมาชิกเสียชีวิต จะได้รับพร้อมเงินสด 2,000 บาท โดยสมาชิกรุ่นแรก 71 ราย จะได้ 3,000 บาท ใช้เอกสารสำเนาใบมรณะบัตรผู้ตายมารับในวันทำการ

(29) โครงการประชารัฐกองทุนหมู่บ้าน ได้รับเงินสนับสนุนโครงการ จำนวนเงิน 1,200,000 บาท ดำเนินโครงการร้านค้าชุมชน จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ปุ๋ยยา เคมีภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายและบริการตู้น้ำมันหยอดเหรียญ จำนวน 1 ตู้ บริการให้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและประชาชนทั่วไป

(10) ผลประกอบการ

- เงินทุนที่ได้รับจากจัดสรรจากรัฐบาล (บัญชีที่ 1) จำนวน 2,300,000 บาท

21 กันยายน พ.ศ. 2544	ได้รับเงินโอนจากรัฐบาล	1,000,000 บาท
25 กรกฎาคม พ.ศ. 2546	ได้รับเงินโอนเพิ่มทุน	100,000 บาท
21 มกราคม พ.ศ. 2553	ได้รับเงินโอนเพิ่มทุนระยะที่ 2	200,000 บาท
26 ตุลาคม พ.ศ. 2555	ได้รับเงินโอนเพิ่มทุนระยะที่ 3	1,000,000 บาท

- เงินหุ้น จำนวน 1,296,720 บาท

เงินหุ้นสมาชิก	17,320 บาท
เงินหุ้นสถาบันการเงิน	1,279,400 บาท

- เงินฝาก จำนวน 5,936,598.38 บาท

ออมทรัพย์เพื่อเรียก	2,073,487.16 บาท
เงินออมสัจจะ	1,014,210.00 บาท
เงินฝากประจำ 6 เดือน	403,902.16 บาท
เงินฝากประจำ 12 เดือน	2,444,999.06 บาท

- การปล่อยกู้แก่สมาชิก จำนวน 5,116,577 บาท

ลูกหนี้บัญชีที่ 1	1,867,000 บาท
ลูกหนี้บัญชีที่ 2	2,140,740 บาท
ลูกหนี้บัญชีที่ 3	1,108,837 บาท

(11) การทำงานกิจกรรมที่ร่วมกับหน่วยงานภาคีอื่น ๆ

- กองทุนการออมแห่งชาติ เปิดเป็นหน่วยบริการรับของ กอช. ซึ่งเป็นกองทุนหมู่บ้าน 10 แห่งแรกของประเทศ

- มีการร่วมงานกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เช่น ธนาคารออมสิน โดย จัดให้มีการลงทะเบียนสวัสดิการผู้มีรายได้น้อย (บัตรคนจน) ในครั้งที่ผ่านมา

- การสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่หมู่บ้านและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

- การสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เทศบาล และอำเภอ

11.1.4 ผลความสำเร็จ

รางวัลที่ได้รับ

- รางวัลกองทุนหมู่บ้านดีเด่น ระดับ AAA พ.ศ. 2548

- รางวัลกองทุนหมู่บ้านชนะเลิศ ระดับตำบล พ.ศ. 2553

- สถาบันการเงินชุมชนสนับสนุนโดยธนาคารออมสิน พ.ศ. 2557

- สถาบันการเงินชุมชนต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดย สทบ. พ.ศ. 2558

- รางวัลกองทุนหมู่บ้านดีเด่น ระดับอำเภอ พ.ศ. 2559

11.2 กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตร หมู่ที่ 5 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

11.2.1 ข้อมูลทั่วไป

(1) ที่ตั้ง หมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตร หมู่ที่ 5 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

(2) ประธานกองทุน นายอริวัฒน์ ศุกระศักดิ์สิทธิ์

11.2.2 ความเป็นมา

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2544 กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตร หมู่ที่ 5 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย โดยบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเองในรูปแบบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยได้รับการจัดสรรเงินทุนจากรัฐบาล ทั้งสิ้นจำนวน 2,400,000 บาท

ปี พ.ศ. 2550 จัดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2550

ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้าน ตั้งอยู่เลขที่ 781 หมู่ที่ 5 ตำบลศรีราษฎร์ อำเภอบรบือ จังหวัดตาก โดยการจัดซื้อที่ดินและจัดสร้างที่ทำการกองทุนหมู่บ้านเป็นของตนเอง ซึ่งใช้เงินงบประมาณจากการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

11.2.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) หลักการบริหารจัดการ

หมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ เป็นหมู่บ้านที่มีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย 6 ชนเผ่า ได้แก่ เผ่าอาข่า (อีก่อ), เผ่าลีซู (ลีซอ), เผ่าลาหู่ (มุเซอ), คนไทยเชื้อสายจีน, เผ่าอัวเมี่ยน (เย้า) และเผ่าม้ง (แม้ว) โดยประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเป็นชนเผ่าลาหู่ การสร้างที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะคุ้มบ้านในพื้นที่ของหมู่ที่ 5 และมีการจัดกิจกรรมประเพณีเพื่อสืบสานวัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าอย่างต่อเนื่องและยาวนาน มีกิจกรรมเชื่อมโยงกระชับความสัมพันธ์ร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้าน เช่น การแข่งขันกีฬาฟุตบอล ภายในและนอกหมู่บ้าน เป็นต้น ดังนั้น ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จึงใช้หลักการ "การมีส่วนร่วมของประชาชน" ในหมู่บ้านเป็นสำคัญ

(2) การกู้เงินไปประกอบอาชีพ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่กู้เงินไปประกอบอาชีพ ได้แก่ เกษตรกร (ร้อยละ 80) ค้าขาย (ร้อยละ 20)

(3) คณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย ประธานกองทุน 1 คน, กรรมการ 14 คน, สมาชิก 823 คน, สมาชิกครัวเรือนสมาชิกกองทุน จำนวน 500 ครัวเรือน

(4) กิจกรรมกองทุนหมู่บ้านที่เปิดให้บริการ

(4.1) กิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน

เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สร้างงาน สร้างรายได้ บดรายจ่าย ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 0.80 ต่อเดือน หรือร้อยละ 9.60 ต่อปี) โดยมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้นจำนวน 823 คน โดยส่วนใหญ่กู้เงินไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าขาย

(4.2) กิจกรรมโครงการตามแนวทางพระราชรัฐ ประกอบด้วย

- โครงการปั้มน้ำมันกองทุนหมู่บ้านเพื่อชุมชนพระราชรัฐ: กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเมื่อปี 2559 ภายใต้โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฐ (งบประมาณ 500,000 บาท) โดยได้ดำเนินการก่อสร้างปั้มน้ำมันขนาดกลาง ติดตั้งปั้มน้ำมัน 2 หัวจ่าย จำนวน 2 เครื่อง ในพื้นที่ที่ทำการกองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ (โดยใช้เงินงบประมาณจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านจัดซื้อที่ดินเป็นของตนเอง) ซึ่งปัจจุบัน ได้มีการขยายกิจการปั้มน้ำมันเพื่อให้เพียงพอแก่การให้บริการสมาชิก ประชาชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนผู้สัญจรผ่านเส้นทาง กม.48 (บรบือ-อุ้มผาง)

- โครงการร้านค้าค้าพระราชรัฐ: กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเมื่อปี 2560 ภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทาง

พระราชรัฐ (งบประมาณ 200,000 บาท) โดยได้นำเงินงบประมาณดังกล่าวต่อยอดโครงการปั้มน้ำมันกองทุนหมู่บ้านเพื่อชุมชนพระราชรัฐในการก่อสร้างร้านค้าในบริเวณปั้มน้ำมันฯ เพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภค-บริโภค รวมถึงผลิตภัณฑ์ของชุมชนแก่สมาชิกในหมู่บ้านและนักท่องเที่ยวที่สัญจรผ่านเส้นทาง กม.48 (พพบพระ-อุมผาง) ทั้งนี้ ร้านค้าพระราชรัฐได้เข้าร่วมโครงการสินค้าธงฟ้า และให้บริการแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและประชาชนให้สามารถจัดซื้อสินค้าในราคาถูกและคุณภาพดีตลอดจนตอบสนองนโยบายของรัฐบาล

- โครงการผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน: กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเมื่อปี 2563 ภายใต้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (งบประมาณ 200,000 บาท) โดยได้นำเงินงบประมาณดังกล่าวต่อยอดโครงการปั้มน้ำมันเพื่อชุมชนพระราชรัฐ ในการก่อสร้างโรงผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน และดำเนินการขอสัมปทานน้ำบาดาลเพื่อนำมาผลิตเป็นน้ำดื่มสะอาดบรรจุขวดจำหน่าย นอกจากนี้ ยังได้โปรโมชัน "แจกน้ำดื่มฟรี" ให้กับผู้ใช้บริการเติมน้ำมันซื้อเพลิงจากปั้มน้ำมันเพื่อชุมชนพระราชรัฐ โดยเติมน้ำมันครบ 500 บาท จะได้รับน้ำดื่มขนาด 400 มิลลิลิตรฟรี จำนวน 1 ขวด

(5) ผลประกอบการของกองทุนหมู่บ้าน

(5.1) กิจกรรมกองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ มีเงินทุนหมุนเวียน ทั้งสิ้นจำนวน 5,940,000 บาท แยกเป็น บัญชีที่ 1 (บัญชีกองทุน หรือเงินจัดสรรจากรัฐบาล) จำนวน 2,994,000 บาท และ บัญชีที่ 2 (บัญชีเงินสะสม) จำนวน 2,100,000 บาท

- ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน ทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ รายได้จากการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน จะนำไปจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เช่น มอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กและคนพิการ, การจัดสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้ประชาชนในหมู่บ้าน, เป็นแหล่งเงินทุนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย, กองทุนหมู่บ้านเป็นศูนย์รวมในการสร้างความสามัคคีในชุมชน และพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เป็นที่พึ่งของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่

(5.2) กิจกรรมโครงการตามแนวทางพระราชรัฐ

(5.2.1) โครงการปั้มน้ำมันกองทุนหมู่บ้านเพื่อชุมชนพระราชรัฐ (งบประมาณ 500,000 บาท)

- ผลประกอบการ รายได้จากการบริหารโครงการปั้มน้ำมันฯ จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง) เฉลี่ยวันละ 100,000 บาท รายได้สุทธิประจำปี 3,827,457.57 บาท โดยจัดสรรผลกำไร ดังนี้ สมทบบัญชีพระราชรัฐ จำนวน 212,636.52 บาท, ตอบแทนคณะกรรมการ จำนวน 1,063,182.66 บาท, จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุน จำนวน 2,126,365.33 บาท และ สาธารณประโยชน์ จำนวน 425,273.06 บาท

- ประโยชน์ที่ได้รับ (1) เกิดการจ้างแรงงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ (2) ลดต้นทุน ลดรายจ่าย เพิ่มความสะดวกสบายให้ประชาชนในหมู่บ้านและในพื้นที่ (3) เปิดบริการเป็นปั้มน้ำมันครบวงจร สร้างแหล่งตลาดริมทาง บริการร้านอาหาร ให้แก่ ลูกค้าที่มาใช้บริการปั้มน้ำมัน ประชาชนในหมู่บ้าน และในพื้นที่สามารถนำผลไม้หรือสินค้าท้องถิ่นมาจำหน่ายภายในบริเวณปั้มน้ำมัน เป็นการเพิ่มโอกาสและ

ช่องทางในการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และ (4) สร้างแรงศรัทธาและความเชื่อมั่นจากประชาชนในหมู่บ้านและในพื้นที่ ในการบริหารจัดการโครงการฯ ของกองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนในพื้นที่ และเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

(5.2.2) โครงการร้านค้าประชารัฐ (งบประมาณ 200,000 บาท)

- ผลประกอบการ รายได้จากการบริหารโครงการร้านค้าประชารัฐ จำนวน 7,965,646 บาท หลังหักค่าใช้จ่ายคงเหลือกำไรสุทธิ จำนวน 278,428 บาท โดยจัดสรรผลกำไร ดังนี้ สมทบบัญชีประชารัฐ ร้อยละ 5, ตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 25, ผู้ใช้บริการ ร้อยละ 20, สาธารณประโยชน์ ร้อยละ 10, ผู้ร่วมลงทุน ร้อยละ 30, ต่อยอดโครงการฯ ร้อยละ 10

- ประโยชน์ที่ได้รับ (1) เกิดการจ้างแรงงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยโครงการร้านค้าประชารัฐ ได้จัดจ้างประชาชนในพื้นที่เป็นพนักงานประจำร้านค้า นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการโปรแกรมสำหรับการคำนวณสินค้าและรายการสินค้าภายในร้านค้า เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการสินค้าและประชาชนในพื้นที่ (2) เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าแบบครบวงจร (3) ลดระยะเวลาในการเดินทางเพื่อจัดซื้อสินค้าต่างอำเภอ และ (5) ลดรายจ่าย สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

(5.2.3) โครงการผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน (งบประมาณ 200,000 บาท)

- ผลประกอบการ รายได้จากการบริหารโครงการผลิตน้ำดื่มเพื่อชุมชน จำนวน 297,316 บาท หลังหักค่าใช้จ่ายคงเหลือกำไรสุทธิ จำนวน 8,879 บาท โดยจัดสรรผลกำไร ดังนี้ สมทบบัญชีประชารัฐ ร้อยละ 5, ตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 25, ผู้ใช้บริการ ร้อยละ 20, สาธารณประโยชน์ ร้อยละ 10, ผู้ร่วมลงทุน ร้อยละ 30 และบริหารจัดการ ร้อยละ 10

- ประโยชน์ที่ได้รับ (1) ประชาชนในหมู่บ้านและในพื้นที่ ได้ดื่มน้ำสะอาด ถูกสุขลักษณะ และราคาถูก (2) สร้างงาน สร้างอาชีพ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ (3) คุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น ลดความเสี่ยงของการเกิดโรคทางเดินหายใจ ปัสสาวะ โรคนี้ เป็นต้น และ (3) กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ ได้ร่วมสมทบและบริจาคน้ำดื่มเพื่อช่วยเหลือสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านในการจัดกิจกรรมงานประเพณี งานอวมงคล งานมงคล กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม เป็นต้น

(6) การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งในพื้นที่ และความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม กองทุนหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตรฯ ได้สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทุกระดับในพื้นที่ โดยการสนับสนุน ช่วยเหลือ และร่วมบริจาค เพื่อสาธารณประโยชน์ในสังคม เช่น

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สมทบจัดซื้อหน้ากากอนามัย และชุด PPE ให้บุคลากรทางการแพทย์

- วัดและสำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์จักร ในหมู่บ้านและในพื้นที่ใกล้เคียง

- โรงเรียนในพื้นที่ ในการสนับสนุนกิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด และทุนการศึกษา

- โรงพยาบาลประจำอำเภอ สมทบด้านการจัดซื้อท่อออกซิเจนให้กับโรงพยาบาล จำนวน 100,000 บาท

- หน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้รับการประสานขอรับการสนับสนุนและขอความร่วมมือ

11.2.4 ผลความสำเร็จ

ตัวอย่างความสำเร็จจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านของสมาชิก นายอาเมอ อยู่สือ กู้เงินกองทุนหมู่บ้านจำนวน 30,000 บาท เพื่อใช้ในการลงทุนทำการเกษตรตามฤดูกาล สร้างรายได้ต่อปี 100,000 บาท ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

11.3 กองทุนหมู่บ้านน้ำดำ หมู่ที่ 10 ตำบลคอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

11.3.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง หมู่บ้านน้ำดำ หมู่ที่ 10 ตำบลคอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- (2) ประธานกองทุน นายธนกร ฉิมสา

11.3.2 ความเป็นมา

สถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำดำ เป็นกิจกรรมหนึ่งของกองทุนหมู่บ้านน้ำดำ ที่จัดตั้งตามนโยบายรัฐบาล ลักษณะพื้นที่เป็นสังคมเกษตรกรรม ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 246 คน แบ่งเป็นผู้หญิง 150 คน ผู้ชาย 96 คน ได้รับงบประมาณในโครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฎ ปี 2559 เป็นกิจกรรมร้านค้าชุมชนพระราชรัฎ กองทุนหมู่บ้านน้ำดำได้รับการพัฒนาศักยภาพในหลักสูตรสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2562 ของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) เมื่อระหว่างวันที่ 20-22 กันยายน 2562

11.3.3 การดำเนินงานกิจการ

- (1) คณะกรรมการ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ประธานกองทุน, รองประธานกองทุน, เสรฐัญญิก, ผู้ช่วยเสรฐัญญิก, กรรมการ, กรรมการประชาสัมพันธ์, กรรมการติดตามหนี้, ผู้ช่วยเลขานุการ และ เลขานุการ

(2) งบประมาณ: ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนรวมทุกบัญชี 11,183,762.68 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564) แยกเป็นรายละเอียด ดังนี้

- เงินทุนหมุนเวียน (บัญชี 1) รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,819,790.74 บาท ประกอบด้วย เงินฝากธนาคาร 517,790.79 บาท, เงินจัดสรร 2,400,000 บาท, เงินสมทบ 161,952.42 บาท, เงินประกันความเสี่ยง 88,740.18 บาท, ลูกหนี้ 70 คน จำนวน 2,300,000 บาท และ เงินกำไรสุทธิปี 64 จำนวน 169,098.19 บาท

- เงินทุนหมุนเวียน (บัญชี 2) รวมทั้งสิ้น 1,919,096.62 บาท ประกอบด้วย เงินสดในมือ 710.12 บาท , เงินหุ้น 1,795,130 บาท, เงินฝากธนาคาร 503,336.50 บาท, เงินกำไรสุทธิ ปี 64 จำนวน 113,966.62 บาท , ลูกหนี้ 32 คน จำนวน 1,205,000 บาท และ ลูกหนี้ (ฉุกเฉิน) 20 คน จำนวน 200,000 บาท

- สถาบันการเงินชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียนรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 6,544,875.27 บาท ประกอบด้วย เงินสดในมือ (สำรองปล่อยกู้และรับคืนระหว่างวัน) 1,403,437.00 บาท, เงินฝากธนาคาร 483,207.27 บาท, เงินรับฝาก 5,971,669 บาท, ลูกหนี้ 110 คน จำนวน 4,568,232 บาท และ เงินกำไรสุทธิปี 64 จำนวน 493,206.27 บาท

(3) กิจกรรมร้านค้าชุมชนในโครงการตามแนวทางประชารัฐ งบประมาณ 1,200,000 บาท ปัจจุบันมีสมาชิกร้านค้าชุมชนจำนวน 180 คน เป็นผู้ชาย 81 คน และผู้หญิง 99 คน

(4) ผลประกอบการในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำดำ มีการบริหารงานเป็นไปตามคำขวัญที่ว่า "บริการด้วยใจ ฉับไว โปร่งใส ตรวจสอบได้" และได้รับการตอบรับจากสมาชิกเป็นอย่างดี การจัดสรรผลกำไรเมื่อสิ้นปีบัญชี มีการนำผลกำไรของทุกกิจกรรมนำมาจัดสรรพร้อมกัน โดยกำหนดเป็นระเบียบๆ ตามมติของสมาชิก และเน้นการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกเป็นส่วนใหญ่

(5) การจัดสวัสดิการแบบเต็มรูปแบบ (เกิด แก่ เจ็บ ตาย)

ที่	รายการที่จัดสวัสดิการ	ปี 2563 (140,000 บาท)		ปี 2564 (192,800 บาท)		รวม (คน)	รวม (บาท)
		จำนวนสมาชิกที่ได้รับ (คน)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนสมาชิกที่ได้รับ (คน)	จำนวนเงิน (บาท)		
1	รับขวัญสมาชิกใหม่ (คลอดบุตร)	1	1,000	1	1,000	2	2,000
2	ช่วยเหลือด้านการรักษา	20	35,500	26	43,700	46	79,200
3	ตาย	3	85,000	4	110,000	7	195,000
4	ช่วยเหลือกรณีเป็นอัมพฤกษ์	1	3,000	-	-	-	3,000
5	ช่วยเหลือกรณีเป็นอัมพาต	-	-	1	8,000	1	8,000
6	ช่วยเหลือกรณีเป็นมะเร็ง	1	5,000	3	21,000	5	26,000
7	ช่วยเหลืออุบัติเหตุ	13	10,500	11	9,100	24	19,600
รวม		39	140,000	46	192,800	84	332,800

(6) การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในพื้นที่ และความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม

สถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำดำ ปัจจุบันเป็นสถานที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานและการจัดสวัสดิการชุมชน ของกองทุนหมู่บ้านฯ และหน่วยงานภาคีร่วมพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่ มีการร่วมมือกับหลายหน่วยงาน หลายองค์กร เช่น ร่วมกับพาณิชย์จังหวัดในการจำหน่ายสินค้าธงฟ้า ให้บริการผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (บัตรคนจน) เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นที่พักพิงให้กับชุมชนในการสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดการด้านการป้องกันโรค แจกอาหารและปัจจัยที่จำเป็นสำหรับผู้ประสบภัยจากโรคไวรัสโควิด-19 และเป็นผู้สนับสนุนหลักของชุมชนในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์

11.3.4 ผลความสำเร็จ

สถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำดำ มีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง กระตือรือร้น ประธานกองทุนเป็นผู้นำที่โปร่งใส และมีความจริงใจที่จะทำงานเพื่อสมาชิกในชุมชน เน้นการสร้างสวัสดิการสมาชิก คณะกรรมการมีการประชุมหารือกันทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ สมาชิกกองทุนให้ความร่วมมือที่ดีมาก ร้านค้าชุมชนประชาธิรัฐมีความทันสมัยและนำหลักการแบบสหกรณ์มาใช้ในการบริหารจัดการมีการทำบัตรสะสมแต้มให้สมาชิกใช้สะสมแต้มเพื่อใช้ในการคิดปันผลให้สมาชิกที่มาซื้อของเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเข้ามาใช้บริการซื้อสินค้า ซึ่งสิ่งสำคัญของการทำงานของคณะกรรมการที่ประสบความสำเร็จ คือ สมาชิกไม่มีปัญหาด้านการชำระหนี้ เนื่องจากกลัวจะถูกตัดสวัสดิการที่ทางสถาบันการเงินจัดไว้ให้กับสมาชิก

11.4 กองทุนหมู่บ้านดงป่ายูง หมู่ที่ 9 ตำบลนาถ่อน อำเภอรือเสาะ จังหวัดนครพนม

11.4.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง หมู่บ้านดงป่ายูง หมู่ที่ 9 ตำบลนาถ่อน อำเภอรือเสาะ จังหวัดนครพนม
- (2) ประธานกองทุน นายประไพวรรณ สุริยนต์

11.4.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้านดงป่ายูง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2544 ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2550 เลขที่ 0469 ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 183 ราย แยกเป็นผู้หญิง 134 ราย ผู้ชาย 49 ราย (จำนวนราษฎรในหมู่บ้านทั้งหมด 673 ราย)

11.4.3 การดำเนินงาน

- (1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 ราย ประกอบด้วย ประธานกองทุน, รองประธานกองทุน, เลขานุการ, เหรัญญิก, นายทะเบียน และ กรรมการ 4 ราย
- (2) ได้รับเงินงบประมาณจากรัฐบาล ดังนี้
 - รับโอนเงินจัดตั้งกองทุน ปี พ.ศ. 2544 จำนวน 1,000,000 บาท
 - รับโอนเพิ่มทุนระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2546 (กองทุนระดับ AAA) จำนวน 100,000 บาท
 - รับโอนเพิ่มทุนระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 200,000 บาท
 - รับโอนเพิ่มทุนระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 1,000,000 บาท
- (3) ได้รับเงินงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) ปี พ.ศ. 2555 ดำเนินโครงการ "ร้านค้าชุมชนบ้านดงป่ายูง" จำนวน 200,000 บาท
- (4) ได้รับงบประมาณโครงการตามแนวทางประชารัฐ ดำเนินโครงการ "ร้านค้าเพื่อการเกษตรครบวงจร" จำนวนทั้งสิ้น 1,200,000 บาท ดังนี้
 - โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ ปี 2559 ได้รับเงินงบประมาณดำเนินโครงการ "ร้านค้าเพื่อการเกษตรครบวงจร" จำนวน 500,000 บาท

- โครงการเพิ่มศักยภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางพระราชรัฐ ปี 2560 ได้รับเงินงบประมาณดำเนินโครงการ "ร้านค้าเพื่อการเกษตรครบวงจร" (ต่อยอดเดิม) จำนวน 200,000 บาท

- โครงการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืนโดยศาสตร์พระราชาตามแนวทางพระราชรัฐ ปี 2561 ได้รับเงินงบประมาณดำเนินโครงการ "ร้านค้าเพื่อการเกษตรครบวงจร" (ต่อยอดเดิม) จำนวน 300,000 บาท

- โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ปี 2563 ได้รับเงินงบประมาณดำเนินโครงการ "ร้านค้าเพื่อการเกษตรครบวงจร" (ต่อยอดเดิม) จำนวน 200,000 บาท

(5) กิจกรรมกองทุนหมู่บ้านที่เปิดให้บริการ

- กิจกรรมเงินกองทุนหมู่บ้าน (บัญชี 1) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน โดยกองทุนหมู่บ้านมีการอนุมัติให้สมาชิกกู้ยืมปีละ 1 ครั้งให้เดือนธันวาคม ปัจจุบันมีการจำแนกเงินให้กับสมาชิกกู้ยืม จำนวน 72 ราย เป็นเงิน 2,652,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาท/ปี ครบกำหนดชำระคืนภายใน 1 ปี โดยรับชำระคืนจากสมาชิกภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

- กิจกรรมเงินสัจจะ/เงินออมทรัพย์ (บัญชีที่ 2) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมวินัยการออมเงินให้กับสมาชิก และเป็นหลักประกันในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งกองทุนหมู่บ้านดงป่ายูงไม่ได้นำเงินสัจจะหรือเงินออมทรัพย์มาให้สมาชิกกู้ยืม และปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 183 ราย มีการเก็บเงินหุ้นจากสมาชิกแรกเข้าขั้นต่ำคนละ 1 หุ้น ๆ ละ 100 บาท สูงสุดไม่เกิน 10 หุ้น ปัจจุบันมีเงินหุ้นทั้งสิ้นจำนวน 91,000 บาท และมีการเก็บเงินสัจจะหรือเงินออมทรัพย์จากสมาชิกทุกเดือนขั้นต่ำรายละ 10 บาท/เดือน ปัจจุบันมีเงินสัจจะหรือเงินออมทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 357,160 บาท

- กิจกรรมสถาบันการเงินชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมกับประชาชน และกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน รวมถึงการทำธุรกรรมรับฝาก-ถอนเงิน โดยมีการเปิดทำการทุกวันในเวลา 08.30-16.30 น. ซึ่งจะมีกิจกรรมการรับฝากเงินเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ให้อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากร้อยละ 1 บาท/ปี และมีการปล่อยเงินเชื่อให้กับบุคคล ปัจจุบันมีการให้สินเชื่อแล้ว จำนวน 88 ราย เป็นเงิน 2,338,860 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 15 บาท/ปี

- กิจกรรมร้านค้าชุมชน (SML) และร้านค้าเพื่อการเกษตรครบวงจร (พระราชรัฐ) มีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภค-บริโภค สินค้าทางการเกษตรครบวงจรให้กับประชาชนในราคาถูก โดยมีเครื่องรูดบัตร EDC ไว้บริการสำหรับลูกค้าที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และรับลูกค้าโครงการคนละครึ่ง เมื่อสิ้นปีกองทุนหมู่บ้านกองป่ายูงจะจัดทำผลการดำเนินงาน และมีการนำกำไรสุทธิในแต่ละปีไปจัดสรรตามระเบียบฯ และได้้นำเงินผลกำไรบางส่วนไปต่อยอด เช่น ซื้อเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญมาไว้บริการประชาชนในหมู่บ้านเพิ่มเติม ฯลฯ

- กิจกรรมกลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านดงป่ายูงมีกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันภายในหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ให้คนในหมู่บ้านเกิดความรัก สามัคคี สร้างความมั่นคง ยั่งยืนภายในหมู่บ้าน โดยใช้เงินงบประมาณที่ได้จากรัฐบาล ไปบริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนในหมู่บ้านเป็นหลัก ซึ่งคณะกรรมการบริหาร

จัดการกลุ่มต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มจะมีการฝากเงินไว้กับสถาบันการเงิน ชุมชนบ้านดงป่ายูง และจะมีหน่วยงานราชการ/เอกชน/กองทุนหมู่บ้านฯ มาศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ ซึ่งมี กลุ่มองค์กรในกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 13 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) กลุ่มจักสานกระติบข้าว (2) กลุ่มผู้ใช้เครื่องสูบน้ำ (3) กลุ่มหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) (4) กลุ่มธนาคารโค-กระบือ (5) กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน (6) กลุ่มใช้น้ำประปาหมู่บ้านและน้ำดื่มหยอดเหรียญ (7) กลุ่มร้านค้าชุมชน (8) กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ (9) กลุ่มผู้สูงอายุ (10) กลุ่มเกลือสินเธาร (11) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (12) กลุ่มเด็กและเยาวชน และ (13) กลุ่มป่าชุมชน

(6) ผลประกอบการของกองทุนหมู่บ้าน

- กองทุนหมู่บ้านดงป่ายูง มีรายได้จากการปล่อยเงินกู้ให้สมาชิก และมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร (บัญชี 1) จากการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 มีกำไรสุทธิทั้งสิ้น จำนวน 159,120 บาท นำมาจัดสรรผลตามระเบียบฯ ดังนี้ เงินสมทบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 15 จำนวน 23,868 บาท, เงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 5 จำนวน 7,956 บาท, เงินเฉลี่ยคืนสมาชิกผู้กู้ ร้อยละ 20 จำนวน 31,824 บาท, เงินค่าตอบแทนกรรมการ ร้อยละ 30 จำนวน 47,736 บาท, เงินสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 10 จำนวน 15,912 บาท และเงินวัสดุสำนักงาน/สวัสดิการสมาชิก ร้อยละ 20 จำนวน 31,824 บาท

- เงินสัจจะออมทรัพย์ (บัญชีที่ 2) กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ทั้งสิ้นจำนวน 1,159.88 บาท คงไว้ในบัญชีไม่ได้จัดสรร เนื่องจากไม่ได้นำเงินสัจจะ/เงินออมทรัพย์ไปปล่อยกู้ให้กับสมาชิก

- โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) "ร้านค้าชุมชน" กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 จำนวน 542,602.23 บาท นำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบฯ ดังนี้ เฉลี่ยคืน ร้อยละ 27.74 จำนวน 117,949.75 บาท, พัฒนา ร้อยละ 4.05 จำนวน 22,000 บาท, ผู้ขาย/พนักงาน ร้อยละ 22.42 จำนวน 121,660 บาท, กรรมการบริหาร ร้อยละ 11.05 จำนวน 60,000 บาท, ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ร้อยละ 24.80 จำนวน 134,603.12 บาท และ สมทบ ร้อยละ 15.92 จำนวน 86,389.36 บาท

- โครงการตามแนวทางพระราชรัฐ "ร้านค้าประชารัฐเพื่อการเกษตรครบวงจร" กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 จำนวน 177,544.23 บาท นำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบฯ ดังนี้ หุ้น(165) ร้อยละ 4.99 จำนวน 8,877.22 บาท, ประกันความเสี่ยง ร้อยละ 11.26 จำนวน 20,000 บาท, สมทบบัญชีประชารัฐ ร้อยละ 6.40 จำนวน 11,367.27 บาท, ผู้ขาย/พนักงาน ร้อยละ 20.28 จำนวน 36,000 บาท, กรรมการบริหาร ร้อยละ 11.26 จำนวน 20,000 บาท และ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ร้อยละ 45.79 จำนวน 81,299.73 บาท

(7) การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งในพื้นที่ และความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม

กองทุนหมู่บ้านดงป่ายูงมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากมีกิจกรรมกลุ่มหลากหลายและได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณและได้รับการพัฒนาให้ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) สำนักพัฒนาชุมชนอำเภอ/จังหวัด (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต. (3) กรมการปกครอง (4) การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด (5) ป่าไม้จังหวัด (6) ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด และ (7) เกษตรอำเภอ/จังหวัด

11.4.4 ผลความสำเร็จ

11.5 กองทุนหมู่บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

11.5.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง หมู่บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- (2) ประธานกองทุน นายสมจิตร ไชยคำภา
- (3) วิสัยทัศน์: การพัฒนา "เงิน" จากการเก็บสะสมเงินออมสู่การบริหารจัดการกองทุนเป็นสถาบันการเงินชุมชน/เป็นสถาบันการเรียนรู้กองทุนหมู่บ้านฯ อยู่เย็นเป็นสุข ที่ยั่งยืน

(4) พันธกิจ

- เป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน
- เป็นศูนย์กลางการช่วยเหลือคนในชุมชน ตั้งแต่เกิดจนตาย
- เป็นศูนย์กลางสร้างมาตรฐานความเป็นธรรม และเข้าถึงสวัสดิการ

11.5.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้านโนนสะอาด ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2544 ตามนโยบายรัฐบาลในขณะนั้น และได้มีการดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามระเบียบกำหนด ต่อมาได้มีการจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านเป็นนิติบุคคล เลขที่ ช ย 10/2550 ภายใต้ พรบ.กองทุนหมู่บ้าน พ.ศ. 2547 และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 ภายหลังจึงได้พัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านบริหารจัดการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบฯ และสถาบันการเรียนรู้กองทุนหมู่บ้าน ของ สทบ.สาขา 5

มีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ ทั้งสิ้น จำนวน 168 คน โดยแยกออกเป็นผู้ชาย 52 คน ผู้หญิง 116 คน จากครัวเรือนทั้งหมด 169 ครัวเรือน จำนวนประชากรในหมู่บ้านทั้งสิ้น 612 คน แยกเป็น ผู้ชาย 288 คน ผู้หญิง 312 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป พนักงานเอกชน และข้าราชการบางส่วน

11.5.3 การดำเนินงาน

(1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนสะอาด มีจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ประธานกองทุน, รองประธานกองทุน, เลขานุการ, เภรัญญิก, ผู้ช่วยเภรัญญิก, ผู้ช่วยเลขานุการ, ประชาสัมพันธ์, นายทะเบียน, ติดตามหนี้, ตรวจสอบ และประเมินผล

(2) กิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านที่เปิดให้บริการ

- ปลอ่ยกู้ให้สมาชิกเงินบัญชี 1 (ทุนรัฐบาล) ให้สมาชิกกู้เงินไม่เกินครัวเรือนละ 75,00 บาท ให้กู้ยืมเฉพาะสมาชิกเท่านั้น กำหนดให้ส่งคืนเงินกู้รายปีไม่เกิน 1 ปี ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อปี
- ปลอ่ยกู้สมาชิกเงินบัญชี 2 (เงินออม/เงินฝากสะสมของสมาชิก) สมาชิกกู้เงินครั้งแรกไม่เกิน 5,000 บาท/ครั้ง ๆ ต่อไปไม่เกินครัวเรือนละ 20,000 บาท และผู้กู้ยืมเงินจะต้องมีเงินออมบัญชีที่ 2 อย่างน้อยร้อยละ 10 และกำหนดให้ส่งสมาชิกคืนเงินกู้เป็นรายเดือนดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน
- ปลอ่ยกู้ให้สมาชิกเงินสถาบันการเงินชุมชน ให้สมาชิกกู้เงินไม่เกินครัวเรือนละ 75,000 บาท ให้กู้ยืมเฉพาะสมาชิกเท่านั้น กำหนดให้ส่งคืนเงินกู้รายปี ไม่เกิน 1 ปี ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อปี

- รับฝากเงินออม/สัจจะ/หุ้นของสมาชิก ในส่วนของบัญชีที่ 2
- รับฝากเงินจากสมาชิกในส่วนของการเงินชุมชน

(3) ผลประกอบการของกองทุนหมู่บ้านโนนสะอาด ได้กำหนดข้อปฏิบัติในระเบียบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจากมติสมาชิก ซึ่งรายได้จากการบริหารจัดการในแต่ละรอบปี จะมีการจัดสรรการคืนสู่ชุมชน และใช้ในการบริการจัดการ จำนวน 7 หมวด ดังนี้

- กำไรสะสม สมทบกองทุน ร้อยละ 5 ของผลกำไร
- กำไรสะสม ประกันความเสี่ยง ร้อยละ 5 ของผลกำไร
- ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 35 ของผลกำไร
- สำนักงาน ร้อยละ 25 ของผลกำไร
- เอกสาร/บัญชี ร้อยละ 5 ของผลกำไร
- สวัสดิการสมาชิก ร้อยละ 35 ของผลกำไร
- สาธารณประโยชน์แก่ชุมชน ร้อยละ 10 ของผลกำไร

(4) ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโนนสะอาด

- กำไรสะสม สมทบกองทุนฯ จำนวน 130,822.29 บาท
- กำไรสะสม ความเสี่ยง จำนวน 290,553 บาท
- ทุนจัดสรร กองทุนฯ จำนวน 2,200,000 บาท
- เงินออม ค่าหุ้น จำนวน 564,700 บาท
- เงินออม สัจจะ จำนวน 2,447,070 บาท
- เงินทุนสถาบันการเงิน จำนวน 2,480,000 บาท

(5) กิจกรรมที่ตอบแทนคืนให้กับสมาชิกและชุมชน

- สวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้กับสมาชิกกองทุน
- สนับสนุนเงินทุนการศึกษาแก่สถานศึกษาในชุมชน
- สนับสนุนปัจจัยดำรงชีพให้กับสมาชิกในช่วงสถานการณ์โควิด
- สนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์และงานประเพณีในหมู่บ้านตามวาระต่าง ๆ
- สนับสนุนสถานที่ใช้ในกิจกรรมประชุมหน่วยงานอื่น ๆ

- สนับสนุนนโยบายของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ โดยศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคน ทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) อำเภอเมืองชัยภูมิ ขอความร่วมมือกองทุนหมู่บ้านดำเนินงานตามนโยบายขจัดความจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2565

11.5.4 ผลความสำเร็จ

11.6 กองทุนหมู่บ้านโนนพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลโสมเยี่ยม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

11.6.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง 213 หมู่ที่ 4 บ้านโนนพัฒนา ตำบลโสมเยี่ยม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี
- (2) ประธานกองทุน นายสุนันท์ จันทรทิพย์

11.6.2 ความเป็นมา

จัดตั้งเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 97 คน มีเงินหุ้นและเงินสัจจะสะสม 4,570 บาท ได้รับเงินจัดสรร 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2544 ปัจจุบันมีสมาชิก 333 คน จากจำนวนประชากรบ้านโนนพัฒนา 736 คน จำนวนครัวเรือน 288 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ ปี 2565)

ฐานะทางเศรษฐกิจของราษฎร อยู่ในระดับปานกลางถึงยากจน บ้านโนนพัฒนามีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และอาศัยน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกมาจะเป็นพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ข้าว และยางพารา

9.6.3 การดำเนินงานกิจการ

- (1) คณะกรรมการทั้งหมด จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ประธานกองทุน, รองประธาน, เภรัญญิก, เลขานุการ และ กรรมการ 8 คน

(2) แผนพัฒนาด้านสวัสดิการ

- (2.1) แผนพัฒนาปีที่ 1 (พ.ศ. 2562) ให้ของชำร่วยกับสมาชิกที่ฝากเงินกับสถาบันปีละ 1 ครั้ง และสนับสนุนผลิตภัณฑ์ในชุมชน

- (2.2) แผนพัฒนาปีที่ 3 (พ.ศ. 2563-2565) การคัดเลือกสมาชิกดีเด่นมอบรางวัลด้านฝากเงินออมประจำ, ประสพผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ และให้ความร่วมมือกับสถาบันการเงิน

(2.3) แผนพัฒนาปีที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

- สมาชิกตลอดบุตร เปิดบัญชีรับขวัญสมาชิกใหม่เป็นจำนวน 500 บาท แต่ต้องฝากสะสมเดือนละ ไม่ต่ำกว่า 30 บาท และต้องฝากสะสมไปจนกว่าครบ 5 ปีถึงจะสามารถถอนได้
- ชาวบ้านที่อายุครบ 60 ปีขึ้นไป (ผู้สูงอายุ) ปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ 3 อย่างขึ้นไปรับ 30 บาท และต้องเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภค 3 อย่างขึ้นไปรับ 30 บาท รวมเป็นเงินครัวเรือนละ 60 บาทต่อเดือน
- สมาชิกเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาลจำนวน 3 คืนขึ้นไป ช่วยค่ารักษาพยาบาลรายละ 500 บาท
- สมาชิกเสียชีวิตช่วยฌาปนกิจรายละ 500 บาท
- จัดสวัสดิการงบประมาณด้านงานประเพณี งานละ 1,000 บาท

(3) การจัดสรรกำไร

สวัสดิการ	จำนวนเงิน (บาท)																			
	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
1. เงินสมทบ	41,813.05	19,814.08	12,727	12,893.74	13,058.79	13,236.47	20,073.98	20,423.19	27,964.44	18,993.27	19,494.78	31,708.15	31,954.76	32,431.90	32,822.04	33,195.36	33,600.22	33,977.49	34,363.59	17,146.98
2. ตอบแทน กรรมการ	36,003.30	19,035.62	19,090.50	19,338	19,588	19,854.70	20,073	20,432	27,963	28,490	29,239	47,533	47,928	48,644	49,228	49,788	50,400	50,965	51,541	51,430
3. พัฒนาและ จัดสวัสดิการ	-	6,345.20	9,545.25	9,669	9,794		20,074	20,432	27,963	28,489	29,239	47,533	47,928	48,644	49,228	49,788	50,400	50,965	51,541	56,573
4. ทุนการศึกษา	6,191.38																			
5. สาธารณประโยชน์	12,001.10	6,345.20	9,545.25	9,669	9,794	9,927.34														3,428
6. ปันผลค่าหุ้น	12,001.10																			
7. ค่าใช้จ่าย	12,001.10	11,911.98	12,727	12,892	13,059.17	13,236.47	6,691	6,807	9,321	9,496	9,746	15,846	15,976	16,214	16,409	16,596	16,800	16,988	17,180	34,287
8. เติลยคีน						9,927.34														
9. ประกันความ เสี่ยง										9,496	9,746	15,846	15,976	16,214	16,409	16,596	16,800	16,988	17,180	8,571
รวม	120,011.03	63,452.08	63,635	64,461	65,293.96	66,182.32	66,911.98	68,076.19	93,211.44	94,965.27	97,464.78	158,466.15	159,762.76	162,147.90	167,096.04	165,963.36	168,000.22	169,883.49	171,805.59	171,435.98

(4) จุดเด่นการให้บริการแก่สมาชิก

(4.1) ด้านการบริหาร

- การให้บริการรับฝาก-ถอนเป็นระบบธนาคาร โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ โดยจัดให้มีบริการจับบัตรคิว เพื่อใช้บริการรับฝาก-ถอนเรียงตามบัตรคิว การปรับสมุดให้แก่สมาชิกเมื่อมีการทำรายการฝาก-ถอน

- การให้สินเชื่อแบบญาติมิตร
- คณะกรรมการมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
- การปันผลค่าหุ้นในอัตราที่สูงถึงร้อยละ 65 บาทต่อปี
- ดอกเบี้ยเงินฝากสูงถึงร้อยละ 5 บาทต่อปี
- การจัดทำบัญชีสม่ำเสมอเป็นปัจจุบัน

(4.2) ด้านสวัสดิการ

- สมาชิกให้ความร่วมมือในการฝากเงินสัจจะสะสม ฝากเงินแบบพิเศษและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันฯ จัดขึ้น

- จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกด้านต่าง ๆ เช่น

* สมาชิกตลอดบุตรมอบบัญชีรับขวัญสมาชิกใหม่รายละ 500 บาท

* สนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่สมาชิก โดยให้ชาวบ้าน (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ปลุกผักสวนครัว กินได้และเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภค

* สมาชิกนอกรักษาตัวที่โรงพยาบาล 3 คืนขึ้นไปช่วยค่ารักษาพยาบาลรายละ 500 บาท

* สมาชิกเสียชีวิตช่วยฌาปนกิจศพรายละ 500 บาท

* ส่งเสริมงานบุญประเพณีงานวัด วัดละ 1,000 บาท

* สนับสนุนให้สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนโนนพัฒนา สมัครงานเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ของอำเภอน้ำโสม

(4.3) ด้านภาคี การเชื่อมโยงหน่วยงานที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือ

- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำโสมเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน อ.น้ำโสม ได้อบรมให้ความรู้การบริหารจัดการทำบัญชี และได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานการประกวดเป็นอย่างดี

- ธนาคารออมสินให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ชุด เพื่อดำเนินการในด้านเอกสาร

- เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน อำเภอน้ำโสม ได้มอบชุดคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ชุด เพื่อให้กองทุนหมู่บ้าน ได้พัฒนา และดำเนินการด้านการทำเอกสารได้เป็นอย่างดี

11.6.4 ผลความสำเร็จ

ตัวอย่างสมาชิกกู้ยืมเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์และสามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา

- นางอรทัย พิทักษ์พงษ์ ทำอาชีพเย็บผ้า รับเย็บผ้าส่งขายต่อ และรับตัดเสื้อผ้าภายในชุมชน ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนด

- นางสาวธิมา มุลทา ทำเป็นกลุ่มอาชีพ ผลิตภัณฑ์ ทำขายตามออเดอร์ที่สั่งโดยเครื่องผลิตรูปสำเร็จรูป จึงทำให้มีรายได้เสริมและสามารถนำไปเป็นกลุ่มอาชีพแก่หมู่บ้านโนนพัฒนาได้
- นายแก้ว ไชยศรีชาติ ทำอาชีพหลักเกษตรกร กรีดยางพารา ทำยางก้อนถ้วยขาย ทำให้มีรายได้หลัก และสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด
- นางลเบียง โนนิน อีพหลักเกษตรกรยังมีอาชีพกรีดยางพารา ปลุกอ้อย ปลุกมันสำปะหลัง และปัจจุบัน กำลังลงทุนปลูกทุเรียนเป็นอาชีพเสริมในอนาคต
- นางคำพัน บุญเลิศ เป็นหนึ่งในสมาชิกที่ได้กู้เงินกับกองทุนหมู่บ้านโนนพัฒนา ไปประกอบการลงทุน ค้าขายเปิดร้านขายของชำ และขายกับข้าว ทำให้เกิดรายได้
- นางเรียบ กองทอง ทำอาชีพทำไร่-ทำนา อาชีพเสริม คือ เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และขายและได้เปลี่ยนเป็นเลี้ยงหมูไว้เพื่อรับประทานพละขายให้คนในชุมชน
- นายขุน ขุนทอง ทำอาชีพเกษตรกร มีอาชีพเสริมเลี้ยงกบไว้เพื่อบริโภค และเลี้ยงหมูไว้เพื่อรับประทาน และขาย เป็นสมาชิกที่กู้เงินแล้วสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

11.7 กองทุนหมู่บ้านโนนสุวรรณพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลโนนตาเถร อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

11.7.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง บ้านโนนสุวรรณพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลโนนตาเถร อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
- (2) ประธานกองทุนหมู่บ้านโนนสุวรรณพัฒนา นายตะวัน เหลาเจริญ

11.7.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้านโนนสุวรรณพัฒนา เริ่มก่อตั้งเมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2544 มีสมาชิก 50 คน กับ 1 กลุ่ม ได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากรัฐบาล เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 1,000,000 บาท และได้รับเงินเพิ่มทุนระยะที่ 2 จำนวน 200,000 บาท เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ได้รับเงินเพิ่มทุนระยะที่ 3 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ปัจจุบันมีสมาชิก 86 คน กับ 1 กลุ่ม มีเงินทุนบัญชีที่ 1 จำนวน 2,443,669.09 บาท มีเงินฝากออมบัญชี 2 ซึ่งเป็นเงินฝากสัจจะรายเดือนและเงินหุ้นจำนวน 278,216.88 บาท

11.7.3 การดำเนินงาน

- (1) การสะสมเงินออม

มีการฝากออมเงินสัจจะสะสมรายเดือน เดือนละ 20-100 บาท ทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน และได้นำเงินฝากไว้ที่ธนาคาร ธกส. สาขาอำเภอโนนแดง ปัจจุบันได้มีเงินสัจจะสะสมทั้งสิ้น 278,216.88 บาท ทั้งนี้ไม่ได้มีการนำเงินสัจจะสะสมออกมาปล่อยกู้ให้แก่สมาชิก

- (2) การพิจารณาอนุมัติเงินกู้

มีการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกประเภทสามัญอย่างเดียว อนุมัติเงินกู้เป็นรายคน วงเงินกู้สูงสุด 75,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาท ต่อปี การอนุมัติเงินกู้คณะกรรมการประชุมอนุมัติ ได้รายละเอียดไม่เกิน 30,000

บาท ถ้าวายได้ไม่เกิน 30,000 บาท ขอมติในที่ประชุมจากสมาชิก ไม่เกินซึ่งอนุมัติได้ไม่เกินรายละ 75,000 บาท สมาชิกค่าประกัน 3 คน (จับกลุ่มรับผิดชอบหนึ่งร่วมกลุ่มละ 4 คน)

(3) ด้านการชำระคืนเงินกู้

ได้ปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกตั้งแต่ปี 2544 ถึงปัจจุบัน จำนวน 18 ครั้ง เมื่อครบสัญญาคณะกรรมการจะแจ้งเตือนสมาชิกให้ทราบล่วงหน้า 1 เดือน ซึ่งสมาชิกทุกรายจะส่งชำระครบทุกปีทำให้กองทุนฯ ไม่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ

(4) ด้านการบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนสุวรรณพัฒนาได้มาจากการเลือกตั้งโดยผ่านการประชาคมประชุมสมาชิกเสนอชื่อผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นคณะกรรมการจำนวน 11 คน สัดส่วนชาย หญิง ไกล่เคียงกัน โดยเริ่มจากปี 2544 ได้คัดเลือก จำนวน 11 คน เมื่อครบ 1 ปี ให้คณะกรรมการจับฉลากออกหนึ่งแล้วให้สมาชิกเลือกคณะกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง คณะกรรมการที่เหลือจะร่วบวาระเมื่อครบ 2 ปี และต่อไปก็จะครบวาระทุกปี ปีละกึ่งหนึ่ง คณะกรรมการมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถ จำนวน 11 คน

11.7.4 ผลความสำเร็จ

- (1) ปี 2546 ได้รับคัดเลือกให้เป็นกองทุนหมู่บ้านดีเด่นระดับอำเภอ
- (2) ปี 2553 ได้รับคัดเลือกให้เป็นกองทุนหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการดี ระดับอำเภอ
- (3) ปี 2554 ได้รับรางวัลเกียรติยศดีเด่น ระดับตำบล ในการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก
- (4) ปี 2556 ได้รับเกียรติบัตรจากการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)
- (5) ปี 2557 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับอำเภอในการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก
- (6) ปี 2557 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ระดับจากการประกวดตามโครงการประกวดผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่มีผลงานโดดเด่น (บ้านฉัน มีดี)
- (7) ปี 2557 ได้รับคัดเลือกให้เป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดีเด่นระดับตำบล อำเภอโนนแดง
- (8) ปี 2558 ได้รับคัดเลือกให้เป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดีเด่นระดับตำบล อำเภอโนนแดง
- (9) ปี 2559 ได้รับคัดเลือกให้เป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดีเด่นระดับอำเภอ
- (10) ปี 2559 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับอำเภอ โครงการคัดเลือกหมู่บ้านดีเด่น “บ้านสวย เมืองสุข”

11.8 กองทุนหมู่บ้านทองสวัสดิ์ หมู่ที่ 9 ตำบลหนองอัม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

11.8.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง บ้านทองสวัสดิ์ หมู่ที่ 9 ตำบลหนองอัม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(2) ประธานกองทุนหมู่บ้านทองสวัสดิ์ นายวาสนา วันทา

11.8.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้าน บ้านทองสวัสดิ์ หมู่ที่ 9 ตำบลหนองอัม เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 เดือนมิถุนายน 2544 ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านจำนวน 1,000,000 บาท และได้รับการจัดสรรเพิ่มทุนฯ ระยะที่ 1 จำนวน 100,000 บาท, เพิ่มทุนฯ ระยะที่ 2 จำนวน 200,000 บาท และเพิ่มทุนฯ ระยะที่ 3 จำนวน 1,000,000 บาท รวมทั้งสิ้นเงินทุนรัฐบาลที่จัดสรร (บัญชีที่ 1) จำนวน 2,300,000 บาท

11.8.3 การดำเนินงาน

(1) ปัจจุบันเปิดเป็นสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบทองสวัสดิ์สโร่วมใจ เริ่มจัดตั้งเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2551 มีทุนดำเนินการ จำนวนเงิน 3,624,068 บาท โดยการบูรณาการของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านบริหารงานร่วมกัน ประกอบด้วย เงินหุ้นสัจจะสะสม, กองทุนหมู่บ้าน, เงินกู้ ธกส., กลุ่มแก้ไขความยากจน (กขคจ), กลุ่มสงเคราะห์หมู่บ้าน, กลุ่มเลี้ยงโค, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กลุ่มโรงสีชุมชน, ร้านค้าประชารัฐ, กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา, กองทุนแม่ของแผ่นดิน

(2) มีกิจกรรมกู้ยืมเงิน ออมทรัพย์ของสมาชิก

(3) คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านเพื่อส่งเสริมสร้างนิสัยในการอดออม เสียสละเอื้ออาทรต่อกันในสังคมของชุมชนและนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4) คณะกรรมการประชุมชี้แจงให้สมาชิกทราบเป็นประจำทุกเดือน

(5) ปัจจุบันมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 13 คน

11.8.4 ผลความสำเร็จ

(1) ผ่านการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับอำเภอประจำปี 2553

(2) ชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านพอเพียงสู่ตำบลพอเพียงระดับอำเภอประจำปี 2553

(3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี 2554

(4) รองชนะเลิศการประกวดวิสาหกิจชุมชน ประจำปีจังหวัดปี 2563

11.9 กองทุนหมู่บ้านบ้านวังไทร หมู่ที่ 11 ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

11.9.1 ข้อมูลทั่วไป

(1) ที่ตั้ง บ้านวังไทร หมู่ที่ 11 ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

(2) ประธานกองทุนหมู่บ้านบ้านวังไทร ส.ต.ท.อาคม สมนึก

11.9.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้านบ้านวังไทร ก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2544 โดยกรรมการ 13 คน มี ส.ต.ท.อาคม สมนึก เป็นประธาน ใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มเกษตรกรเงินทุนหมุนเวียนบ้านวังไทร” เป็นกลุ่มย่อย ๆ ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ 3 ตำบลเขาโร ทำเรื่องขอกู้เงินโครงการเศรษฐกิจชุมชนจาก อบต.เขาโร จำนวน 30,000 บาท โดยมีการทำสัญญาส่งคืนหมดภายในระยะเวลา 3 ปี มาเป็นทุนดำเนินงานให้สมาชิกกู้ยืมหมุนเวียนนำไปลงทุนหรือ

ลดหนี้ในระบบ โดยกรรมการทุกคนตั้งปณิธานมีมติไว้ว่าจะไม่ขอรับประโยชน์ใด ๆ ในช่วง 3 ปีแรกของการตั้งกลุ่มเพื่อกลุ่มจะได้เติบโตและมีรายได้มาเป็นทุนคืนเงินโครงการไป โดยกำหนดเปิดทำการทุกวันที 10 ของทุก ๆ เดือน

เปิดทำการครั้งแรกเมื่อ 10 พฤษภาคม 2544 ที่ศาลาพัฒนาชนบทข้างคลองท่าหลวง (ปัจจุบันคือโรงทำปุ๋ยหมักของหมู่บ้าน) ปรากฏว่าสมาชิกมาขอกู้เงินจำนวนมากไม่พอกับให้สมาชิกกู้ คณะกรรมการจึงมีความคิดว่าจะฝึกการเก็บออมเงินของสมาชิกด้วย เพื่อให้รู้จักการใช้จ่ายและการเก็บออม วันที่ 10 เดือนต่อมาจึงเปิดรับฝาก-ถอน เป็นครั้งแรกตั้งแต่นั้นมา และในปีเดียวกันนี้ ส.ต.ท.อาคม สมนึก ได้รับเรื่องหลักเกณฑ์การแบ่งแยกหมู่บ้านจากทางอำเภอได้ทำเรื่องเสนอขึ้นไปตามลำดับ ขั้นตอนต่อมาได้มีคำสั่งจากทางราชการให้แบ่งแยกหมู่บ้านจาก หมู่ 3 ตำบลเขาโร ออกจัดตั้งเป็น หมู่ 11 บ้านวังไทร และนายสมภาส เกตุแก้ว กรรมการของกลุ่มได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2545 กลุ่มเกษตรกรเงินทุนหมุนเวียนบ้านวังไทรจึงกลายเป็นกลุ่มของหมู่บ้านไป

เมื่อดำเนินการครบ 3 ปี ใน พ.ศ. 2547 ทางกลุ่มได้คืนเงินกู้ยืมได้ทั้งหมด มีสมาชิกจำนวน 403 คน มีเงินฝาก 1,139,627 บาท มีรายได้ 103,138 บาท มีกำไรสุทธิรวม 3 ปี 55,228 บาท ได้มาเป็นทุนดำเนินการต่อจากเงินกู้ยืมโครงการเศรษฐกิจชุมชนที่คืนไปหมดแล้ว สมาชิกต่างหมู่บ้านเห็นกลุ่มมีความเข้มแข็ง จึงขอสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทางคณะกรรมการจึงเปิดรับ หมู่ 2, 3, 4 ตำบลเขาโร หมู่ 4 ตำบลที่วัง เข้าเป็นสมาชิก

ปี 2548 ได้รับงบประมาณเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 1 ล้านบาท กลุ่มได้ย้ายมาใช้อาคารอเนกประสงค์หลังใหม่ของหมู่บ้านเป็นที่ทำการ เพิ่มวันเปิดทำการเป็น 3 วัน ทุกวันที่ 10-12 ของทุกเดือน เพราะสมาชิกเพิ่มมากขึ้น และรับสมาชิกจาก หมู่ 5, 10 ตำบลกะปาง เข้าเป็นสมาชิก รวมมี 7 หมู่บ้าน ในปีนี้กลุ่มได้นำรายได้ไปพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ซ่อมกระเบื้องปูพื้นอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน, สมทบสร้างศูนย์สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, จัดทำป้ายชื่อหมู่บ้านพร้อมทั้งชื่อโอ่งขนาด 1,800 ลิตร ให้ครบทุกหลังคาเรือนของหมู่บ้าน จัดงานประเพณีลอยกระทง นำรายได้เข้าบัญชีหมู่บ้านเพื่อพัฒนาหมู่บ้านต่อไป ทำให้หมู่บ้านและตำบลใกล้เคียงเห็นความสำคัญ มีบทบาทของกลุ่มนี้ได้ดี จึงสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกมากขึ้นเรื่อย ๆ

ในขณะเดียวกันธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาทุ่งสง ได้สนับสนุนและฝึกอบรมการบริหารจัดการ กลุ่มการเงินขนาด,เก เพื่อพัฒนาสู่สถาบันการเงินชุมชนขึ้น ก่อให้เกิดแนวคิดการบริหารจัดการที่สองคล้อย เหมาะสมในการสนองต่อความต้องการของชุมชน ให้คำปรึกษารวมถึงการอบรมความรู้ในการจัดการ การศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการด้านการเงิน การบัญชีที่ทันสมัย ทำให้คณะกรรมการมีความรู้ ความเข้าใจ ในระบบสถาบันการเงินยิ่งขึ้น คณะกรรมการจึงจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมระบบโปรแกรมบัญชี จำนวน 2 ชุด เครื่องตอกสมุด 1 เครื่อง และ ชกส. ร่วมกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 8 นครศรีธรรมราช ได้อนุเคราะห์จัดฝึกอบรมบุคลากรของสถาบันให้มีความรู้ในการบันทึกรายการทางบัญชี ตามระบบโปรแกรมจนสามารถดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

สิ้นปี 2549 กลุ่มมีสมาชิก 857 คน และในปีนี้ ทางกองทุนหมู่บ้านวังไทร (กทบ.) ได้ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ในคำขอจดทะเบียนได้ระบุในแผนการดำเนินการขอจดทะเบียนว่า “กองทุนหมู่บ้าน

วังไทร เมื่อได้รับการจดทะเบียนแล้วจะรวมกับกลุ่มเกษตรเงินทุนหมุนเวียนบ้านวังไทร” ยกฐานะเป็นสถาบันการเงิน และได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2550 ทะเบียนเลขที่ 0101 กลุ่มเกษตรเงินทุนหมุนเวียนบ้านวังไทร จึงรวม กทบ. ยกฐานะเป็นสถาบันการเงินชุมชนบ้านวังไทร ตั้งแต่นั้นมาได้เปิดรับบุคคลทั่วไปเข้ามาเป็นสมาชิกในปีนี้ ทางกรรมการกลุ่มได้เข้ารับการอบรมด้านต่าง ๆ จากหลายหน่วยงาน เช่น พัฒนาการอำเภอทุ่งสง, สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.), สำนักงานอัยการจังหวัดทุ่งสง, สถานีตำรวจภูธรตำบลกะปาง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาทุ่งสง ได้เข้ามาช่วยดูแลให้ความรู้ และคำปรึกษา พาไปศึกษาดูงานหลายพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ทางคณะกรรมการเห็นว่าสมาชิกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ สถานที่ปัจจุบันคับแคบ ทั้งไม่ค่อยปลอดภัยเท่าที่ควร จึงมีความคิดจะสร้างอาคารเป็นของสถาบันการเงินอย่างมั่นคงถาวร และเปิดให้บริการทุกวัน จึงนำเข้าที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2549 และได้เสนอให้สมาชิกฟัง ปรากฏว่าได้มีนายท่วง แก้วสีดวง บริจาคที่ดินใช้สร้างอาคาร นายวสันต์ หอมเกตุ นายสัมพันธ์ เพียรดี บริจาคที่ดินใช้ถมปรับพื้นที่ส่วนเงินค่าสร้างอาคารล้านกว่าบาทนั้น หากขอหน่วยงานอื่น ๆ คงได้ยาก เพราะจำนวนมาก สมาชิกจึงมีมติให้ช่วยกันนำเงินมาลงทุนสร้างอาคารให้แล้วเสร็จ

ปี 2550 ยกฐานะเป็นสถาบันการเงินชุมชนบ้านวังไทร ได้ทำการก่อสร้างอาคารขนาด 8*14 จำนวน 1 หลัง สร้างอาคารเสร็จพร้อมติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ งบประมาณ 1,410,644 บาท ได้เปิดทำการในวันศุกร์ที่ 14 ธันวาคม 2550 เวลา 10.59 น. โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช(ว่าที่ร้อยตรีจิตต์วัฒน์ เชาวลิตร) เป็นประธานในพิธีเปิด และได้เปิดทำการทุกวันราชการตั้งแต่นั้นมา หลังจากนั้นมาได้มี กลุ่ม กองทุน นักเรียน นักศึกษา หน่วยงาน ส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามาศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดมา ได้รับการคัดเลือกเป็นสถาบันการเงินชุมชนนำร่องดีเด่นของจังหวัด ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเกรด A ของอำเภอทุ่งสง ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านชุมชนต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจาก ธกส. ทุ่งสง ทั้งยังได้รับโล่จากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหมู่บ้านชุมชนอินทรียี่สิบต้นแบบของจังหวัด และทางคณะกรรมการได้ไปเป็นวิทยากรทั้งศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกองทุนต่าง ๆ ทั่วประเทศตามที่ทาง ธกส. จัดอบรมประชุมสัมมนา ได้นำมาพัฒนาสถาบันฯ อย่างต่อเนื่องได้ประสานกับบริษัท TOT เดินสายเคเบิลใยแก้วมายังสถาบันฯ และวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ (เอสเทค) เข้ามาจัดทำเว็บไซต์ เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ปี 2555 ที่ประชุมใหญ่เห็นว่าสถานที่เดิมคับแคบ สมาชิกเพิ่มขึ้นทุกวัน ผู้มาศึกษาดูงานมากขึ้น การให้บริการแก่สมาชิกยังไม่ครบเหมือนธนาคารทั่วไป ทางคณะกรรมการได้ตั้งงบประมาณซื้อที่ดิน การก่อสร้างอาคารสะสมไว้

ปี 2556 ทางสถาบันฯ ได้ซื้อที่ดิน 1 ไร่ ราคา 500,000 บาท ค่าถมปรับพื้นที่ 200,000 บาท อบต.เขาโร สนับสนุนดินใช้วางรูปแบบแปลนการก่อสร้าง

ปี 2557 ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคาร เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ประกอบด้วย อาคารสถาบันฯ 1 หลัง พร้อมตกแต่งราคา 4,912,687 บาท อาคารจำหน่ายสินค้า 1 หลัง ราคา 836,781 บาท รั้วรอบอาคาร ราคา 971,055 บาท แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2557 รวมราคาทั้งหมด 6,720,523 บาท ได้เปิดอาคารสถาบันฯ หลังใหม่ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557 เวลา 10.59 น. โดยมีนางลักษณ์ วจนานวัช ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์การเกษตร นายอนันต์ ขลิบทอง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นายอภิรักษ์ ซื่อธานวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธานร่วมพิธีเปิด

ปี 2559-ปัจจุบัน ได้ดำเนินการโครงการประชารัฐ โดยการก่อสร้างโรงงานยางอัดแท่ง STR 5L และแปรรูปผลิตภัณฑ์ บนพื้นที่ 35 ไร่ ของกองทุนหมู่บ้านบ้านวังไทร และสมาชิกร่วมกันลงทุน จำนวน 150 ล้านบาท (อยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง) ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ ช่วยในการสร้างงาน สร้างอาชีพ ยกระดับราคาพืชผลทางการเกษตร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564 มีสมาชิก 8,553 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 418,743,309.40 บาท

11.9.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) มีคณะกรรมการกองทุนฯ จำนวน 15 คน, ที่ปรึกษา 8 คน และทนายความ 1 คน

(2) กิจกรรมกองทุนหมู่บ้านที่เปิดให้บริการ ได้แก่ การให้เงินกู้, โรงงานยางอัดแท่ง STR SL และแปรรูป, Banking Agent, ร้านค้าประชารัฐ และเครื่อง EDC, เคาร์เตอร์เซอวิส, กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช), รถบัส, พัฒนาสหกรณ์, การมอบทุนการศึกษา, การมอบของรางวัล, อาคารพาณิชย์, บริการรับฝาก-ถอน, โรงผลิตน้ำดื่ม,ร้านอาหารเครื่องดื่ม, หอประชุม และ สถาบันการเรียนรู้/ศูนย์การเรียนรู้

(3) การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งในพื้นที่ และความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม

- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งกับกองทุนหมู่บ้าน
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สนับสนุนการพัฒนากองทุนหมู่บ้านสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน

- กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ทำ MOU กับกองทุนฯ สนับสนุนโปรแกรมด้านบัญชี
- ที่ว่าการอำเภอทุ่งสง ส่งเสริม สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและกองทุนฯ
- พัฒนาชุมชนอำเภอทุ่งสง ส่งเสริมกระบวนการพัฒนากองทุนหมู่บ้านอย่างยั่งยืน
- สถานีตำรวจภูธรกะปอง อบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย
- วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ (เอสเทค) สนับสนุนการจัดระบบประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ และทำ MOU

ความร่วมมือทางวิชาการ

- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร ส่งเสริมการสร้างกลุ่มอาชีพ โดยใช้กองทุนบ้านวังไทรเป็นศูนย์กลาง

ทางการเงิน

- มทร.ศรีวิชัย การทำแผนธุรกิจ การฝึกอบรมพนักงาน และทำ MOU
- กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ทำ MOU กับกองทุนฯ ส่งเสริมกระบวนการอบรม
- กระทรวงการคลังและหน่วยงานในสังกัด 13 หน่วยงาน อบรมให้ความรู้ กระบวนการทางภาษีและการดำเนินการส่งออกทางการค้า

- อุตสาหกรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนการขออนุญาตดำเนินกิจการโรงงานด้านต่าง ๆ ของกองทุนฯ

- มหาวิทยาลัยทักษิณ ส่งเสริมกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา (ยางรัดของ)

- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สนับสนุนโปรแกรมและคอมพิวเตอร์ ในกระบวนการผลิตยางอัดแท่ง และการขอสนับสนุนงบประมาณ

- ธนาคารแห่งประเทศไทย (สำนักงานภาคใต้) ฝึกอบรมความรู้ด้านการตรวจธนบัตรปลอม

11.9.4 ผลความสำเร็จ

- (1) ได้รับคัดเลือกเป็นสถาบันการเงินชุมชนนำร่องดีเด่นของจังหวัด
- (2) ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเกรด A ของอำเภอทุ่งสง
- (3) ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านชุมชนต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จาก ชกส.ทุ่งสง
- (4) ได้รับโล่จากผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นหมู่บ้านชุมชนอินทรีย์ต้นแบบของจังหวัด

11.10 กองทุนหมู่บ้านบ้านโคตร หมู่ที่ 8 ตำบลตำนาน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

11.10.1 ข้อมูลทั่วไป

- (1) ที่ตั้ง บ้านโคตร บ้านเลขที่ 267 หมู่ที่ 8 ตำบลตำนาน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
- (2) ประธานกองทุนหมู่บ้านทองสวัสดิ์ นายโชติ แสงคง

11.10.2 ความเป็นมา

กองทุนหมู่บ้านบ้านโคตร ได้จัดตั้งตามนโยบายรัฐบาลเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2544 เป็นวันประชาคมหมู่บ้านคัดเลือกคณะกรรมการ จำนวน 15 คน โดยมี นายเจริญ สงแสง ได้เป็นประธานกรรมการ และเปิดรับสมาชิกในวันนั้น จำนวน 97 คน รับโอนเงิน จากรัฐบาล 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544

วันที่ 20 มิถุนายน 2545 กรรมการจับสลากออก 8 คน และได้รับเลือกกลับมา 7 คน ได้คนใหม่ 1 คน โดยมี นายลบ ไข่วัญ เป็นประธานคณะกรรมการ

วันที่ 19 มิถุนายน 2546 กรรมการครบวาระ 7 คน เหลือ 8 คน คัดเลือกใหม่ 1 คน รวมกรรมการ 9 คน ได้เพิ่มทุนระยะที่ 1 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อ 15 กรกฎาคม 2546

วันที่ 14 สิงหาคม 2547 กรรมการครบวาระ 8 คน เหลือ 1 คน คัดเลือกใหม่ 10 คน รวมกรรมการ 11 คน โดยมี นายโชติ แสงคง เป็นประธานคณะกรรมการ

วันที่ 15 สิงหาคม 2548 กรรมการครบวาระ 1 คน จับสลากออก 5 คน คัดเลือกใหม่ 6 คน รวม 11 คน ปี 2549 ดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ

จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2550 เลขที่ 028

ก่อสร้างสำนักงานบนที่ดินสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2550 แล้วเสร็จ และเปิดใช้ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2550

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รับรองเป็น องค์การสวัสดิการชุมชน เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2553 เลขที่ 810/2553

กองทุนได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 2 จำนวน 200,000 บาท เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2553

กองทุนได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 3 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2555

กองทุนหมู่บ้านบ้านโคระ ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลทั้งสิ้น จำนวน 2,300,000 บาท

11.10.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) มีกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ประธาน, รองประธาน, เภรัญญิก, ผู้ช่วย เภรัญญิก, เลขานุการ, ผู้ช่วยเลขานุการ, รวยทะเปียน, ประชาสัมพันธ์ 3 คน, ปฏิคม 2 คน และ กรรมการ 2 คน

(2) เปิดทำการวันอาทิตย์แรก และวันอาทิตย์ที่สาม ของทุกเดือน เวลา 09.00-15.30 น.

(3) คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รับรองเป็น องค์การสวัสดิการชุมชน ตามความในมาตรา 40/1 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2553 ทะเบียนเลขที่ 810/2553

(4) จัดสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชน เกิด ป่วย ตาย การศึกษา ประสพภัยธรรมชาติ กิจกรรมประเพณีต่าง ๆ และสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ในชุมชน

(5) ให้บริการสมาชิกโดยการโอนเงินเข้าบัญชีสถาบันการเงินชุมชนกองทุนหมู่บ้านทุกประเภทเงิน

(6) การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งในพื้นที่และความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาชน

- เข้าร่วมโครงการกับอมสินภาค 17 นครศรีธรรมราช

- เป็นกองทุนที่แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับกองทุนอื่น ๆ

- มีกองทุนอื่นเข้ามาศึกษาดูงาน

11.10.4 ผลความสำเร็จ

บทที่ 12

กลุ่มสหกรณ์การเกษตร

12.1 สหกรณ์การเกษตรทำวังผา จำกัด จังหวัดน่าน

12.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 416 หมู่ 7 ถนนน่าน-ทุ่งช้าง ตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน 55140 โทรศัพท์ 054799060

12.1.2 ความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 416 หมู่ที่ 7 ถนนน่าน-ทุ่งช้าง ตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัดน่าน 41 กิโลเมตรไปทางทิศเหนือ

สหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เป็นประเภทสหกรณ์ “การธณกิจ” เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 เลขหมายทะเบียน กสก. 8/2516 มีสมาชิกแรกตั้ง 9 กลุ่ม จำนวน 242 คน มีทุนดำเนินงานครั้งแรก 12,100 บาท ต่อมาเมื่อทางราชการได้จัดประเภทสหกรณ์ใหม่ตามกฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สหกรณ์การเกษตร” เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2516

วิสัยทัศน์ “เป็นผู้นำทางด้านธุรกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตสมาชิกพร้อมชุมชน เน้นบุคลากรก้าวหน้า เทคโนโลยีและมีความเป็นเลิศด้านผู้นำสหกรณ์”

พันธกิจ พัฒนาด้านธุรกิจ เน้นการตลาดนำการผลิต, พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน, พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ และพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่สมาชิก การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้า ปัจจัยการผลิตหรือสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายให้กับสมาชิก การส่งเสริมและให้บริการแก่สมาชิก การรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อจัดการขาย การแปรรูปผลผลิตออกจำหน่ายและการให้สวัสดิการ และการสงเคราะห์แก่สมาชิก และกระทำการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ คำสั่งตามที่สหกรณ์กำหนดไว้ในข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์

12.1.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) นโยบายของสหกรณ์

- ขยายการรับสมาชิกใหม่ ทั้งสามัญและสมทบในอำเภอท่าวังผา และทุกอำเภอในจังหวัดน่าน
- ส่งเสริมการระดมทุน โดยการระดมหุ้น และเงินออมจากสมาชิก
- ลดดอกเบี้ยเงินกู้ เพิ่มวงเงินกู้ให้กับสมาชิก
- ส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพให้กับสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำแบบครบวงจร เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและชุมชน
- ขยายธุรกิจบริการ การตลาด และแปรรูปผลิตผล เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต

- ส่งเสริมอาชีพในหมู่สมาชิก และพัฒนาอาชีพเสริม โดยจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และกลุ่มสตรีสหกรณ์
- ให้การช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิก คู่สมรส และชุมชน
- นำระบบการบริหารงานยุคใหม่เข้ามาใช้ในองค์กร และการติดตามประเมินผลการบริหารธุรกิจ ทำแบบครบวงจร มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามแนวทาง Coso Enterprise Risk Management (COSO ERM)

(2) สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 15 คน ซึ่งเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่-สามัญประจำปี

- ฝ่ายจัดการ เป็นผู้รับนโยบายของฝ่ายบริหารสหกรณ์ฯ มาปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้กำกับดูแล มีเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ปัจจุบันมีอยู่ จำนวน 41 คน

- ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ฯ ได้เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ จำนวน 2 คน

- ที่ปรึกษาสหกรณ์ ทางสหกรณ์ฯ ได้เรียนเชิญบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คอยให้คำแนะนำในการดำเนินงานทั่วไปของสหกรณ์ ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในกิจการทั้งปวง ให้การดำเนินงานของสหกรณ์บรรลุเป้าหมาย

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีข้าราชการจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน และสำนักงานสหกรณ์อำเภอท่าวังผา เป็นผู้ให้คำแนะนำส่งเสริมด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์

(3) สมาชิกและกลุ่มสมาชิก มีสมาชิกทั้งสิ้น 6,321 คน แยกเป็นสมาชิกสามัญ 4,215 คน และสมาชิกสมทบ 2,106 คน อยู่ทุกอำเภอในจังหวัดน่าน สมาชิกสามัญแบ่งออกเป็น 39 กลุ่ม สังกัด 59 หมู่บ้าน ในท้องที่ 9 ตำบล

(4) การดำเนินธุรกิจ สหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด มีภารกิจหลักที่ให้บริการแก่สมาชิกสามัญ และสมาชิก-สมทบ (ผู้สมัครใช้บริการ) แบ่งออกเป็น 6 ธุรกิจ กับ 1 แผนก ดังนี้

- ธุรกิจสินเชื่อ สหกรณ์ฯ ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อนำไปลงทุนด้านการเกษตรตามวัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ และภายใต้ระเบียบว่าด้วยเงินกู้ฯ ของสหกรณ์อยู่ 6 ประเภท คือ

- *เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น กำหนดชำระคืนเสร็จภายในระยะเวลา 12 เดือน

- *เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก กำหนดชำระคืนเสร็จภายในฤดูการผลิต

- *เงินกู้ระยะปานกลาง กำหนดชำระคืนเสร็จภายในระยะเวลา 3 ปี

- *เงินกู้ระยะปานกลางพิเศษ กำหนดชำระคืนเสร็จภายในระยะเวลา 5 ปี

- *เงินกู้โครงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ฯ กำหนดชำระคืนเสร็จภายในระยะเวลา 10 ปี

- *เงินกู้ระยะยาว กำหนดชำระคืนเสร็จภายในระยะเวลา 15 ปี

- การรับฝากเงิน สหกรณ์ฯรับฝากเงินจากสมาชิก โดยเปิดบริการรับฝาก-ถอน ให้แก่สมาชิก ตั้งแต่เวลา 08.30-15.00 น. ทุกวันทำการ สหกรณ์ฯให้ดอกเบี้ยเงินฝากแก่สมาชิกสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

ปัจจุบันสหกรณ์บริการรับฝากเงินจากสมาชิกอยู่ 3 ประเภท คือ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ และเงินฝากสัจจะออมทรัพย์

- ธุรกิจการซื้อ สหกรณ์จัดหาสินค้าตามความต้องการมาจำหน่ายให้กับสมาชิก ได้แก่ วัสดุการเกษตร เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช วัสดุก่อสร้าง ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันไว้คอยบริการที่ร้านค้าศูนย์กลางของสหกรณ์ และร้านค้าสาขาตามกลุ่มหมู่บ้าน จำนวน 7 สาขา เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 08.30-16.30 น. วันจันทร์-วันเสาร์ โดยทางสหกรณ์มีรถบริการจัดส่งสินค้าให้ฟรี ปัจจุบันทางสหกรณ์ฯ ได้ปรับปรุงร้านค้าเข้าสู่ร้านค้า Q-Shop

- ธุรกิจสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สหกรณ์ฯ เริ่มเปิดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2537 เป็นสถานีบริการขนาด 4 ตู้ (8 มือจ่าย) โดยจำหน่ายน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B3, แก๊สโซฮอล์ 91, แก๊สโซฮอล์ 95 และน้ำมันเครื่องทุกชนิดในราคาที่ยุติธรรม เริ่มเปิดสถานีบริการตั้งแต่วันที่ 06.00-20.00 น. ทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ และเปิดสถานีบริการน้ำมันระดับตำบล ที่สาขาบ้านดอนตัน เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2555 เป็นสถานีขนาดกลาง ขนาด 2 ตู้ (4 มือจ่าย) เพื่อเป็นการขยายการให้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป และยังมีปั๊มหลอดซึ่งอยู่ตามสาขาหมู่บ้านของสมาชิก จำนวน 27 สาขา

(5) ธุรกิจการขาย สหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อจัดการขาย เพื่อให้ได้ราคาที่เป็นธรรม ป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ซึ่งทุกปีทางสหกรณ์จะรวบรวมผลผลิตทั้งพืชไร่ และพืชสวนตามแผนงาน ตามฤดูกาล หรือโครงการที่ทางสหกรณ์ส่งเสริมแบบครบวงจร ซึ่งผลผลิตหลักของอำเภอท่าวังผา ได้แก่ ผักกาดเขียวปลีปาล์มน้ำมัน ลำไย มะม่วง และข้าวเปลือก

(6) ธุรกิจแปรรูป-โรงงาน สหกรณ์ฯ ได้ก่อสร้างโรงดองแปรรูปผลผลิตการเกษตรโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนเงินทุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ (เงินกู้ยืม) และจากสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เงินอุดหนุนให้เปล่า) ในการก่อสร้างโรงดองพืชผลการเกษตรขนาดกว้าง 3 เมตร ยาว 3 เมตร และลึก 3 เมตร จำนวน 60 บ่อดอง สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรเพื่อแปรรูปออกจำหน่าย คือ ผักกาดเขียวปลี และอื่น ๆ ตามที่โรงงาน หรือตลาดต้องการ ได้ครั้งละ 1,500,000 กิโลกรัม ซึ่งในรอบปีบัญชีที่ผ่านมาทางสหกรณ์ ได้ทำการดองแปรรูปผลผลิตผลการเกษตร คือ ผักกาดเขียวปลีที่รวบรวมจากสมาชิกสหกรณ์ โดยดองแปรรูปเป็นผักแช่เขียวและผักดองสุก เพื่อส่งต่อไปให้กับบริษัทเอกชนออกจำหน่ายต่อคือบริษัท สันติภาพฮั่วเฟ่ง จำกัด (ตรานกพิราบ)

นอกจากนี้ทางสหกรณ์ยังมีโรงอบลดความชื้นเมล็ดพันธุ์ สามารถรองรับข้าว และข้าวโพดได้ครั้งละ 8 ตัน หรือวันละ 30 ตัน โรงผสมอาหารสัตว์ ผสมครั้งละ 1 ตัน โรงงานผลิตปุ๋ยหมัก ขนาด 2 ตัน 1 โรง และโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ งบประมาณ CEO ขนาดกลาง จำนวน 1 โรง ผลิตปุ๋ยอินทรีย์บับเม็ดผสมมูลค่างควาออกจำหน่าย

(7) แผนกสวัสดิการสังคม ทางสหกรณ์ฯ ได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคม ไว้ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิก และคู่สมรส แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์และคู่สมรส เวลาประสบภัยธรรมชาติ กรณีเจ็บป่วยสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลกับสหกรณ์ได้ตามสิทธิ/ตามระดับชั้นของสมาชิก ปีละไม่เกิน 4,000 บาท/คน เวลาประสบภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ และลมพายุพัด ทางสหกรณ์จะมีเงินกองทุนไว้คอยช่วยเหลือสนับสนุน และเมื่อสมาชิกถึงแก่ชีวิต

ปัจจุบันทางสหกรณ์ฯ ได้จัดกองทุนสวัสดิการให้แก่สมาชิกประเภทสามัญ กรณีบุตรคนแรก รายละเอียด 500 บาท และจัดกิจกรรมพิธีสูมาคารวะ และกิจกรรมดูแลสมาชิกผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 75 ปีขึ้นไป จำนวน 39 กลุ่ม ๆ ละ 2 คน รวม 78 คน ในช่วงเดือนเมษายนของทุก ๆ ปี

นอกจากนั้น ทางสหกรณ์ยังมีการจัดทำประกันชีวิตส่วนบุคคล ประกันชีวิตกลุ่ม ประกันคุ้มครองสินเชื่อ กับบริษัท สหประกันชีวิต จำกัด ประกันอุบัติเหตุอย่างเดียวก กับบริษัท สินมั่นคงประกันภัย จำกัด (มหาชน) ให้กับสมาชิกและคู่สมรสด้วย

12.1.4 ผลความสำเร็จ

(1) ผลประกอบการ

- ธุรกิจการซื้อ สหกรณ์จัดหาสินค้าตามความต้องการมาจำหน่ายให้กับสมาชิก ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา จำหน่ายสินค้าให้กับสมาชิกสามัญและสมทบ เป็นเงิน 20,567,446.05 บาท

- ธุรกิจสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สมาชิก จำนวน 27 สาขา ในรอบปีที่ผ่านมาจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น 110,224,676.06 บาท

- ธุรกิจการขาย สหกรณ์รวบรวมผลิตผลจากสมาชิกเพื่อจัดการขาย ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา 35,525,439.78 บาท

- ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปั้นเม็ดผสมมูลค่างควาออกจำหน่าย ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา แปรรูปามีมูลค่า 3,289,382.26 บาท

- กองทุนสวัสดิการสังคม สมาชิกกองทุนฯ ที่มีอยู่ปัจจุบัน จำนวน 6,271 คน ช่วยกันบริจาคเงินตามระเบียบเพื่อมอบให้กับทายาทของผู้ที่ถึงแก่ชีวิต รายละเอียดประมาณ 125,420.00 บาท ซึ่งเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างปี จ่ายทุนสวัสดิการให้ทายาทสมาชิกที่เสียชีวิตระหว่างปีไปทั้งสิ้น 96 ราย เป็นเงิน 11,975,480 บาท

(3.2) ผลงานดีเด่นที่ได้รับการยกย่อง สหกรณ์สร้างระบบการระดมทุนได้อย่างดีมาก และบริหารเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งไม่จำเป็นที่จะต้องกู้ยืมสินเชื่อจากสถาบันการเงินอื่น และจาก ธกส. ในการระดมทุน เช่น

- การจัดชั้นสมาชิก เริ่มตั้งแต่ปี 2527-ปัจจุบัน เพื่อกระตุ้นในการระดมหุ้น ระดมเงินฝาก ซึ่งสมาชิกได้รับผลประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และสวัสดิการที่แตกต่างกัน ตามระดับชั้นของสมาชิก

- การจัดชั้นกลุ่มสมาชิก เริ่มตั้งแต่ปี 2539-ปัจจุบัน โดยเอาผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มสมาชิกที่ทำกับสหกรณ์ระหว่างปี ทำให้แต่ละกลุ่มเกิดการแข่งขันกันในการทำธุรกิจต่อสหกรณ์ ผลดีก็จะตกกับตัวประธานกลุ่มและกลุ่มสมาชิกเอง

- ตั้งเป้าหมายในการระดมทุน เริ่มตั้งแต่ปี 2527-ปัจจุบัน โดยการกำหนดหุ้นที่สมาชิกจะถือหุ้นเป็นรายคน/รายกลุ่ม/รายปี

- จัดระบบร้านค้าทั้งด้านการเกษตร สินค้าทั่วไป สินค้าอุปโภคบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิง และสร้างระบบร้านค้าย่อยที่เป็นเครือข่ายให้แก่กลุ่มสมาชิก ปัจจุบันมีอยู่ 7 สาขา และป้อนผลผลิตตามสาขาหมู่บ้าน อีก 27 สาขา ทำให้สมาชิกได้รับความสะดวกในการซื้อ
- จัดระบบตลาดข้อตกลงพืชผักและไม้ผล ร่วมกับภาคเอกชน ตลอดจนการสร้างโรงคั่วแปรรูปฯ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตให้กับสมาชิกสหกรณ์ และสหกรณ์อื่นในจังหวัดน่านอีก 7 อำเภอ ที่เข้าร่วมโครงการฯ
- จัดทุนสวัสดิการ ให้แก่สมาชิกที่คลอดบุตรแรกเกิด ค่ารักษาพยาบาลแก่สมาชิกและคู่สมรส เวลาประสบภัยธรรมชาติ เวลาเสียชีวิต และจัดงาน/ให้สวัสดิการแก่สมาชิกผู้สูงอายุ
- ให้การสนับสนุนสังคมและพัฒนาท้องถิ่นโดยเน้นที่ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร.)
- ปี 2520 รับโล่รางวัลที่ 1 และป้ายรางวัล จากนายสวัสดิ์ ศรีศึก ผู้ตรวจราชการสหกรณ์ในเขต 6 ในฐานะที่สหกรณ์สามารถก่อสร้างอเนกประสงค์เสร็จก่อนสหกรณ์อื่นในเขต 6 ขณะนั้น
- วันที่ 11 พฤษภาคม 2532 สหกรณ์ได้รับพระราชทานโล่รางวัลเป็นสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2532 (ครั้งที่ 1)
- วันที่ 13 กรกฎาคม 2536 สหกรณ์ได้รับคัดเลือกจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรให้เป็นสหกรณ์ต้นแบบตามโครงการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในเชิงธุรกิจ เพื่อนำไปเผยแพร่และพัฒนา การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรอื่น และเพื่อจะเป็นหนทางนำไปสู่การดำเนินธุรกิจระหว่างสหกรณ์กับธุรกิจเอกชน
- วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2539 ประธานกรรมการ (นายยงยุทธ แวงหงษ์) ได้รับโล่รางวัล กรรมการสหกรณ์ดีเด่น ประจำปี 2539 ในงานวันสหกรณ์แห่งชาติ
- วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2539 ผู้จัดการใหญ่ (นายวินัย หารตะ) ได้รับโล่รางวัล ผู้จัดการสหกรณ์ดีเด่น ประจำปี 2539 ในงานวันสหกรณ์แห่งชาติ
- วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2540 สหกรณ์ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสหกรณ์ที่มีผลงานดีเด่นระดับภาค ของภาคเหนือประจำปี 2540
- วันที่ 9 พฤษภาคม 2540 สหกรณ์ได้รับพระราชทานโล่รางวัลเป็นสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2540 (ครั้งที่ 2)
- วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545 สหกรณ์ได้รับโล่รางวัลในงานวันสหกรณ์แห่งชาติในฐานะ “สหกรณ์สามารถดำเนินการเป็นที่ยอมรับในขบวนการสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง” จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- วันที่ 1 มกราคม 2548 สหกรณ์ได้รับคัดเลือกจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้เป็นสหกรณ์ต้นแบบของจังหวัด
- ปี 2550 สหกรณ์ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน ให้เป็นสหกรณ์ที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดี ภายใต้โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์สู่ความเป็นสากล (CQM) ของจังหวัดน่าน
- วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550 สหกรณ์ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสหกรณ์ที่มีผลงานดีเด่นระดับภาคของภาคเหนือประจำปี 2550

- วันที่ 10 พฤษภาคม 2550 สหกรณ์ได้รับพระราชทานโล่รางวัลเป็นสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2550 (ครั้งที่ 3)
- วันที่ 3 ธันวาคม 2550 สหกรณ์ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ รางวัลชนะเลิศ “คนดีศรีเกษตร” ด้านสถาบันเกษตรกร จากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปี 2551 สหกรณ์ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน ให้เป็นสหกรณ์ต้นแบบนำร่องในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสหกรณ์ในจังหวัดน่าน (ปี 2551-2555)
- ปี 2552 สหกรณ์ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ (เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ (Cooperative Quality Award: CQA) โดยได้รับคัดเลือกให้เป็นสหกรณ์ที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี หมวดที่ 6 การจัดกระบวนการทำงาน ซึ่งโครงการดังกล่าวกำหนดระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2552-2556) คือ ระยะเวลาที่ 1 Short Term ช่วงของการบรรจุ (1 ปี), ระยะเวลาที่ 2 Midium Term ช่วงปรับปรุง-ผลักดัน (2-4 ปี) และระยะเวลาที่ 3 Long Term สหกรณ์ที่เป็นเลิศ (4 ปีขึ้นไป)
- ปี 2554 สหกรณ์ได้รับโล่เกียรติบัตร สหกรณ์นำร่องที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี โครงการ CQA หมวดที่ 6 จากอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในงาน “สหกรณ์ไทย ไตร่ตรองพระบารมี”
- ปี 2558 สหกรณ์ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสหกรณ์ต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้การสหกรณ์ของจังหวัดน่าน

12.2 สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด จังหวัดสุพรรณบุรี

12.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 479/2 หมู่ที่ 6 ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี 72130 โทรศัพท์ 035571229

12.2.2 ความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2518 โดยการรวบรวม 4 สหกรณ์เข้าด้วยกัน ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด, สหกรณ์ขายข้าวสามชุก จำกัด, สหกรณ์ที่ดินหนองผักนากพัฒนา จำกัด และสหกรณ์กระเสี้ยว หนองสะเดา จำกัด โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด” เลขทะเบียนที่ กสก.45/2518 ประเภทสหกรณ์การเกษตร

วิสัยทัศน์ของสหกรณ์ “สหกรณ์เป็นองค์กรที่มั่นคง ธุรกิจก้าวหน้า พัฒนาเครือข่าย ให้บริการประทับใจ ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี มีตลาดครบวงจร”

12.2.3 การดำเนินงาน

(1) คณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ, รองประธานกรรมการ, เลขานุการ, เหรัญญิก, กรรมการ 11 คน และผู้ตรวจสอบกิจการ 2 คน

(2) จรรยาบรรณ 10 ประการสำหรับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

- มุ่งมั่นและอุทิศ เพื่อพัฒนาการบริหารงานของสหกรณ์ให้ก้าวหน้า ด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์ และสุจริตโดยยึดมั่นอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

- พึ่งรักษา ปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม และตัดสินใจบนพื้นฐานประโยชน์สมาชิกอย่างเป็นธรรม

- พึ่งปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์อย่างเคร่งครัด รวมถึงยึดหลักจริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม

- มุ่งพัฒนาความรู้ ศักยภาพของตนและบุคลากรของสหกรณ์อย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสหกรณ์

- กำกับ ดูแลการจัดการสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยไม่แทรกแซงสายการบังคับบัญชา แต่จะสร้างความยุติธรรมแก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการปฏิบัติงาน

- พึ่งใช้ ดูแล และรักษาทรัพย์สิน อุปกรณ์ของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

- ไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่ง หน้าที่ ในสหกรณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน ญาติ และพวกพ้อง

- หลีกเลี่ยงการทำธุรกิจส่วนตัวที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับสหกรณ์ และเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในองค์กรหรือธุรกรรมใดที่ขัดกับประโยชน์ของสหกรณ์

- ละเว้นการให้สัญญาต่างตอบแทนแก่บุคคล องค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่ง ผลประโยชน์ของตน

- ไม่นำเอาทรัพย์สิน อุปกรณ์ บุคลากรของสหกรณ์ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนและพวกพ้อง และไม่กระทำการใดอันเป็นปฏิปักษ์ และเป็นคู่แข่งต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

(3) เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด ประกอบด้วย ผู้จัดการ, สมุห์บัญชี, หัวหน้าธุรการ, หัวหน้าการเงิน, เจ้าหน้าที่บัญชี, เจ้าหน้าที่สินเชื่อ 4 คน, เจ้าหน้าที่การตลาด 2 คน, พนักงานขับรถ 2 คน, ลูกจ้างโรงสี, ปลูก. และลูกจ้างประจำ 2 คน

(4) การสมัครสมาชิก

- คุณสมบัติของผู้สมัคร ประกอบด้วย ตั้งบ้านเรือนและดำเนินงานเกษตรกรรมอยู่ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์, เป็นบุคคลธรรมดา และบรรลุนิติภาวะ, เป็นผู้ซื่อสัตย์ มีชื่อเสียงดี ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพและรู้จักประหยัด, ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ, ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว และ ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากสหกรณ์ใด ๆ โดยมีความผิด

- ขั้นตอนการสมัคร ประกอบด้วย ผู้สมัครต้องยื่นใบสมัครถึงสหกรณ์ตามแบบที่กำหนดไว้, ผู้สมัครต้องเข้าสังกัดกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านที่ตนมีถิ่นที่อยู่หรือหมู่บ้านใกล้เคียงกัน, นำเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาผู้สมัคร, เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาและเห็นเป็นการสมควรรับเข้าเป็นสมาชิกแล้วแจ้งให้ผู้สมัครทราบ และเมื่อผู้รับสมัครทราบให้ ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือจนครบถ้วนแล้วจึงถือว่าได้เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ในสังกัด

(5) ธุรกิจหลักของสหกรณ์

- ธุรกิจสินเชื่อ การให้เงินกู้สมาชิก วงเงินกู้ยืมสูงสุดไม่เกิน 2,500,000 บาท, หลักทรัพย์จำนองไม่เกิน ร้อยละ 80, เงินฝากค้ำประกันไม่เกินร้อยละ 70, เงินหุ้นค้ำประกันไม่เกินร้อยละ 60, บุคคลค้ำประกันไม่เกิน 250,000 บาท, เงินกู้ระยะสั้น 502 ล้านบาท, อัตราดอกเบี้ย 8.50 บาท/ปี

- ธุรกิจรับฝากเงิน ถอนเงินได้เดือนละ 1 ครั้ง (ไม่เสียค่าธรรมเนียม) ไม่กำหนดเงินฝากสูงสุด 2 ประเภท ได้แก่ รับเงินฝากออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ย 1.50 บาท/ปี และเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ อัตราดอกเบี้ย 2.50 บาท/ปี โดยบัญชีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษมีค่าเปิดบัญชีขั้นต่ำ 500 บาท

- ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำหน่ายสินค้าตามความต้องการของสมาชิกโดยการสำรวจและสอบถาม จัดจำหน่ายปัจจัยการผลิต ปลอดภัยเบี้ย ระยะเวลา 1 ฤดูกาลผลิต มีบริการส่งสินค้าถึงบ้านสมาชิก ใช้ระบบ Q shop ในการตรวจคุณภาพ มาตรฐาน เปิดจำหน่ายทุกวันที่สมาชิกมาติดต่อซื้อสินค้า มีบัตรสินเชื่อ มีบริการ ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้ปัจจัยจากตัวแทนบริษัท มีเงินเฉลี่ยคืน สินค้าที่นำมาจำหน่าย ได้แก่ ปุ๋ยและยาปราบ ศัตรูพืช น้ำมันดีเซล สินค้าทั่วไป และข้าวสาร

- ธุรกิจรวบรวมผลผลิต โดยสหกรณ์จะมีความเข้าใจกับสมาชิก มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม กลุ่มที่อยู่ในเขตกรมชลประทานก่อนการเก็บเกี่ยว มีกองทุนพยุगरาคาผลผลิต จ่ายค่าเหี่ยยเบรค ราคานำตลาด เพื่อเป็นแรงจูงใจ ให้บริการรับซื้อทุกวัน มีเงินเฉลี่ยคืน

- ธุรกิจแปรรูป ได้แก่

*ธุรกิจแปรรูปข้าวเปลือกหอมมะลิ สีพอกินตามความต้องการของผู้บริโภค สีข้าวที่กิน ข้าวหอมมะลิ ลดปัญหาสินค้าคงเหลือ เสื่อมคุณภาพ, มีตลาดแน่นอน

*ธุรกิจแปรรูปผสมปุ๋ยโดยเครื่องผสมอัตโนมัติ สูตร 16-20-0, 16-12-8, 16-8-8 และ 15-15-15 จำหน่าย ปุ๋ยราคาถูกกว่าท้องตลาด

(6) ธุรกิจบริการ ได้แก่ สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์, สหประกันชีวิต, การรับทำประกันภัยรถยนต์, การให้บริการรับชำระค่าสาธารณูปโภค และ การให้บริการส่งสินค้าแก่สมาชิก

(7) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ 9 ประเภท ได้แก่ ทุนรับขวัญบุตรสมาชิกแรก, ทุนสะสมเพื่อการสงเคราะห์, ทุนช่วยเหลือการศึกษาบุตรสมาชิก, ทุนประกันชีวิต, ทุนช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลสมาชิก, ทุนบริจาคร่วมงาน อุปสมบทบุตรสมาชิก, ทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้สูงอายุ, ทุนบริจาคร่วมงานศพสมาชิกและคู่สมรส และทุนพยุगरาคาผลผลิตสมาชิก

12.2.4 ผลความสำเร็จ

(1) ธุรกิจสินเชื่อ

(1.1) การให้เงินกู้แก่สมาชิก จำนวน 2,704 สัญญา สมาชิกใช้บริการ 2,747 คน กำไรธุรกิจ 63 ล้านบาท

(1.2) การรับคืนเงินกู้ของสมาชิก

- เงินกู้ระยะสั้น 226,464,258 บาท/คิดเป็นร้อยละ 99.18

- เงินกู้ระยะปานกลาง 197,464,939 บาท/คิดเป็นร้อยละ 181.80

(1.3) การเรียกเก็บดอกเบี้ย

- ดอกเบี้ยพึงชำระทั้งหมด สามารถชำระได้ 75,359,833.53 บาท/คิดเป็นร้อยละ 99.92
- เงินกู้คงเหลือสิ้นปี (เงินกู้ระยะสั้น) 446 ล้านบาท
- เงินกู้คงเหลือสิ้นปี (เงินกู้ระยะปานกลาง) 480 ล้านบาท
- เงินกู้คงเหลือสิ้นปี (เงินกู้ปุ๋ยโครงการ) 29 ล้านบาท
- เงินกู้คงเหลือสิ้นปี (เงินกู้ข้าวเหนียว) 3 ล้านบาท
- เงินกู้คงเหลือสิ้นปี (เงินกู้วัว) 19 ล้านบาท

(2) ธุรกิจรับฝากเงิน สมาชิกใช้บริการ 983 ราย

- รับเงินฝากออมทรัพย์ 39 ล้านบาท
- รับเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ 238 ล้านบาท

(3) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สมาชิกใช้บริการ 3,098 คน กำไรธุรกิจ 3 ล้านบาท

- ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ยอดจำหน่าย 23 ล้านบาท
- น้ำมันดีเซล ยอดจำหน่าย 8 ล้านบาท
- สินค้าทั่วไป ยอดจำหน่าย 2 ล้านบาท
- ข้าวสาร ยอดจำหน่าย 0.88 แสนบาท

(4) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต กำไรธุรกิจ 0.674 ล้านบาท

- รวบรวมข้าวเปลือก จำนวน 15,966 ตัน จำนวนเงิน 107 ล้านบาท
- รวบรวมเมล็ดพันธุ์ข้าว 133 ตันจำนวนเงิน 2 ล้านบาท
- สมาชิกใช้บริการ 671 ราย

(5) ธุรกิจแปรรูป

(5.1) ธุรกิจแปรรูปข้าวเปลือกหอมมะลิ

- กำไรสุทธิ 1.83 ล้านบาท
- รวบรวมข้าวเปลือกหอมมะลิ 1,017 ตัน
- ขายข้าวเปลือกหอมมะลิ 584 ตัน
- แปรรูปข้าวเปลือกหอมมะลิ 433 ตัน
- จำหน่าย ข้าวสาร ปลายข้าวและรำให้แก่สมาชิก 4 ล้านบาท

(5.2) ธุรกิจแปรรูปผสมปุ๋ย ผลิตได้วันละ 10-15 ตัน

(6) ธุรกิจบริการ

- สมาคมฉาปนกิจสงเคราะห์ มีผู้ใช้บริการ 5,484 คน
- สหประกันชีวิต มีผู้ใช้บริการ 1,384 คน
- การให้บริการส่งสินค้าแก่สมาชิก มีผู้ใช้บริการ 2,231 คน

(7) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ

- ทุนรับขวัญบุตรสมาชิกแรกเกิด 1,000 บาท จำนวน 2 ราย
- ทุนสะสมเพื่อการสงเคราะห์ 26,300 บาท จำนวน 22 ราย
- ทุนช่วยเหลือการศึกษาบุตรสมาชิก 34,000 บาท จำนวน 25 ราย
- ทุนประกันชีวิต 177,444 บาท จำนวน 1,431 ราย
- ทุนช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลสมาชิก 1,029,799 บาท จำนวน 752 ราย
- ทุนบริจาคร่วมงานอุปสมบทบุตรสมาชิก 35,000 บาท จำนวน 35 ราย
- ทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้สูงอายุ 175,700 บาท จำนวน 251 ราย
- ทุนบริจาคร่วมงานศพสมาชิกและคู่สมรส 51,000 บาท จำนวน 51 ราย
- ทุนพยุงบาราคาผลิตผลสมาชิก 287,450 บาท จำนวน 575 ราย

12.3 สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด จังหวัดร้อยเอ็ด

12.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 206 หมู่ที่ 2 ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 45150 โทรศัพท์ 043589190

12.3.2 ความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด เกิดจากการรวมกลุ่มกันของสมาชิกเกษตรกรในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดี สร้างแบรนด์สินค้าขึ้น เพื่อจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ อีกทั้งผลกำไรจากธุรกิจ เกษตรกรจะได้รับในรูปแบบเงินปันผลจากทางสหกรณ์ด้วย ซึ่งการซื้อข้าวที่ผลิตจากเกษตรกร ชาวทุ่งกุลาร้องไห้ก็เปรียบเสมือนได้ช่วยเหลือชาวนาได้อีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน

จดทะเบียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2520 สมาชิกแรกตั้ง 170 ครอบครัว มีสำนักงาน 3 แห่งได้แก่ สำนักงานใหญ่ สำนักงานสาขานกเหาะและสำนักงานสาขากู่กาสิงห์

12.3.3 การดำเนินงาน

(1) มีคณะกรรมการ 15 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ, รองประธานกรรมการ (คนที่ 1), รองประธานกรรมการ (คนที่ 2), เลขานุการ, เหรัญญิก และกรรมการ 10 คน

(2) ดำเนินธุรกิจด้านสหกรณ์การเกษตรอย่างครบวงจร เช่น ธุรกิจสินเชื่อ, ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย, ธุรกิจรวบรวมผลิตผล, ธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า, ธุรกิจผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว, ธุรกิจศูนย์กระจายสินค้าอุปโภค-บริโภค, ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจให้บริการรับ/ฝากเงิน

(3) ผลประกอบการจากการดำเนินงาน

การดำเนินงานธุรกิจ	(พ.ศ. 2563/บาท)	(พ.ศ. 2564/บาท)	(เฉลี่ยบาท/ปี)
1. รายได้จากการขายและบริการ	1,106,030,901.03	1,047,634,661.42	1,076,832,781.22
2. ธุรกิจสินเชื่อ	54,585,359.79	51,645,087.96	53,115,223.88
3. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	55,409,862.50	75,781,954.00	65,595,908.25
ปุ๋ย	24,432,915.00	37,972,247.00	31,202,581.00

การดำเนินธุรกิจ	(พ.ศ. 2563/บาท)	(พ.ศ. 2564/บาท)	(เฉลี่ยบาท/ปี)
เมล็ดพันธุ์ข้าว	12,430,442.00	15,375,900.00	13,903,171.00
อาหารสัตว์	2,298,800.00	5,140,188.00	3,719,494.00
ยาปราบศัตรูพืช	970,340.00	535,422.00	752,881.00
จุลินทรีย์	500.00	0.00	250.00
ข้าวสาร	10,563,679.50	7,075,931.00	8,819,805.25
สินค้าทั่วไป	14,000.00	323,220.00	168,610.00
โคขุน	4,699,186.00	9,359,046.00	7,029,116.00
4. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	111,927,631.67	40,528,811.32	76,228,221.50
5. ธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า	844,828,845.47	835,378,885.69	840,103,865.58
ข้าวสาร	293,179,744.45	235,168,610.68	264,174,177.57
ปลายข้าว	8,819,271.18	8,491,261.00	8,655,266.09
รำ	8,560,981.12	9,766,378.70	9,163,679.91
ข้าวเปลือก (โรงสี)	531,182,995.42	578,507,208.31	554,845,101.87
แกลบ	3,085,853.00	3,445,427.00	3,265,640.00
6. ธุรกิจผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	1,957,143.00	2,351,135.00	2,154,139.00
7. ธุรกิจศูนย์กระจายสินค้าอุปโภค-บริโภค	33,206,033.60	38,249,772.45	35,727,903.03
8. ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	3,249,300.00	3,110,260.00	3,179,780.00
9. ธุรกิจให้บริการรับ/ฝากเงิน	2,048,802.37	1,752,214.23	1,900,508.30
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	685,342.62	248,517.24	466,929.93
ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์อื่น	782,606.11	377,907.00	580,256.56
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	40,000.00	57,400.00	48,700.00
ผลตอบแทนจากการลงทุน	30,000.00	30,420.00	30,210.00
รายได้จากเงินบริจาค	0.00	50,000.00	25,000.00
รายได้อื่น ๆ	510,853.64	987,969.77	749,411.71

12.3.4 ผลความสำเร็จ

(1) สหกรณ์ฯ ได้ขยายกิจการก่อสร้างโรงสี ณ บ้านนกเหาะ ตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีโรงปรับปรุงคุณภาพข้าวสาร มีห้องบรรจุภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐาน ISO HACCP ซึ่งทำให้สามารถแปรรูปข้าวหอมมะลิเป็นข้าวเกรด พรีเมียม 4 แบรินด์ คือ ตรา พุงกุลา 101 ถุงสีทอง ตรา ข้าวหอมมะลิพุงกุลาฟาร์ม และ ตรา ข้าวเกิดบุญ ในอนาคตจะขยายตลาดไปยังต่างประเทศเพื่อให้ได้รับการยอมรับในระดับสากลต่อไป

(2) ปัจจุบันสหกรณ์ได้ก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้นำในด้านธุรกิจอย่างครบวงจร ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 8,934 ราย สังกัดตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 13 ตำบล จำนวน 141 กลุ่ม อีกทั้งสหกรณ์มีอุปกรณ์ที่คอยให้บริการอย่างครบครันไว้คอยบริการสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป

(3) สำนักงานใหญ่ สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด มีเนื้อที่ 6 ไร่ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ 206 หมู่ที่ 2 ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีโกดัง 3 โกดัง เก็บสินค้าได้ 6,000 ตัน มีลานตากข้าว ขนาด 3,200 ตารางเมตร

(4) โรงสีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด (สาขานานนกหะ) มีเนื้อที่ 50 ไร่ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ 215 หมู่ที่ 11 ตำบลดงครั่งใหญ่ อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีโรงสี กำลังการผลิต 120 ตัน/วัน มีโกดัง 5 โกดัง เก็บข้าวได้ 5,500 ตัน มีไซโลขนาด 500 ตัน มีลานตากข้าวขนาด 16,200 ตารางเมตร

(5) อุปกรณ์ทางการตลาด มีรถบรรทุกขนาด 6 ล้อ 4 คัน, รถบรรทุกล้อพ่วง 1 คัน, กระบะ 3 คัน ไว้สำหรับให้บริการกับสมาชิก มีรถส่งสินค้า 1 คัน, รถตัดข้าวเพื่อทำธุรกิจ 5 คัน, รถจักรยานยนต์ 5 คัน ซึ่งตลาดกลางมีอุปกรณ์ครบชุดไว้บริการสมาชิก และเกษตรกรทั่วไป สหกรณ์รับซื้อข้าวเปลือกและให้บริการด้านอื่น ๆ ตั้งแต่เวลา 7.00-17.30 น. ไม่เว้นวันหยุด เสาร์-อาทิตย์

12.4 สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด จังหวัดนครราชสีมา

12.4.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 4 หมู่ที่ 8 ถนนสีปรี ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา 30150 โทรศัพท์ 044441060

12.4.2 ความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2520 ประเภทสหกรณ์การเกษตร ช่วงแรกของการจัดตั้ง สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด มีสมาชิกเริ่มต้น 194 คน ทุนเรือนหุ้น 9,700 บาท ปัจจุบันมีสมาชิกสามัญ 1,783 คน และสมาชิกสมทบ 623 คน ทุนเรือนหุ้น 152,753,180.00 บาท และมีเงินทุนสำรอง 17,041,647.48 บาท บริหารงานภายใต้การนำของประธานกรรมการคือคุณนงลักษณ์ ลาแก้ว

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ลำพระเพลิง ให้ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สหกรณ์มีพื้นที่ดำเนินงานตามโซนส่งน้ำลำพระเพลิงในเขต 3 อำเภอ คือ อำเภอปักธงชัย อำเภอโชคชัย อำเภอเมืองนครราชสีมา

ในอดีต สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด เคยประสบปัญหาการดำเนินธุรกิจจนประสบภาวะขาดทุนเกือบต้องยุบเลิกสหกรณ์ แต่ด้วยความอดทนและร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกสหกรณ์ทุกคนนำความผิดพลาดและล้มเหลวมาเป็นบทเรียน พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน ขณะเดียวกัน ทางสหกรณ์เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กับสหกรณ์มากขึ้น ทำให้สหกรณ์สามารถพลิกฟื้นสถานการณ์ พัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าและสามารถสร้างผลกำไร

มาจนถึงปัจจุบัน จนถึงทุกวันนี้ ถือว่าประสบความสำเร็จมาก เนื่องจากทางสหกรณ์ได้รับรางวัลอันน่าภาคภูมิใจ คือ รางวัลสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2563 ประเภทสหกรณ์การเกษตร

12.4.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล สหกรณ์เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนากระบวนการทำงาน และการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่องานสหกรณ์ สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของสหกรณ์มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ กำหนดเป็นคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม และถือใช้อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด ได้จัดทำแผนงานหลักและแผนกลยุทธ์ประจำปี มีการอบรม ถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกอย่างครบถ้วนสม่ำเสมอ รวมทั้งอบรมเรื่องอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ และการประกอบอาชีพแก่สมาชิก ให้ความสำคัญแก่สมาชิกด้วยการสื่อสารและสำรวจความต้องการของสมาชิก อย่างสม่ำเสมอหลายช่องทาง มีการจัดแบ่งมอบหมายหน้าที่แก่พนักงานอย่างชัดเจนและมีผลการประเมินการ ควบคุมภายใน อยู่ในระดับดีมาก

(2) การสนับสนุนส่งเสริม สหกรณ์ให้การสนับสนุนในเรื่องความรู้ อุปกรณ์ และเงินทุนในการผลิต ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการงดการใช้สารเคมี ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยการสร้างมูลค่าของผลิตผล และสหกรณ์สร้างตลาดสินค้าเกษตร Farmer Market เพื่อจำหน่าย ผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัย สินค้าโอท็อป ผลผลิตต่าง ๆ ของสมาชิก และผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพสหกรณ์ เน้นการผลิตเองและบริโภคเองในชุมชน

สหกรณ์ได้นำหลักทฤษฎีใหม่ที่เน้นการปลูกพืชผสมผสานและริเริ่มโครงการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ อย่างยั่งยืน เพื่อลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่ทำลายสุขภาพทั้งคนและดิน และสามารถลดค่าใช้จ่าย และเพิ่ม รายได้ในการทำการเกษตรมาแนะนำถ่ายทอดสู่สมาชิกได้ทดลองทำตาม จนเกษตรกรมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ มั่นคง

(3) การบูรณาการร่วมเครือข่าย

- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สนับสนุนโรงเรือนปลูกผัก
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) สนับสนุนทั้งในด้านวิชาการ การลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิต
- มหาวิทยาลัยสุรนารี ให้ความรู้และขยายเครือข่ายด้านตลาด นำผลผลิตไปวางขายที่ “ร้านต้นข้าว ต้นน้ำลำพระเพลิง” ซึ่งสหกรณ์เปิดดำเนินการเป็นตลาดเกษตรกร หรือ Farmer Market จำหน่าย ผัก-สมุนไพร พื้นบ้าน ผลไม้ในพื้นที่และตามฤดูกาล อาหารแปรรูป และอาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อให้คนในพื้นที่โดยรอบสหกรณ์ ได้มีโอกาสเข้ามาเลือกซื้อผลผลิตและสินค้าที่มีคุณภาพของสหกรณ์ได้สะดวกยิ่งขึ้น และเริ่มขยายเครือข่าย ตลาดไปที่กลุ่มผู้บริโภคตลาดบน โดยนำผลผลิต เช่น ฝรั่งกิมจู ส้มโอ ละมุด ไปวางจำหน่ายที่ตลาดจริงใจ ภายใน ซูเปอร์มาเก็ตของห้างเซ็นทรัล จังหวัดนครราชสีมา ส่วนข้าวไรซ์เบอร์รี่ส่งไปจำหน่ายที่ห้างแมคโครและร้าน เลมอนฟาร์ม

12.4.4 ผลความสำเร็จ

(1) ผลประกอบการจากการดำเนินงาน (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563)

1. ทุนดำเนินงาน	446,379,205.87 บาท
2. ปริมาณธุรกิจ	345,515,193.59 บาท
3. เงินรับฝาก	199,367,105.01 บาท
4. กำไรสุทธิ	17,123,636.90 บาท
5. เงินปันผล (ร้อยละ 6.0)	8,448,504 บาท
6. เงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก (ร้อยละ 0.25)	1,267,283.00 บาท

(2) ด้านเงินทุน สหกรณ์ไม่พึ่งพาเงินกู้จากแหล่งทุนภายนอก แต่จะใช้การระดมทุนของสหกรณ์เอง ด้วยการส่งเสริมการออมเงินและการถือหุ้นของสมาชิก เช่นเดียวกับแนวทางส่งเสริมอาชีพทำการเกษตรให้กับสมาชิกฯ นำหลักทฤษฎีใหม่ ที่เน้นการปลูกพืชผสมผสานและริเริ่มโครงการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน เพื่อลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่ทำลายสุขภาพทั้งคนและดิน และสามารถลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มรายได้ ในการทำการเกษตรมาแนะนำถ่ายทอดสู่สมาชิกได้ทดลองทำตาม จนเกษตรกรมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่มั่นคง

(3) ผลผลิต (ผักอินทรีย์)

- สหกรณ์มีเป้าหมายในการส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ปรับเปลี่ยนการทำนาแบบเดิม ๆ โดยการมาใช้รถดำนาเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต ง่ายต่อการดูแลแปลงและลดการใช้สารเคมี ทั้งเพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยสหกรณ์จะจัดหารถดำนาไปให้บริการแก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ สหกรณ์จะอบรมให้ความรู้ในการเพาะปลูกตลอดถึงการเก็บเกี่ยวรวมถึงการเพาะกล้า โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวตามที่สหกรณ์ส่งเสริม โดยสหกรณ์จะรับซื้อผลผลิตคืนในราคาสูงกว่า

- ส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิกปลูกพืชผักปลอดสารเคมีและปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่จำหน่ายเป็นรายได้เสริม โดยสหกรณ์จะช่วยหาตลาดให้ ขณะนี้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการประมาณ 100 ราย พื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกประมาณร้อยละ 10.0 ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ขณะนี้สหกรณ์ฯ กำลังผลักดันให้ยกระดับเป็นพื้นที่ปลูกพืชผักอินทรีย์

- ปัจจุบันจำนวนผู้ผลิตผักปลอดสารเคมีเพิ่ม 200 ราย ยอดขายของพืชผักปลอดสารพิษตกประมาณเดือนละ 50,000-60,000 บาท ซึ่งช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณเดือนละ 6,000-13,000 บาท สหกรณ์ฯ ได้วางแผนการตลาดและแผนการผลิต อย่างจริงจัง โดยจะใช้ Farmer Market ของสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด เป็นจุดรวบรวมผลผลิต และคัดบรรจุ เพื่อส่งไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้างเซ็นทรัล สหกรณ์ร้านค้าในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาราชในจังหวัดนครราชสีมา หรือการเจาะตลาดเข้าไปที่โรงเรียนนานาชาติ ฯลฯ ซึ่งมีส่วนช่วยในการเสริมรายได้และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่เกษตรกรสมาชิก

(4) การส่งเสริมปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ บนพื้นที่การผลิต กลุ่มน้ำลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา สหกรณ์ควบคุมการผลิต ตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์ กรรมวิธีการผลิตด้วยการดำนาปลูกข้าวแบบปรณีต ไม่ใช้สารเคมี การดำนาต้นเดี่ยวปลูกเป็นแถวเป็นแนว แสงแดดส่องได้ทั่วถึง ช่วยให้สมาชิกสามารถกำจัดวัชพืชได้ง่ายและทั่วถึง ในการเพาะปลูกใช้น้ำในปริมาณน้อย ระดับน้ำลึก 2-5 เซนติเมตร เป็นการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการผลิตอาหารปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพโดยสหกรณ์รับซื้อผลผลิตในราคาประกัน

(5) พัฒนาสูตรการผลิตเส้นหมี่โคราช สหกรณ์ฯ ได้เข้าร่วมโครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย (ITAP) การพัฒนาสูตรการผลิตเส้นหมี่โคราช ทั้งนี้ ทางสหกรณ์ได้ผลิตภัณฑ์เส้นหมี่โคราชจากข้าวเจ้าหลากหลายพันธุ์และข้าวไรซ์เบอร์รี่ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อเส้นหมี่โคราชสำเร็จรูปมาบรรจุขาย มีผลิตภัณฑ์ใหม่จากการแปรรูปข้าวที่มีคุณภาพ พัฒนาเป็นสินค้าที่สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้และสหกรณ์มีสูตรเพื่อการผลิตเส้นหมี่โคราชที่มีคุณภาพและมาตรฐานรับรองเป็นของสหกรณ์เอง จำนวน 3 สูตร คือ สูตรที่ผลิตจากข้าวไรซ์เบอร์รี่ สูตรที่ผลิตจากข้าวเจ้า และสูตรเส้นหมี่โคราชพร้อมรับประทาน

(6) สหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด เน้นสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ กรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ และผู้ตรวจสอบกิจการ โดยการส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุม การร่วมทำธุรกิจ และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดทำขึ้น โดยค่าเฉลี่ย 3 ปี (ปี พ.ศ. 2560-2562) มีดังนี้ สมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ เฉลี่ยร้อยละ 95.8 สมาชิกเข้าประชุมกลุ่ม เฉลี่ยร้อยละ 87.0 กรรมการเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการ เฉลี่ยร้อยละ 96.5 คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานอื่นเข้าร่วมประชุม เฉลี่ยร้อยละ 97.0 สมาชิกร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 100.0 และสมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 55.1

(7) ผลการดำเนินงาน 3 ปีที่ผ่านมา สหกรณ์มีความมั่นคงและมีฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถดำเนินงานและประสบความสำเร็จ โดยมีทุนดำเนินงาน 446,379,205.87 บาท ทุนเรือนหุ้น 152,753,180.00 บาท และมีเงินทุนสำรอง 17,041,647.48 บาท มีอัตราการเพิ่มขึ้นของทุนอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เพิ่มขึ้นทุกปี

(8) จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สหกรณ์และเกษตรกรสมาชิกลำนำมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ ทำให้สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 25,000-30,000 บาทต่อเดือน หรือประมาณ 300,000-360,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

12.5 สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด จังหวัดสระแก้ว

12.5.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 669 หมู่ที่ 1 ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว 27250 โทรศัพท์ 037251862

12.5.2 ความเป็นมา

ก่อตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนม โดยการนำของนายอำนาจ ทงกัก รวบรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เพาะปลูกพืชไร่ ซึ่งประสบปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำมากและยังถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้า

คนกลางให้หันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมทดแทนการปลูกพืชไร่ และได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์ ขึ้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 โดยใช้ชื่อว่า สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด มีสมาชิกแรกเริ่ม 200 ราย โคนม 1,000 ตัว ทุนเรือนหุ้น 60,000 บาท

ปัจจุบันมีสมาชิก 762 คน กลุ่มสมาชิก 14 กลุ่ม ทุนเรือนหุ้น 142,005,539 บาท ปริมาณธุรกิจโดยรวม 3,227,163,852.99 บาท (31 สิงหาคม พ.ศ. 2563-รายงานประจำปี 2563)

12.5.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) การดำเนินงานกิจการ หลังจากจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้ว ได้จัดทำสัญญาซื้อขายน้ำนมดิบกับ บริษัท โพรโมสต์ ฟริสแลนด์ (ประเทศไทย) จำกัด

นายอานวย ทงกิก ได้สละที่ดินส่วนตัวจำนวน 15 ไร่ 61 ตารางวา ให้กับสหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด เพื่อจัดตั้งสำนักงานและศูนย์รับน้ำนมดิบจากสมาชิก ด้วยวงเงิน 40 ล้านบาท มีการประสานงานในเชิงบูรณาการ ทั้งระบบ นับตั้งแต่ทุน คน หลักทรัพย์ แหล่งความรู้ในด้านต่าง ๆ จึงได้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานราชการ และเอกชน ได้แก่

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พิจารณาคุณสมบัติเกษตรกร สนับสนุนเงินกู้ ติดตามกำกับและนำตรวจสอบ การใช้เงินกู้และการมีระเบียบวินัยในการใช้เงินของเกษตรกร รับโอนค่าน้ำนมดิบจากบริษัทให้สหกรณ์ให้ความร่วมมือประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ สนับสนุนช่วยเหลือบุคลากร ที่ดิน เงินทุน ควบคุมดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ให้ความรู้ แนะนำ รับข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางแก้ไข ร่วมมือประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมปศุสัตว์ วางแผนกำหนดพื้นที่พิจารณาให้ความเห็นชอบเกษตรกรผู้สนใจการเลี้ยงโคนม ให้ความรู้และบริการต่าง ๆ ทางด้านปศุสัตว์จัดระบบมาตรฐานฟาร์มโคนม ดูแล ตรวจสอบคุณภาพน้ำนมดิบและอาหารสัตว์ให้ได้มาตรฐาน ร่วมมือประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สืบหาข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตรวจสอบบัญชีและให้คำแนะนำในการดำเนินงานของสหกรณ์

- สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกเอกสารสิทธิ์การถือครอง จัดทำแหล่งน้ำในรายที่ขาดแคลน และต้องการ

- องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านการเลี้ยงโคนม

- บริษัทโพรโมสต์ ฟริสแลนด์ (ประเทศไทย) จำกัด รับซื้อน้ำนมดิบ ให้ความรู้และช่วยเหลือทางด้านวิชาการในเรื่องการเก็บรักษาน้ำนมดิบให้มีคุณภาพตลอดจนการดำเนินงานของศูนย์รับนมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการ ให้ความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์นมผง เป็นโรงงานแห่งแรกของประเทศไทย ก่อสร้างขึ้นเพื่อลดการนำเข้า นมผงจากต่างประเทศ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับน้ำนมดิบ อีกทางหนึ่งมีระบบการผลิตที่ทันสมัย มาตรฐาน

GMP กระบวนการผลิตควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์และตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน จึงมั่นใจได้ว่า สินค้าทุกชิ้นมีคุณภาพปราศจากสารปนเปื้อน

(3) โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์นม เพื่อเป็นการลดปัญหาน้ำนมดิบล้นตลาดและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับน้ำนมดิบที่ผลิตได้ให้กับสหกรณ์ฯ จึงได้ก่อสร้างโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์นมขึ้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2541 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2543 มูลค่าการก่อสร้าง จำนวน 342 ล้านบาท จำหน่ายนมพร้อมดื่มภายใต้แบรนด์ "นมวังน้ำเย็น" และ "ควิลฟ์" ซึ่งผลิตจากน้ำนมดิบแท้ 100%

โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์นมของสหกรณ์ เป็นโรงงานแปรรูปที่ใหญ่และทันสมัยที่สุดในภาคตะวันออก ดำเนินกิจการด้านผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมแปรรูป ยู.เอช.ที. และ พาสเจอร์ไรซ์ ซึ่งถือเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่วัตถุดิบด้วยการ แปรรูปน้ำนมดิบที่รับซื้อจากสมาชิก เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปสู่ตลาด มาตรฐานและการผลิตระดับสากล สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การคัดสรรวัตถุดิบคุณภาพสูง ผ่านการตรวจสอบให้ได้มาตรฐานสากลก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ และทุกขั้นตอนของการผลิตจะถูกควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพนอกจากนี้ สหกรณ์ยังได้มีการติดตามตรวจสอบตัวอย่างสินค้าตามท้องตลาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อรักษามาตรฐานของผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม “ตราวังน้ำเย็น” ในระยะแรกจะผลิตสินค้าให้กับโครงการนมโรงเรียนรวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมพัฒนาชุมชน กรมอนามัย ในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ในปัจจุบันขยายการผลิตไปในกลุ่มผลิตภัณฑ์นมเปรี้ยวทั้งในรูปแบบ ยู.เอช.ที.และพาสเจอร์ไรส์วางจำหน่ายทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ

(4) ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ นายอำนวย ทงกัก ได้สละที่ดินส่วนตัวจำนวน 15 ไร่ 61 ตารางวา ให้กับสหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด เพื่อการจัดตั้งสหกรณ์ สำนักงาน และศูนย์รับน้ำนมดิบ วงเงิน 40 ล้านบาท

จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตลอดจนเกษตรกรสาขาอาชีพต่าง ๆ ให้ความสนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมมากยิ่งขึ้นหันมาเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลักทำให้อาณาเขตและพื้นที่ของการเลี้ยงโคนมขยายกว้างออกไปเมื่อมีเกษตรกรเลี้ยงโคนมมากยิ่งขึ้นจำนวนโคนมก็เพิ่มมากขึ้น น้ำนมดิบที่ผลิตได้ก็เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับอีกทั้งบางกลุ่มซึ่งเลี้ยงโคนมหนาแน่นอยู่ห่างไกลจากศูนย์รับน้ำนมดิบ การขนส่งค่อนข้างลำบาก สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จึงจัดสรรงบประมาณบางส่วนจัดสร้างศูนย์รับน้ำนมดิบเพิ่มเติมในพื้นที่ห่างไกลและมีเกษตรกร เลี้ยงโคนมหนาแน่น

ตลอดจนการให้บริการสมาชิกในพื้นที่ต่าง ๆ ได้จัดตั้งหน่วยบริการทางด้านโคนมขึ้น จำนวน 14 หน่วย เพื่อให้บริการที่ทั่วถึงในทุกพื้นที่ ได้แก่หน่วยพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น (วังน้ำเย็น คลองสารพา หนองปรือ วังจำปี-วังแดง) พื้นที่อำเภอคลองหาด (ซับมะกรูด-ทรัพย์ตะเคียน) พื้นที่อำเภอเขาฉกรรจ์ (คลองหินปูน

เขาสามสับ ไทรทอง พระเพลิง) พื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอวัฒนานคร (ท่ากระบาก-คลองทราย) พื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ (วังใหม่ วังน้ำฝน คลองหวาย สีแยกไพรจิตร วังทอง-คลองยาอินทร์ โพธิ์เงิน-ทับทิมสยาม 05) ควบคุมดูแลโดยฝ่ายส่งเสริมโคนม โดยให้บริการทางด้านผสมเทียม การดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาลโคนม การจัดการฟาร์ม และให้คำปรึกษาทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ปัจจุบันมีศูนย์รับนํ้านมดิบทั้งหมด จำนวน 4 ศูนย์ ได้แก่

- ศูนย์รับนํ้านมดิบวังใหม่ ตั้งอยู่ภายในสำนักงานสหกรณ์โคนมวังนํ้าเย็น จำกัด ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์

- ศูนย์รับนํ้านมดิบคลองหินปูน ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังนํ้าเย็น

- ศูนย์รับนํ้านมดิบสี่แยกไพรจิตร บ้านสี่แยกไพรจิตร ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์

- ศูนย์รับนํ้านมดิบท่ากระบาก ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร

(5) โรงงานผลิตอาหารสัตว์ เมื่อจำนวนโคนมเพิ่มมากขึ้นความต้องการอาหารชั้นสำหรับโคนมก็เพิ่มขึ้น ทำให้การผลิตอาหารแบบผสมเองเพื่อจำหน่ายให้แก่สมาชิกไม่เพียงพอต่อความต้องการ ตลอดจนคุณภาพก็ไม่ได้เท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการผลิตนํ้านม สหกรณ์ให้ดำเนินการจัดสร้างโรงงานผลิตอาหารโคนมขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2541

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่ จัดหาได้ในท้องถิ่นซึ่งมีราคาถูกช่วยลดต้นทุนในการผลิต สามารถจัดจำหน่ายให้กับสมาชิกอย่างเพียงพอ โดยให้สมาชิกสหกรณ์เป็นผู้ถือหุ้น

(6) ร้านค้าสวัสดิการพนักงาน สหกรณ์โคนมวังนํ้าเย็น จำกัด จัดตั้งร้านค้าสวัสดิการสมาชิกและพนักงาน ขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางการจำหน่ายสินค้า อุปโภค บริโภค เวชภัณฑ์สำหรับโคนม ในราคายุติธรรม มีเงินปันผลเฉลี่ยคืนปัจจุบันค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ปัจจัยการผลิตข้าวของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาหารการกิน จำเป็นต้องใช้ทุกวันมีราคาแพงขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือสมาชิกและพนักงานตลอดจนประชาชน ในละแวกใกล้เคียง จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายอีกทางหนึ่งเปิดให้บริการแก่สมาชิก พนักงาน และบุคคลทั่วไป ทุกวัน ตลอด 24 ชั่วโมง ตั้งอยู่ในปั้มนํ้ามันของสหกรณ์

(7) ธุรกิจร้านค้าเวชภัณฑ์

(8) โรงสีข้าว ปัจจุบันสมาชิกโคนม พนักงานของสหกรณ์ฯ มีจำนวนมากขึ้น การเลี้ยงโคนม มีต้นทุนที่สูงขึ้น เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ที่ต้องกินต้องใช้อยู่แล้ว ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนได้บริโภค ข้าวดีมีคุณภาพ ราคาถูก มีประโยชน์ตามหลักอนามัย วัตถุดิบส่วนที่เหลือจากการสีข้าว ไม่ว่าจะเป็นปลายข้าว, รำละเอียด ก็ขายไปยังโรงงานผลิตอาหารสัตว์ของสหกรณ์ฯ ส่วนแกลบก็ขายกลุ่มสมาชิกที่ทำการเผาถ่าน ทำปุ๋ย ปัจจุบันโรงสีข้าวสหกรณ์ฯ มีกำลังการผลิต 200 ตัน/วัน ผลิตข้าวสารหอมมะลิแท้ 100% โดยมีห้องแลปในการ ตรวจดีเอ็นเอข้าวทุกเมล็ดทุกถุงจึงมีคุณภาพไม่มีการปลอมปน ภายใต้ตราวังนํ้าเย็น และตราควิลฟ์

(9) สถานีบริการนํ้ามัน เปิดให้บริการแก่สมาชิกและลูกค้าทั่วไป ทางด้านนํ้ามันเชื้อเพลิง แก๊ส แอลพีจี ภายในปั้มนํ้ามีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย เช่น ร้านสะดวกซื้อ, ร้านกาแฟ/สแต็ก, ศูนย์อาหาร, ตู้เอทีเอ็ม, ธนาคาร ธ.ก.ส. สาขาย่อย จุดเด่นของปั้มนํ้าคือห้องนํ้าติดแอร์ ร้านกาแฟ เปิดบริการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 07.00-22.00 น. มีอาหารและเครื่องดื่มหลากหลาย เช่น สแต็ก, เบเกอรี่, กาแฟ, นํ้าผลไม้, สเปาเก็ดดี เป็นต้น ห้องนํ้าติดแอร์ ห้องนํ้าสะอาด และมีระบบเซ็นเซอร์ สะดวกสบายในการใช้บริการ ไม่ว่าจะเป็นประตูเปิดอัตโนมัติ ระบบนํ้าเป็นระบบเซ็นเซอร์ ไฟในห้องนํ้าก็เป็นระบบเปิดปิดอัตโนมัติเช่นกัน ศูนย์อาหาร เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 06.00-19.00 น.

(10) ฟาร์มเลี้ยงโคนม ก่อตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการเลี้ยงโคนมให้กับสมาชิกและผู้สนใจทั่วไป ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาฟาร์ม เพื่อยกระดับการเลี้ยงให้ตีมีมาตรฐาน ภายในฟาร์มมี โคนมประมาณ 2,000 ตัว รีดนมได้วันละ กว่า 8 ตัน ด้วยระบบเครื่องรีดนมที่ทันสมัยควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการเลี้ยงดูโคนมในระยะต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ นมดี มีคุณภาพ นมวังน้ำเย็น นมสะอาดปราศจาก สารปนเปื้อน

(11) ธุรกิจฝ่ายโภชนาการ (Coffee Shop) บริการอาหารไทยและต่างประเทศ สะอาดถูกหลักอนามัย บริการจัดอาหารนอกสถานที่ จัดเลี้ยง ประชุมสัมมนา กาแฟ สเต็ก เปิดบริการทุกวัน

(12) ธุรกิจสินเชื่อ

(13) ผลิตภัณฑ์

- ผลิตภัณฑ์นม ผลิตภัณฑ์นม คิว-ไลฟ์, นมจืดยูเอชที, นมปรุงแต่งรสหวานยูเอชที, นมปรุงแต่ง นมรส ช็อกโกแลต

- นมโรงเรียน ชนิดยูเอชที และ พาสเจอร์ไรส์ ขนาดบรรจุ 200 ซีซี

- ข้าวสาร ข้าวหอมมะลิ บรรจุ 15 กิโลกรัม, ข้าวหอมมะลิ บรรจุ 5 กิโลกรัม และ ข้าวหอมมะลิ คัด พิเศษ บรรจุ 50 กิโลกรัม

- อาหารสัตว์ อาหารโคนม ส.017 บรรจุ 50 กิโลกรัม, อาหารโคนม ส.016 บรรจุ 30 กิโลกรัม และ อาหารโคนม ส.014 บรรจุ 30 กิโลกรัม

12.5.4 ผลความสำเร็จ

(1) ผลประกอบการจากการดำเนินกิจการ (ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563)

การดำเนินธุรกิจ	ปริมาณการขาย (บาท)
1. ผลิตภัณฑ์นมผง	228,195,782.84
2. ผลิตภัณฑ์นม	2,522,458,729.00
3. นำนมดิบ (สมาชิก 977 ครอบครัว, โคนม 30,000 ตัว, ผลิตนมนมดิบได้วัน ละกว่า 150 ตัน)	120,873,022.00
4. อาหารสัตว์	122,158,628.00
5. ร้านค้าสวัสดิการพนักงาน	12,083,872.74
6. ร้านค้าเวชภัณฑ์	24,481,880.60
7. ข้าว	3,597,574.00
8. สถานีบริการน้ำมัน	46,698,952.78
9. ฟาร์มเลี้ยงโคนม	2,914,004.00
10. Coffee Shop	7,946,639.24
11. ธุรกิจสินเชื่อ (ปริมาณดอกเบี้ยรับ)	2,026,586.04

(2) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมที่ดำเนินการ

- พ.ศ. 2530 โครงการในเขตนิคมสหกรณ์วังน้ำเย็น ระยะที่ 1 (เริ่มก่อตั้ง) ดำเนินการในพื้นที่จัดนิคมตำบลวังน้ำเย็น และตำบลวังใหม่ อำเภอวังน้ำเย็น เกษตรกร 200 ราย โคนม 1,000 ตัว
- พ.ศ. 2535 โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดงบประมาณสนับสนุนภูมิภาคและท้องถิ่น ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรที่สนใจแต่ขาดเงินลงทุน บ้านสวายไผ่พรจิตร หมู่ที่ 7 ตำบลวังใหม่ และ หมู่ที่ 7 ตำบลวังน้ำเย็น เกษตรกร 30 ราย โคนม 90 ตัว
- พ.ศ. 2536 โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดงบประมาณสนับสนุนภูมิภาคและท้องถิ่น ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรที่สนใจแต่ขาดเงินลงทุน บ้านคลองหวาย หมู่ที่ 6 ตำบลวังใหม่ เกษตรกร 10 ราย โคนม 50 ตัว
- พ.ศ. 2537 โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดงบประมาณสนับสนุนภูมิภาคและท้องถิ่น ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรที่สนใจแต่ขาดเงินลงทุน บ้านวังจำปี ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น และบ้านชัยตะเคียน ตำบลชัยมะกรูด อำเภอลองหาด เกษตรกร 10 ราย โคนม 50 ตัว
- พ.ศ. 2537 โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดงบประมาณสนับสนุนภูมิภาคและท้องถิ่น ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกร
- พ.ศ. 2537 โครงการในเขตนิคมระยะที่ 2 ดำเนินการในพื้นที่จัดนิคมตำบลวังน้ำเย็น ตำบลวังใหม่ และตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น เกษตรกร 65 ราย โคนม 325 ตัว
- โครงการตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) ดำเนินการในพื้นที่ปลูกพืชไร่ที่ได้ผลผลิตคุณภาพและราคาตกต่ำในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็นและกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์เกษตรกร 319 ราย โคนม 1,595 ตัว
- พ.ศ. 2538 โครงการตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) ดำเนินการในพื้นที่ปลูกพืชไร่ที่ได้ผลผลิตคุณภาพและราคาตกต่ำ ในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็นและกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์เกษตรกร 150 ราย โคนม 750 ตัว
- พ.ศ. 2539 โครงการตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) ดำเนินการในพื้นที่ปลูกพืชไร่ที่ได้ผลผลิตคุณภาพและราคาตกต่ำในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์และอำเภอเขาฉกรรจ์ เกษตรกร 100 ราย โคนม 500 ตัว
- พ.ศ. 2540 โครงการตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) ดำเนินการในพื้นที่ปลูกพืชไร่ที่ได้ผลผลิตคุณภาพและราคาตกต่ำ ในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็นกิ่ง อำเภอวังสมบูรณ์และอำเภอเขาฉกรรจ์ เกษตรกร 145 ราย โคนม 725 ตัว
- พ.ศ. 2541 โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระกระแสรับสั่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำเนินการบ้านท่ากระบาก อำเภอเมืองสระแก้ว และบ้านคลองทราย อำเภอวัฒนานคร เกษตรกร 45 ราย โคนม 225 ตัว
- พ.ศ. 2542 โครงการหมู่บ้านทัพบิมสยาม05 อำเภอลองหาด เกษตรกร 8 ราย โคนม 40 ตัว
- พ.ศ. 2543 โครงการหมู่บ้านทัพบิมสยาม05 อำเภอลองหาด เกษตรกร 10 ราย โคนม 50 ตัว

- พ.ศ. 2544 โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระกระแสรับสั่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำเนินการที่บ้านคลองคันโท อำเภอวัฒนานคร เกษตรกร 14 ราย โคนม 70 ตัว
- พ.ศ. 2544 โครงการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำเนินการที่บ้านลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สมาชิก 10 ราย โคนม 50 ตัว
- พ.ศ. 2547 โครงการพัฒนาธุรกิจโคนม เกษตรกร 240 ราย โคนม 1,200 ตัว

12.6 สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอบ่อทอง จำกัด จังหวัดชลบุรี

12.6.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 341 หมู่ 1 ตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี โทรศัพท์ 0814280247

12.6.2 ความเป็นมา

จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประเภทสหกรณ์การเกษตรเลขทะเบียนสหกรณ์ ที่ ก 007442 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 โดยเหตุผลที่มีการก่อตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอบ่อทอง จำกัด เพราะเนื่องจากในปี พ.ศ.2542 ราคายางพาราตกต่ำ โดยรัฐบาลมีนโยบายที่จะแทรกแซงราคายางพารา เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องราคายาง ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และเพื่อเป็นพลังในการต่อรองกับโรงงานอุตสาหกรรมและพ่อค้าคนกลาง กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราจำนวนหนึ่งได้มีการรวมตัวกันเพื่อก่อตั้งเป็นสหกรณ์

วัตถุประสงค์/เป้าหมายในการจัดตั้งสหกรณ์ ได้แก่

- เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เรื่องหลักการและวิธีการให้มากขึ้น
- เพื่อให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่มีความรู้เรื่องการบริหารที่ดี
- เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำยางและยางแผ่นดิบ
- เพื่อให้มีการเพิ่มเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ
- เพื่อให้มีการแปรรูปผลผลิตยางพารา
- เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้สมาชิกรับทราบ
- เพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก
- เพื่อสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก
- เพื่อให้มีการช่วยเหลือสังคมชุมชน

12.6.3 การดำเนินการ

(1) มีคณะกรรมการ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ, รองประธานกรรมการ, กรรมการเลขานุการ, กรรมการเหรัญญิก และกรรมการ 7 คน

(2) ระยะแรก สหกรณ์ดำเนินธุรกิจหลัก 3 ธุรกิจ ประกอบด้วย ธุรกิจจัดสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมยางพารา ซึ่งมีแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ธุรกิจรวบรวมยางแผ่นดิบ ธุรกิจรวมน้ำยาง และธุรกิจแปรรูปยางแผ่นรมควัน (RSS) จากเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อนำมาแปรรูปเป็นยางแผ่นอัดก้อน

ส่งตลาดต่างประเทศ เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง และได้หวั่น ส่วนตลาดภายในประเทศ สหกรณ์ฯ ผลิตยางป้อนให้บริษัทผู้ผลิตยางรถยนต์ชั้นนำของไทย อาทิ บริษัท กู๊ดเยียร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), บริษัท แม็กซิส อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท สยามมิชลิน จำกัด บริษัท ซูมิโตโมรับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด, บริษัท โยโกฮามา ไทร์ แมนูแฟคเจอร์ริง (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในส่วนประกอบของรถยนต์

(3) พ.ศ. 2561 ได้เข้าร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมการแปรรูปยางพาราในสถาบันเกษตรกร ซึ่งเป็น 1 ใน 20 โครงการภายใต้การขับเคลื่อน โครงการไทยนิยม ยั่งยืน ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรวงเงินงบประมาณ พ.ศ.2561 เพิ่มเติม (งบกลางปี) เพื่อสนับสนุนและพัฒนากิจการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตรทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มปริมาณการรวบรวมยางพาราและเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปยางพาราขั้นต้นและขั้นกลางของสถาบันเกษตรกร ตามนโยบายรัฐบาล และในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องการชะลอผลผลิตออกสู่ตลาดจากการจัดเก็บยางพารา พัฒนาการแปรรูปผลผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่ายางพาราของสถาบันเกษตรกร

(4) สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอบ่อทอง จำกัด จังหวัดชลบุรี เป็นหนึ่งสหกรณ์ที่ได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดยสหกรณ์ฯเสนอขอโครงการก่อสร้างโรงเรือนอเนกประสงค์ สนับสนุนการผลิตยางแท่ง STR 20 และโครงการก่อสร้างโกดังเก็บยางก้อนถ้วยพร้อมชุดสายพานลำเลียงยางก้อนถ้วย ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมการแปรรูปยางพาราในสถาบันเกษตรกร จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชลบุรี เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตจากเดิม 80 ตัน/วันเป็น 160 ตัน/วัน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการรวบรวมผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 28,000 ตัน/ปี และเป็นการสร้างเสถียรภาพด้านราคายางพารา สามารถขยายโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ยางพารา สนองรับตามนโยบายของรัฐบาล ให้สถาบันเกษตรกรเป็นแหล่งจัดเก็บและรวบรวมสร้างเสถียรภาพด้านราคายางพาราเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ยางพารา เพื่อช่วยเหลือสมาชิกผู้ปลูกยางพาราได้รับประโยชน์สูงสุด

(5) การดำเนินกิจการในปัจจุบัน มี 6 ธุรกิจ ประกอบด้วย

- ธุรกิจการขาย/บริการ
- ธุรกิจสินเชื่อ
- ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
- ธุรกิจรวบรวมผลผลิต
- ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการผลิตสินค้า
- ธุรกิจอื่น ๆ

(6) ผลประกอบการจากการดำเนินกิจการ (ปีบัญชีสิ้นสุด 28 กุมภาพันธ์ 2564)

การดำเนินธุรกิจ	(พ.ศ. 2563/บาท)	(พ.ศ. 2564/บาท)	(เฉลี่ยบาท/ปี)
1. รายได้จากการขายและบริการ	1,129,970,597.49	1,362,099,514.26	1,246,034,905.87
2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	988,675.45	745,767.54	867,221.50
น้ำกรด	205,370.00	14,400.00	109,885.00

การดำเนินธุรกิจ	(พ.ศ. 2563/บาท)	(พ.ศ. 2564/บาท)	(เฉลี่ยบาท/ปี)
แป้งแคลเซียม	16,110.45	14,052.54	15,081.50
ผงทาน้ำยาง	14,450.00	19,175.00	16,812.50
เกลือ	2,695.00	1,540.00	2,117.50
ปุ๋ย	689,500.00	457,600.00	578,050.00
หมอนยางพารา	14,000.00	323,220.00	168,610.00
3. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	178,741,392.73	208,477,113.67	193,609,253.20
น้ำยาง	875,000.00	2,281,000.00	1,578,000.00
ยางแท่งค์	6,879,923.85	13,623,077.95	10,251,500.9
ยางแผ่น	170,371,980.86	190,102,805.72	180,237,393.29
เศษยาง	614,488.02	2,470,230.00	1,542,35
4. ธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า			
ยางพารา-ยางแผ่นรมควัน	67,846,831.50	58,222,085.00	63,034,458.25
ยางพารา-ยางแผ่นรมควันอัดก้อน	62,014,659.64	81,206,823.47	71,610,741.56
ยางพารา-ยางแผ่นดิบ	312.00	1,189,736.86	595,024.43
ยางพารา STR 20	819,554,066.17	1,009,731,037.72	914,642,551.95
ปุ๋ยเคมี	824,660.00	2,526,950.00	1,675,805.00
5. รายได้อื่น ๆ	764,654.92	1,106,401.05	935,527.99
ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร	250,447.28	15,989.32	133,218.30
ดอกเบี้ยเงินฝากสลากออมทรัพย์ทวีสิน	-	3,000.00	
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน	-	158,463.85	
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	2,800.00	2,100.00	2,450.00
รายได้จากการดำเนินการขายปาล์ม	461,766.00	364,764.00	413,265.00
รายได้จากการหยุดงาน	58,042.56	24,066.23	41,054.40
เงินรางวัลสลากออมทรัพย์	-	27,600.00	
รายได้เบ็ดเตล็ด	11,599.08	510,465.50	261,032.29
รายได้จากการปิดเศษสตางค์	-	2.15	

12.6.4 ผลความสำเร็จ

(1) ปัจจุบันยางแท่ง STR20 กลายเป็นผลิตภัณฑ์หลักของสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอปอทอง จังหวัดชลบุรี ที่ประสบความสำเร็จสร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยจนได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในการผลิตยางแท่ง STR20 หรือยางคอมปาวด์ที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลก ถือเป็นสถาบันเกษตรกรต้นแบบที่ช่วยยกระดับคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตยางพารา เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรบรรเทาปัญหาราคายางตกต่ำ สร้างรายได้มากกว่า 135

ล้านบาทต่อเดือน ขณะเดียวกันก็ยังขยายโรงงานผลิตยางแท่ง STR20 ใหม่ เพื่อต้นกำลังการผลิตเพิ่มอีก 6,000 ตันต่อเดือน ให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

(2) ยางแผ่นรมควัน (RSS) จากเกษตรกรในพื้นที่ทางภาคตะวันออก ที่นำมาแปรรูปเป็นยางแผ่นอัดก้อนส่งตลาดต่างประเทศ เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง และได้หวั่น คุณภาพที่ผลิตได้ค่อนข้างเป็นที่ยอมรับในระดับมาตรฐานสากล และมีตลาดส่งออกชัดเจน

(3) สหกรณ์ได้ผลิตยางป้อนให้แก่บริษัทผู้ผลิตยางรถยนต์ชั้นนำของไทย อาทิ บริษัท กู๊ดเยียร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), บริษัท แม็กซิส อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท สยามมิชลิน จำกัด, บริษัท ชูมิโตโม รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด, บริษัท โยโกฮามา ไทร์ แมนูแฟคเจอร์ริง (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในส่วนประกอบของรถยนต์

12.7 สหกรณ์โคนมหนองโพธิ์ราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) จังหวัดราชบุรี

12.7.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 119 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120 โทรศัพท์ 032389234

12.7.2 ความเป็นมา

พ.ศ. 2511 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม จังหวัดราชบุรี ประสบปัญหาสถานที่จำหน่ายนํ้านมดิบ ทำให้เกิดความเสียหายแก่นํ้านมดิบและประสบภาวะการณ์ขาดทุนในการประกอบอาชีพ บรรดาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม นำโดย ผู้ใหญ่ใช้ จันทรภักดิ์ ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท และถวายฎีกาปัญหาเกี่ยวกับความเดือดร้อนที่ไม่มีตลาดจำหน่ายนํ้านมดิบ เมื่อความได้ทราบถึงพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงงานเพื่อแปรรูปนํ้านมดิบขึ้นที่บริเวณภายในสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ต่อมาจึงมีพระราชดำริให้มีการสร้างโรงงานเพื่อแปรรูปนํ้านมดิบที่ตำบลหนองโพ

พ.ศ. 2513 นายทวีช กลิ่นประทุม (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยนั้น) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อเตรียมดำเนินการจัดตั้งโรงงานนมหนองโพ และจัดซื้อที่ดินบริเวณตำบลหนองโพจำนวน 50 ไร่ เพื่อเป็นที่ตั้งโรงงานนมหนองโพ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งคณะกรรมการการสร้างโรงงานขึ้น โดยพระราชทาน พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพิ่มจากเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย

วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2514 คณะกรรมการ “ศูนย์รวมนม” และกลุ่มสมาชิกได้จัดให้มีการประชุมขึ้น และมีมติเอกฉันท์ จึงได้ดำเนินการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์โคนม เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2514 โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์โคนมราชบุรี จำกัด” เป็นสหกรณ์ประเภทบริการ

วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2515 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงงานนมหนองโพ และทรงกำหนดให้ดำเนินการบริหารโรงงานในรูปของบริษัทจำกัด ใช้ชื่อ บริษัท

ผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) โดยมี ม.ล.เดช สนิทวงศ์ เป็นประธานกรรมการดำเนินการ และ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงถือหุ้นใหญ่ โดยได้พระราชทานเงื่อนไขไว้ด้วยว่าบรรดาเงินกำไรสุทธิที่บริษัทฯ ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นม นั้น ไม่มีการแบ่งกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นแต่ให้บริษัทนำกำไรสุทธิส่วนหนึ่งเข้ากองทุนสะสมเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาของบุตรหลานสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมและสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้ส่งนมสดให้แก่โรงงานประจำ เมืองงานของสหกรณ์โคนมฯ เจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์สมาชิกสหกรณ์ต่างมีความเข้าใจในหลักสหกรณ์และมีหลักฐานมั่นคง จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนทรัพย์สินทั้งหมดให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์ และดำเนินกิจการในรูปแบบของสหกรณ์ต่อไปตามพระราชประสงค์

พ.ศ. 2520 เริ่มขยายตลาดนมพาสเจอร์ไรส์มากขึ้น ตามปริมาณน้ำนมดิบที่รับเข้าต่อวัน

พ.ศ. 2523 สหกรณ์โคนมหนองโพฯ ได้ตัดสินใจลงทุนครั้งใหญ่ โดยติดตั้งเครื่องจักรผลิตนมระบบ ยู.เอช.ที (ULTRA HIGH TREATMENT MILK) การดำเนินกิจการของสหกรณ์โคนมหนองโพฯ เป็นไปด้วยความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

พ.ศ. 2529 สหกรณ์ได้ร่วมกับสำนักนายกรัฐมนตรีในการจัดให้มีการสัมมนาครูและอาจารย์จากโรงเรียนต่าง ๆ เฉพาะจากเขตภาคกลาง ตะวันตกจาก นครปฐม, และราชบุรี รวม 7 จังหวัด เพื่อเน้นการชี้แจงนโยบายด้านการรณรงค์เพื่อการบริโภคนมและโครงการนมโรงเรียน

พ.ศ. 2540 กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้มีงบประมาณให้ก่อสร้างตลาดกลางผลิตผลการเกษตร เพื่อรับซื้อวัตถุดิบของเกษตรกร และสหกรณ์ในจังหวัดราชบุรี เพื่อให้เกษตรกรนำวัตถุดิบมาขายเพื่อนำไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ ในราคาถูกและคุณภาพดี

ปัจจุบัน ตลาดกลางผลิตผลการเกษตรได้ใช้เป็นร้านค้าจำหน่ายสินค้าการเกษตรให้แก่สมาชิกสหกรณ์ฯ และเป็นสำนักงานฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม

12.7.3 การดำเนินกิจการ

(1) ธุรกิจรวบรวมน้ำนมดิบและแปรรูปผลิตภัณฑ์นม

(2) ธุรกิจการผลิตอาหารสัตว์ ผลิตอาหารโคนมจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาถูก และจัดจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป ซึ่งสหกรณ์ฯ ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวคือได้จัดสร้างโรงงานผลิตอาหารโคนมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2515-ปัจจุบัน

(3) ธุรกิจงานบริการส่งเสริม (ผสมเทียม)

(4) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงของสหกรณ์โคนมหนองโพฯ ร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จัดสร้างโดยมีจุดประสงค์ที่จะให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปเช่นเดียวกับสถานีบริการอื่น ๆ ทั่วไป และสมาชิกผู้เลี้ยงโคนม

- ร้านค้าสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์ฯ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของร้านค้าสหกรณ์ ที่จะให้บริการแก่สมาชิกในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค จึงมีมติในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 ให้จัดสร้าง “อาคารทวิชลันประทุม” เพื่อเปิดเป็นซูเปอร์มาร์เก็ต

- ร้านค้าโครงการหลวง จำหน่ายผลิตภัณฑ์ นมหนองไผ่เอชที นมอัดเม็ด และ ผลิตภัณฑ์คุณภาพในโครงการหลวง ทั้งจากสวนจิตรลดา ดอยคำ ดอยตุง และ สินค้าอภัยเบสร์

- ศูนย์การเรียนรู้การเลี้ยงโคนม สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี สัมผัสวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ได้ใกล้ชิดกับแม่วัวพันธุ์ดี และลูกวัว เดินชมธรรมชาติพร้อมทั้งได้ศึกษาเรียนรู้ การให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม เรื่องราวของโคนม การเลี้ยงโคนม ได้ลองรีดนม ป้อนนมลูกวัว

- ร้านแดรี่ทหนองโพ จำหน่ายผลิตภัณฑ์หนองโพ ทั้ง นมพาสเจอร์ไรส์ โยเกิร์ต และไอศกรีมจากนมโคแท้หลวงราชธานี อยู่บริเวณด้านหน้าของสหกรณ์ฯ

- ร้านหนองโพคาเฟ่ สหกรณ์ฯ ดำเนินกิจการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์นม ตามแนวพระราชประสงค์ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มากกว่า 50 ปี มีการเปิดร้านค้า แดรี่ท บริเวณด้านหน้าของสหกรณ์ฯ เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์หนองโพ และได้มีการคิดค้น “เมนูมิลค์เชคนมสด” ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ด้วยรสชาติจาก” นมโคสดแท้แท้ 100%” ที่ขายดีมากว่า 30 ปี

(5) ธุรกิจสินเชื่อและออมทรัพย์ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกสหกรณ์ฯ เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับสมาชิกสหกรณ์ฯ ในการขยายกิจการเลี้ยงโคนม

(6) ผลประกอบการจากการดำเนินการ

การดำเนินธุรกิจ	ปริมาณการขาย (บาท)
ขายน้ำมันดิบและแปรรูปผลิตภัณฑ์นม	2,296,662,149.59
ขายอาหารสัตว์	287,109,399.19
ธุรกิจงานบริการส่งเสริม (ผสมเทียม)	5,805,288.00
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	176,531,916.43
ขายน้ำมันและอื่น ๆ	129,722,873.19
ขายสินค้าร้านค้าและอื่น ๆ	46,809,043.24
ธุรกิจสินเชื่อและออมทรัพย์	379,358,985.88

12.7.4 ผลความสำเร็จ

12.8 สหกรณ์การเกษตรหัวหิน จำกัด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

12.8.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 81/10 ถนนชลสินธุ์ ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110 โทรศัพท์ 032512313

12.8.2 ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2521 พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงเสด็จประพาสเยี่ยมเยียนราษฎรที่บ้านเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ทรงดำริให้เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาการทำกินในพื้นที่ เนื่องจากท้องที่อำเภอหัวหินยังไม่มี การจัดตั้งสหกรณ์ ต่อจากนั้น เกษตรกรในท้องที่อำเภอหัวหินจัดรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ แต่มีหลายอาชีพทางการเกษตร มีทำไร่ อ้อย ไร่ สับปะรด ทำการประมง สมัยก่อนการทำมาหากินยังต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ ปีไหนภาวะแห้ง ฝนแล้ง ก็ประสบปัญหาผลผลิตมีปริมาณน้อย หากฝนตกมากก็เกิดน้ำท่วมผลผลิตเสียหาย ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ทำให้เกษตรกรเดือดร้อนประสบปัญหาด้านเงินลงทุน

สหกรณ์การเกษตรหัวหิน จำกัด จึงได้เกิดขึ้นโดย ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร จากนายทะเบียนสหกรณ์ ตามใบสำคัญรับจดทะเบียนเลขที่ กสก.58/2521 เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2521 มีสมาชิกเมื่อแรกตั้ง 9 กลุ่ม จำนวน 176 คน มีทุนดำเนินงานแรกตั้งเป็นทุนเรือนหุ้น จำนวน 1,460 หุ้นเป็นเงิน 146,000 บาท เมื่อตั้งเป็นสหกรณ์แล้วก็ดำเนินธุรกิจทางด้านสินเชื่อ โดยเปิดวงเงินกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตั้งแต่ปี 2522 มีวงเงินกู้ยืมเครดิตเงินสด 1,800,000 บาท ปล่อยให้สมาชิกกู้ 130 ราย เป็นเงิน 1,400,000 บาท โดยให้ใช้หลักประกันเป็นบุคคลค้ำประกันเองภายในกลุ่มดำเนินธุรกิจมา 5 ปี ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจ คณะกรรมการดำเนินการยังเข้าใจว่ารัฐบาลต้องคอยช่วยเหลือ ทำให้การบริหารงานตามหลักและวิธีการสหกรณ์ต้องล้มเหลว ขาดทุนสะสมเกินกึ่งหนึ่งของทุนเรือนหุ้น ขณะนั้นสหกรณ์มีทุนเรือนหุ้น 314,000 บาท แต่ขาดทุนติดต่อกัน 2 ปี เป็นเงิน 190,000 บาท ดำเนินธุรกิจการซื้อ-การขาย ก็มีลูกหนี้การค้าค้างเกิน 5 ปี เป็นเงิน 270,000 บาท มีเจ้าหนี้การค้า ค้างนานเกิน 2 ปี เป็นเงิน 160,000 บาท

ในปี 2526 สหกรณ์จึงเข้าโครงการเสริมสร้างสหกรณ์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ จ่ายเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดจ้างฝ่ายจัดการประกอบด้วย ผู้จัดการจัด, พนักงานสินเชื่อ, พนักงานการตลาด และพนักงานบัญชีรวม 4 ตำแหน่ง ได้สอบคัดเลือกตามวุฒิการศึกษา มีความรู้ความสามารถตามตำแหน่ง โดยให้เป็นเงินอุดหนุนจ่ายเป็นเงินเดือน 8 ปี จ่ายคงที่ 3 ปี อีก 5 ปี จ่ายลดลงปีละ 20% หลังจากได้รับการช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ พร้อมเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายประกอบด้วยสหกรณ์อำเภอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ พร้อมกับเจ้าหน้าที่สินเชื่อจาก ธกส. เป็นคณะกรรมการในการปรับปรุงโครงสร้างสหกรณ์ แก้ไขปัญหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงและพัฒนางานสหกรณ์ทุกด้าน ทั้งสมาชิก คณะกรรมการการบริหารงานและธุรกิจของสหกรณ์ ใช้เวลา 2 ปีในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทุกด้านแล้วก็ประสบความสำเร็จในระยะหนึ่ง สหกรณ์มีกำไร ขยายปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นทุกด้าน บริการสมาชิกได้มากขึ้น ในปี 2529 ได้ซื้อที่ดินและอาคารสำนักงานเป็นของตนเอง เป็นอาคาร 2 ชั้น กว้าง 4 เมตร ยาว 7 เมตร เนื้อที่ 34 ตารางวา เป็นเงิน 350,000 บาท ตั้งอยู่เลขที่ 81/10 ถนนชลสินธุ์ ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นสำนักงานในปัจจุบัน

ในปี 2540 สหกรณ์ได้ซื้อที่ดินอีก 2 แปลง ติดกันอยู่ที่ปากทางวัดนิโครธาราม บ้านหนองขอน ตำบล หินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน เนื้อที่รวม 2 ไร่ 17 ตารางวาเป็นเงิน 1,850,000 บาท เพื่อสร้างสำนักงานและโกดัง เก็บสินค้า ปัจจุบันทำเป็นตลาดนัดวันอาทิตย์ให้สมาชิกและเกษตรกรมาจำหน่ายพืชผลผลิตของตนเองในปี 2549 สหกรณ์ได้ซื้อที่ดินพร้อมอาคารสำนักงานของสหกรณ์ชาวไร่สับปะรดหัวหินจำกัด จำนวนเนื้อที่ 4 ไร่ 19 ตารางวา เป็นวงเงิน 3,000,000 บาท เพื่อขยายเป็นสาขาสหกรณ์และเป็นตลาดกลางพืชผลทางการเกษตรรวบรวมสับปะรด ส่งโรงงานและรวบรวมยางพาราจากสมาชิก

วิสัยทัศน์ “องค์กรมั่นคง มีมาตรฐาน การบริการธุรกิจ ส่งเสริมอาชีพสมาชิก”

12.8.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) คณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ, รองประธานกรรมการ 2 คน, เลขานุการ, เภรัณญิก และกรรมการ 4 คน

(2) คณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้จัดการ, ผู้ช่วยผู้จัดการ, หัวหน้าสินเชื่อ และเจ้าหน้าที่บัญชี

(3) การรับสมัครสมาชิก

- ยื่นความจำนงขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์
- เจ้าหน้าที่สหกรณ์สัมภาษณ์พร้อมกรอกใบสมัคร
- เจ้าหน้าที่สหกรณ์ชี้แจงข้อมูลและระเบียบสหกรณ์เบื้องต้นที่สมาชิกควรทราบ พร้อมนัดวันชำระเงิน
- ค่าใช้จ่าย ได้แก่ ชำระค่าหุ้น 500 บาท, ชำระเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า 100 บาท, ชำระเข้าโครงการช่วยเหลือสวัสดิการสมาชิก 250 บาท และ เปิดบัญชีเงินฝาก 100 บาท
- เอกสารที่ใช้สมัคร สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้สมัคร, สำเนาทะเบียนบ้านผู้สมัคร, สำเนาบัตร ประจำตัวประชาชนคู่สมรส, สำเนาทะเบียนบ้านคู่สมรส และสำเนาทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

(4) สหกรณ์การเกษตรหัวหิน จำกัด ได้ดำเนินการให้บริการแก่สมาชิก 4 ด้าน ประกอบด้วย

- การให้บริการด้านสินเชื่อ โดยการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์จะจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมา ให้สมาชิกกู้เพื่อลงทุนทำการเกษตร ทั้งนี้สหกรณ์มีสินเชื่อ 3 ประเภท คือ เงินกู้ระยะสั้น, เงินกู้ระยะกลาง และ เงินกู้ระยะยาว การพิจารณาเงินกู้จะใช้เวลาดำเนินการไม่เกิน 7 วัน เพื่อให้ทันต่อความต้องการของสมาชิก
- การให้บริการด้านเงินฝาก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้คุณค่าและประโยชน์ของการออมทรัพย์ สหกรณ์มี การให้สมาชิกฝากเงิน 2 ประเภท คือ ประเภทเงินฝากออมทรัพย์ประเภทเงินฝากออมทรัพย์ชนิดพิเศษ
- การให้บริการด้านการซื้อ สหกรณ์จะจัดหาวัสดุการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์และสิ่งของจำเป็นมาจำหน่ายกับสมาชิก
- การให้บริการด้านธุรกิจการขาย การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกทำให้เกิดอำนาจต่อรอง ผลผลิตจะขายได้ในราคาที่สูงขึ้น สมาชิกไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ทั้งนี้สหกรณ์ได้ดำเนินการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรของ สมาชิก คือ สับปะรด อ้อย และยางพารา จากสมาชิก โดยสหกรณ์จะจ่ายเงินเฉลี่ยคืนกับสมาชิกไม่เกินร้อยละ 5 ต่อยอดรวบรวมผลผลิต

การดำเนินงานที่ผ่านมาของสหกรณ์นั้นมีการล้มลุกคลุกคลานจนสามารถยืนขึ้นได้อย่างเข้มแข็ง เพราะหลายฝ่ายต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาให้คำปรึกษา ในวิธีการของสหกรณ์ที่ถูกต้อง จนในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรหัวหินเป็นที่พึ่งที่สมาชิกต่างให้ความไว้วางใจ นอกจากนี้จะให้ความมั่นคงด้านอาชีพแล้ว สหกรณ์แห่งนี้ยังมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิก อีกทั้งสหกรณ์ได้นำเอาโปรแกรมของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้ามาใช้ในการบริหารงาน ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้รวดเร็วและมีความถูกต้อง อีกทั้งมีโครงการนำร่องในการนำเอาโปรแกรม คีอ็อป ฮับ (Coop Hub) เพื่อให้สมาชิกและประชาชนทั่วไปเข้าตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการเงินหรือข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ว่าเป็นอย่างไร

(5) ผลประกอบการจากการดำเนินกิจการ ปี 2560 สหกรณ์การเกษตรหัวหิน จำกัด มีกำไรสุทธิประจำปี 13,054,570 บาท

12.8.4 ผลความสำเร็จ

(1) ปี 2560 ได้รับการจัดระดับมาตรฐาน เกรต A (ระดับดีเลิศ) จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(2) ปี 2560 ได้รับการคัดเลือกสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติระดับจังหวัด ประจำปี 2560/2561 (เพื่อเข้าประกวดระดับประเทศ) 4.ได้รับการประเมินขั้นคุณภาพการควบคุมภายใน ระดับดีมาก จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจวบคีรีขันธ์

(3) ปี 2560 ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 2 การสนับสนุนให้สมาชิกมีวินัยทางการเงินดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2560 จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด (ชสท.)

(4) วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561 ได้รับโล่ผลงานดีเด่นระดับจังหวัดและระดับภาค

12.9 สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ตรัง จำกัด จังหวัดตรัง

12.9.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 39/29 ถนนรัชฎา ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000 โทรศัพท์ 075224545

12.9.2 ความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ตรัง จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้นจากการรวมตัวของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในจังหวัดตรัง จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์พุทธศักราช 2511 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2534 และได้ดำเนินงานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มีเขตพื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดตรัง

12.9.3 การดำเนินงาน

(1) มีคณะกรรมการดำเนินการ 15 คน

(2) ขอบเขตงาน 8 สาขา ครอบคลุมทั้งจังหวัดตรัง ได้แก่ สาขาเมือง, สาขาห้วยยอด, สาขาย่านตาขาว, สาขาวังวิเศษ, สาขาสิเกา, สาขาเขาวิเศษ, สาขากันตัง และ สาขาปะเหลียน ทุกสาขาเปิดทำการ

วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 7.30-18.30 น. วันเสาร์ เวลา 8.00-17.00 น.หยุดทุกวันอาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

(3) ร้านค้าสหกรณ์ สกต.ตรัง เป็นร้านค้าสหกรณ์สำหรับสมาชิกและบุคคลทั่วไป จัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคหลากหลายชนิด ทั้งได้คัดสรรสินค้าดี ราคาถูก มีทั้งสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ของสหกรณ์เอง หรือผลิตภัณฑ์จากกลุ่มสมาชิก รวมทั้งสินค้าทั่วไปตามท้องตลาด วางจำหน่ายให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป

(4) ผลิตภัณฑ์จากกลุ่มสมาชิก เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทางสหกรณ์สนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มสมาชิกได้รวมกลุ่มกันผลิตเพื่อขายให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป เป็นผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภคต่าง ๆ โดยมีร้านค้าสหกรณ์เป็นจุดวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ อาทิ ข้าวหอมมะลิชนิดต่าง ๆ ข้าวสารเพื่อสุขภาพ น้ำยาอเนกประสงค์ เช่น ชุดน้ำยาล้างจาน ชุดน้ำยาซักผ้า ผงซักฟอก ชุดน้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาสระผม หมอนยางพารา ผ้าบาติก ผ้าทอนาหมื่นศรี ข้าวสาร ปุ๋ยยางพารา ปุ๋ยปาล์ม ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์เคมี น้ำผึ้ง น้ำปลา

(5) ร้านซูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์ สาขาปะเหลียน เป็นการพัฒนาร้านสหกรณ์ ให้เป็นจุดจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ที่มีคุณภาพ เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน พัฒนาเครือข่ายศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ เพิ่มโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าสหกรณ์ โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต ทั้งกลุ่มสินค้าด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และสินค้าเกษตรแปรรูปต่าง ๆ เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้บริโภคได้เข้าถึงสินค้าสหกรณ์มากขึ้น เป็นศูนย์รวบรวมและจำหน่ายผลผลิตที่มีคุณภาพแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงในรูปแบบซูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจกิจและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรสมาชิก ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้บริโภคและประชาชนทั่วไป จากปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น ได้มีโอกาสเลือกซื้อสินค้ามีคุณภาพมาตรฐาน ราคายุติธรรม รวมถึงเพิ่มบทบาทของสหกรณ์ให้เป็นที่พึ่งของชุมชน

สินค้าที่นำมาจำหน่ายภายในร้าน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์แปรรูปของสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรเครือข่ายสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ และเกษตรกรตามโครงการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้านฯ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูป ข้าวหอมมะลิ น้ำปลา และสินค้าธงฟ้าราคาประหยัด จากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง และสินค้าอุปโภค บริโภค ของใช้ที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน อีกมากมาย

ร้านซูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์ สาขาปะเหลียน เป็นสาขานำร่อง โดยมีเป้าหมายในการขยายสาขาเพิ่มอีก 6 แห่ง รวมทั้งจังหวัด 7 แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรนาโยง จำกัด, สหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด, สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด, สหกรณ์การเกษตรห้วยยอด จำกัด, สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ตรัง จำกัด และ สหกรณ์การเกษตรหาดสำราญ จำกัด

(6) ผลประกอบการจากการดำเนินงาน

การดำเนินงานธุรกิจ	ปริมาณการขาย (บาท)
1. ผลประกอบการ	
รายได้รวม สิ้นสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2563	1,814,709,702.37
รายได้รวม สิ้นสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564	2,486,426,569.27
2. รายได้จากธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	50,853,763.74
ปุ๋ย	20,677,625.00
อุปกรณ์เคมีเกษตร	209,200.00

การดำเนินงานธุรกิจ	ปริมาณการขาย (บาท)
อาหารสัตว์/เมล็ดพันธุ์พืช	62,444.00
วัสดุอุปกรณ์การเกษตร	54,689.44
ข้าวสาร	22,153,132.00
สินค้าบริโภคทั่วไป	6,509,059.58
ผลไม้	51,298.00
ผลิตภัณฑ์จากยางพารา	70,236.65
น้ำยาอเนกประสงค์	1,066,079.07
3. รายได้จากธุรกิจรวบรวมผลผลิต	2,435,525,705.53
น้ำยางสด	2,408,331,122.77
ยางแผ่นดิบ	1,734,747.72
ยางแผ่นรมควัน	9,846,835.04
4. รายได้จากค่าปรับจากหนี้ค้างชำระ	665.56

12.9.4 ผลความสำเร็จ

12.10 สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สงขลา จำกัด จังหวัดสงขลา

12.10.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง 448/2 ใกล้เคียงถนนน้ำพุหาดใหญ่ ตรงข้ามเทศบาลหาดใหญ่ ถนนเพชรเกษม ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 โทรศัพท์ 0864906689

12.10.2 ความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สงขลา จำกัด (สกต.สงขลา) เป็นองค์กรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ร่วมกันจัดตั้งขึ้นมาโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีแนวคิดที่จะให้เกษตรกรมีองค์กรในรูปแบบของ “สหกรณ์การเกษตร” ที่เข้ามาทำหน้าที่แก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และเพิ่มอำนาจต่อรอง เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับสมาชิก หากผลการดำเนินงานมีกำไรจะมีเงินปันผลเฉลี่ยคืนตามหลักการสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สกต.สงขลา จัดทะเบียนเป็นสหกรณ์การเกษตรเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2534 กำหนดให้สมาชิกถือหุ้นคนละ 10 หุ้นๆละ 10 บาท และเพิ่มหุ้นประจำปีขั้นต่ำอย่างน้อย ปีละ 120 บาท มีค่าธรรมเนียมคนละ 50 บาท รวม 250 บาท เพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินงานของ สกต.สงขลา การเกิดขึ้นของ สกต.สงขลา จึงเปรียบเสมือนส่วนเชื่อมต่อที่เข้ามาต่อเติมในสิ่งที่ขาดหายไปของเกษตรกรเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการใช้บริการด้านต่าง ๆ และได้รับความพึงพอใจจากการใช้บริการจาก สกต.สงขลา

12.10.3 การดำเนินงานกิจการ

(1) มีคณะกรรมการ 15 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการ 14 คน

(2) การดำเนินงานของ สกต.สงขลา มี 6 ธุรกิจ ได้แก่

- ธุรกิจการขาย/บริการ
- ธุรกิจสินเชื่อ
- ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
- ธุรกิจรวบรวมผลผลิต
- ธุรกิจแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการผลิตสินค้า
- ธุรกิจอื่น ๆ

(3) ผลประกอบการจากการดำเนินงานกิจการ (สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2564)

การดำเนินธุรกิจ	(พ.ศ. 2563/บาท)	(พ.ศ. 2564/บาท)	(เฉลี่ยบาท/ปี)
1. รายได้จากการขายและบริการ	1,352,107,545.80	1,228,597,274.65	1,290,352,410.22
2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	2,754,493.39	6,896,945.32	4,825,719.36
ปุ๋ย	2,484,870.00	4,286,019.00	3,385,444.50
เครื่องจักรกลการเกษตร	8,294.39	3,738.32	6,016.36
เมล็ดพันธุ์พืช	85,100.00	-	
พืชผัก	2,600.00	13,652.00	8,126.00
ผลไม้ตามฤดูกาล	173,629.00	575,926.00	374,777.50
อาหารสัตว์	-	2,017,610.00	
3. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	1,336,473,675.97	1,201,255,681.81	1,268,864,678.89
น้ำยางพารา	1,316,465,438.76	1,190,561,832.24	1,539,195,507.78
ยางแผ่น	20,008,237.21	10,693,849.57	23,639,306.13
4. ธุรกิจแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการผลิตสินค้า-ยางคอมปาวด์คาร์บอนแบล็ค	20,000.00	1,583,800.00	801,900.00
5. รายได้อื่น	79,218.42	160,799.52	120,008.97
ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร	48,019.08	19,085.59	33,552.36
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	1,869.20	3,644.94	2,757.07
เงินรางวัลออมทรัพย์ทวีสิน	40,000.00	4,050.00	22,025.00
ค่าสมัครสอบ	-	100.00	
กำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	-	50,000.00	
โครงการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม	-	18,700.00	
รายรับเบ็ดเตล็ด	29,330.14	30,219.99	29,775.07

12.10.4 ผลความสำเร็จ

(1) สร้างศูนย์รวบรวมและกระจายผลผลิตทางการเกษตร โดยให้ชุมชนสหกรณ์การเกษตรสงขลา จำกัด ร่วมกับสหกรณ์การเกษตรด่านสะเดา จำกัด ทำหน้าที่ในการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากสหกรณ์ต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา โดยจะเชื่อมโยงกันในรูปแบบของเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจ โดยร่วมมือกันพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าการเกษตร และเปิดโอกาสชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตร ตั้งแต่เริ่มวางแผนการผลิต พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการแปรรูป วางแผนธุรกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อลดต้นทุนการบริหารจัดการ จนถึงเรื่องการจัดส่งและจัดจำหน่ายสินค้าให้กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีหอการค้าจังหวัดสงขลาเข้ามาช่วยสนับสนุนการเปิดตลาดต่างประเทศ โดยการประสานกับศูนย์การค้าเมืองปิ่นทองค่านำเข้าสินค้าเกษตรและบริษัทนำเข้าข้าวตามโควตาของรัฐบาลมาเลเซีย มาร่วมเป็นคู่ค้าและเพิ่มช่องทางในการรองรับสินค้าการเกษตรของสหกรณ์ สำหรับกระบวนการด้านศุลกากร ได้มีการเตรียมความพร้อมของสหกรณ์ในการประกอบธุรกิจกับต่างประเทศ และประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมเอกสารการนำเข้าส่งออกสินค้า และปรับระบบพิธีการนำเข้าส่งออกสินค้าให้มีความรวดเร็ว เพื่อลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกเรื่องการค้าของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

(2) สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส.สงขลา จำกัด (สกต.สงขลา) ร่วมกับสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลา และโรงพยาบาลกรุงเทพหาดใหญ่ เปิดพื้นที่ออกบูธจัดโครงการ “ร่วมใจขายข้าวช่วยชาวนา” ที่บริเวณลาน ชั้น G โรงพยาบาลกรุงเทพหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่วันที่ 30 พฤษภาคม 2563 เพื่อเป็นการกระจายข้าวคุณภาพดีจากชาวนาทั่วประเทศ มาขายให้กับผู้บริโภคโดยตรงในราคาที่เป็นธรรม ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และร่วมสนับสนุนนโยบายขายข้าวช่วยชาวนาตามนโยบายของรัฐบาล

โดยได้มีการจัดเตรียมข้าวคุณภาพดีจากชาวนา ทั้งจากจังหวัดสงขลาและทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวคุณภาพดี จำนวนมากมาขายให้กับประชาชนและผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งมีทั้งข้าวเอไรซ์ ขนาดถุงละ 5 กิโลกรัม ราคา 160 บาท และข้าวกล้อง ข้าวเพื่อสุขภาพ และข้าวไรซ์เบอร์รี่ ขนาดถุงละ 1 กิโลกรัม ราคา 45-80 บาท แล้วแต่สายพันธุ์ ซึ่งได้รับความสนใจจากทั้งแพทย์ พยาบาล รวมทั้งประชาชนมาเลือกซื้อหากันอย่างเนืองแน่น

(3) ในภาพรวมของจังหวัดสงขลา ได้มีการวางขายข้าวเพื่อช่วยเหลือชาวนาทั่วประเทศนับตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2563 เป็นต้นมา และยังคงดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องที่ร้าน สกต.สงขลา และ ธกส.สงขลา อีกกว่า 20 แห่ง ทั่วทั้งจังหวัดสงขลา

การจัดเตรียมสำหรับการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น (สำหรับการประชุมห้องย่อย)

บทที่ 13

การประมวลผลความสำเร็จของการดำเนินงาน-องค์กรชุมชนที่ใช้ศึกษา เล่มที่ 2

13.1 การจัดตั้งองค์กร

13.2 ปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จ

บทที่ 14

ข้อเสนอแนะสำหรับการขยายผล